

SLUTTRAPPORT

Feiosprosjektet

Stort bilete: Feios sett frå Lundslivegen 2 (vegen i forgrunnen). I bakgrunnen Berdalsli, Åfetdalen og Smidjane. Små bileta: tømmerkaia på Håastrondi, skogdag i 2013, skogsveg under bygging (siste to frå Borlaug).

Feiosprosjektet har som mål å leggje til rette for hausting av produktivt skog og god skogkultur i Feios. Viktige oppgåver er å fremje samarbeid mellom aktuelle skogeigarar og jobbe for den naudsynte infrastrukturen med tanke på skogs- og bilvegar.

Feios Skogreisingslag
Skognæringsforum i Sogn og Fjordane

Kyst skogbruket

INNHALD

INNLEIING.....	3
1.1 OM DENNE RAPPORTEN.....	3
1.2 BAKGRUNN.....	3
1.2.1 Skogreisinga på 1950-, 1960- og 1970-talet.....	3
1.2.2 Manglande kunnskap	4
1.2.3 Dårleg infrastruktur og små skogseigedomar.....	4
1.2.4 Feiosprosjektet som del av Bygdeforskning sitt prosjekt „Fra ti til en” og Kystskogbruket.....	4
1.3 SAMANDRAG	5
2 PROSJEKTORGANISERING.....	6
2.1 PROSJEKTGRUPPE	6
2.2 STYRINGSGRUPPE OG ANDRE INVOLVERTE	7
2.3 PROSJEKTLEIAR	7
2.4 DELTAKING PÅ FAGSAMLINGAR OG KONFERANSAR.....	7
2.5 FEIOSPROSJEKTET I MEDIA	7
3 HAR PROSJEKTET NÅDD MÅLET?	8
3.1 PROSJEKTET SITT OPPHAVLEG MÅL	8
3.2 RESULTAT.....	8
3.2.1 Skogtaksering.....	8
3.2.2 Skogbruksplanane	9
3.2.3 Infrastruktur	9
3.1.4 Bioenergi.....	12
3.1.5 Høyringsinnspel	12
3.1.6 Kompetanseheving og rettleiing.....	13
3.1.7 Planlegging av avverksingsperioden	14
3.2 ØKONOMI	15
4 ERFARINGAR FRÅ PROSJEKTET.....	16
4.1 Positive erfaringar.....	16
4.2 Negative erfaringar	17
4.3 Forbetringsforslag.....	17
5 VEGEN VIDARE	17
VEDLEGG.....	19
5.1 AVTALE MELLOM VIK KOMMUNE OG FEIOS SKOGREISINGSLAG I SAMARBEID MED KMB-PROSJEKTET «FRA TIL TIL EN»	19
5.2 PROSJEKTSKILDRING „FRA TIL TIL EN” (19.06.2008)	19
5.3 RESULTAT PROSJEKT „FRA TIL TIL EN”.....	19
5.4 ÅRSRAPPORTAR 2009-2013.....	19
5.5 NYHEITSBREVA	19
5.6 INNSPEL TIL KOMMUNEPLANEN	19
5.7 OPPGRADERING AV BILVEGANE I FEIOS I SAMBAND MED FRAMTIDIG TØMMERTRANSPORT.....	19
5.8 HØYRINGSINNSPEL FEIOS KRAFTVERK.....	19
5.9 DØME PÅ «FORENKLA SKOGBRUKSPLAN»	19
5.10 HOVUDTAL FOR SKOGEN I FEIOS	19
5.11 KART	19
5.12 FEIOSPROSJEKTET I MEDIA	19
5.13 LITTERARTURLISTE	19

INNLEIING

1.1 Om denne rapporten

Rapporten skal dokumentere erfaringane og resultat frå Feiosprosjektet. Håpet er at desse kan vere til nytte i tida framover, når etter kvart store mengder med granskog i Feios blir hogstmodne og skal haustast. Resultata frå prosjektet vil også kunne ha ein viss overføringsverdi til andre skogområde og kommunar.

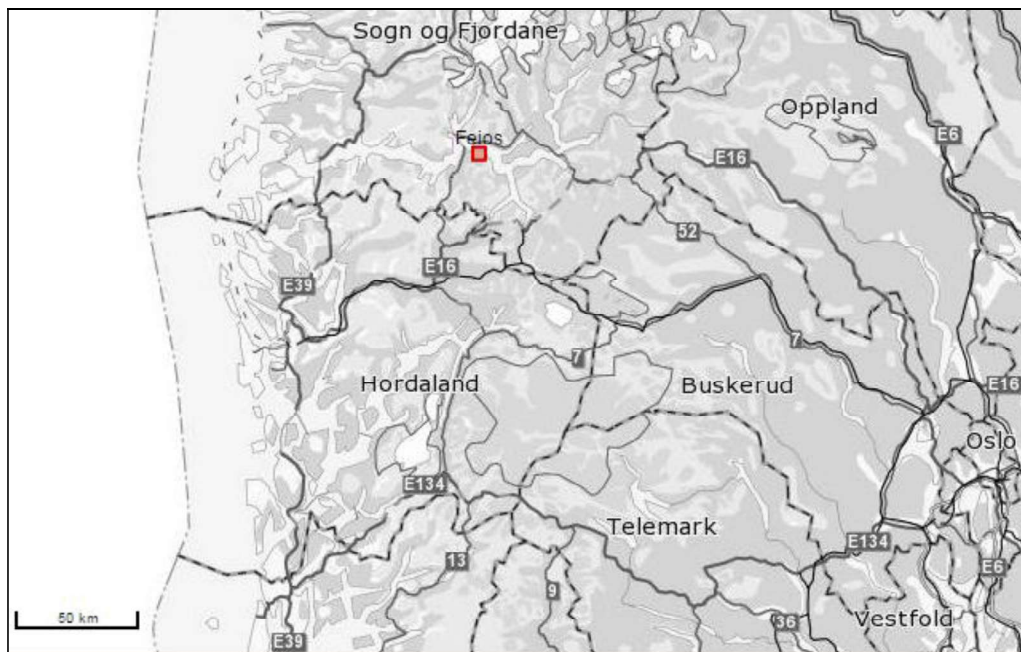
Rapporten skal dessutan gjere greie for bruken av tilskotsmidlane som prosjektet har fått frå ulike aktørar.

Rapporten er laga på grunnlag av dokumentasjon i frå dei tre prosjektleiarane som prosjektet har hatt i den femårige prosjektperioden.

1.2 Bakgrunn

1.2.1 Skogreisinga på 1950-, 1960- og 1970-talet

Feios har store skogsressursar. Granplantinga i Feios starta i 1955, men skogreisinga starta for alvor etter 1960. I 1965 blei det oppretta ei stilling som skogreisingsleiar i Vik kommune. I 1974 var det tilplanta eit areal på 7500 dekar. Eit uttrykk for kor mykje trevirke skogmarka kan produsere er bonitet. Mange plassar i Feios er det høg bonitet, mest fordi berggrunnen er Fyllitt. Det er ein glimmerskifer som forvitrar lett og har høgt næringsinnhald i høve plantevekst.

Geografisk plassering Feios, på sørsida av Sognefjorden (kjelde: Gardskart)

For oversiktskart over Feios med stadnamn, sjå kart i vedlegg 5.11.

1.2.2 Manglande kunnskap

Då Feiosprosjektet starta var skogressursane i Feios ikkje talfesta. På same tid var skogeigedomane for små til å få utarbeidd skogbruksplanar per eigedom på liknande økonomiske vilkår som større skogseigedomar.

Granskogen i Feios blei som regel planta av generasjonen før dagens generasjon gardsbrukarar. Ved prosjektoppstart var det uvisst kor stor kunnskapen om og interessa i skogen og skogbruket blant skogeigarane er. Mange er busett utanfor kommunen.

1.2.3 Dårleg infrastruktur og små skogseigedomar

Skogbruket har endra seg mykje sidan skogreisingstida. Mykje av skogen blei denne gongen planta i bratt terreng, der skogen i dag må haustast ved hjelp av taubane. Dei kommunale vegane og fylkesvegane i Feios har svært enkel standard. Trong vegbane med få møteplassar skapar mange „flaskehalsar” og hindringar for tømmertransporten. I Feios skal det aller meste av tømmeret fraktast til tømmerkaia på Håastrondi og reiser derifrå vidare på skip.

I Feios er det mange små skogseigedomar. Dei 76 skogeigarar som deltok i prosjektet har i gjennomsnittet 256 daa med produktivt skog (inkludert produktivt skogareal i 3 store sameige). Om lag halvparten av eigedomane har eit produktivt skogareal på under 100 daa. Spennevidda går frå 2 daa til 771 daa. Desse tala var ikkje kjende då Feiosprosjektet starta opp og er eit resultat av takseringa i samband med utarbeiding av skogbruksplanar (sjå kapittel 3.2.2).

1.2.4 Feiosprosjektet som del av Bygdeforskning sitt prosjekt „Fra ti til en” og Kystskogbruket

Feiosprosjektet er del av prosjektet „Fra ti til en”, eit 5-åreg KMB-prosjekt (kompetanseprosjekt med brukarmedverknad) i regi av Norsk institutt for Bygdeforskning og i samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap (no NIBIO). Prosjektet starta i 2009 og slutta i 2014. Det handlar om eigedomsoverbyggjande samarbeid for private, personlege skogeigarar i kystskogbruket. „Fra ti til en” kan tyde at skogen blir forvalta om han var ei eining. Prosjektet blei finansiert av *Norges Forskningsråd* og skognæringa i fylka som er med i *Kystskogbruket*. Forskingsmidlane fekk prosjektet via Jordbruksavtalen.

Kystskogbruket er ein nettverksorganisasjon for skognæring, fylkesmannen og fylkeskommunen i ti kystfylke i Noreg der målet er å auke verdiskaping og berekraftig bruk av skog og tre. Skognæringa Kyst er berebjelken i *Kystskogbruket*. Ein vil også påverke den nasjonale skogpolitikken. Visjonen til prosjektet er: *Kystskogbruket skal vere ein vekstkraftig nasjonal verdiskapar*. I ”Melding om kystskogbruket” er det formulert mål og strategiar retta mot næringskjedene som baserer seg på bruk av trevirket i kystskogbruket.

1.3 Samandrag

Feiosprosjektet som starta i 2009 og slutta i 2014 var del av prosjektet „Fra ti til en”, eit 5-åreg KMB-prosjekt i regi av Norsk institutt for Bygdeforskning. „Fra ti til en” kan tyde at skogen i eit område med mange små skogeigedomar i større grad blir forvalta som om han var ei eining. Det har vore mykje lærdom i prosjektperioden, og måla til prosjektet endra seg noko undervegs fordi ein fekk betre kunnskap om enkelte delområde. Som nokre av dei viktigaste kan nemnast:

- Skogtakst er sjølve grunnlaget for ein vellukka skogdrift og bør ha fyrste prioritet. Det å få ei oversikt over kor mykje skog som faktisk står i området og kor gamal den er, er avgjerande for planlegging av drifter, bygging av skogsvegar m. m.
- «Skogssamarbeid» kan vere meir realistisk enn «skogssamdrift».
- Det kanskje viktigaste samarbeidsområdet viste seg å vere skogsvegbygging. Ein må ha god tid til planlegging og gjennomføring, også med omsyn til å komme gunstig ut i skattesamanheng.
- Det er viktig at grunneigarane organiserar seg i skogveglag og utarbeider vedtekter, både med omsyn til skatt og t.d. med tanke på naturskade og eigeandelen i erstatningssaker.
- Det er viktig med gode vegavtalar, som skil mellom bruk til næring og fritidsbruk og som sikrar finansiering av vedlikehaldstiltak på vegen. Her er det ofte trong for ein neutral rådgjevar.
- Det er viktig å fjerne «flaskehalsar» på kommunale vegar og fylkesvegar for å unngå kostnader for kipping (flytting av tømmer frå skogsbil over på vogntog) og ulempene for miljøet knytt til dette. Feiosprosjektet var sentralt i arbeidet som resulterte i ei fylkeskommunal løyving på 1,2 mil. kr til utbetring av fylkesvegane i Feios.
- Skogbruksplanar er nyttige og bør tingast for større samanhangande område. Planane kunne med fordel vere meir praktisk retta.
- Skogeigarane på Vestlandet er ingen «skogbrukarar» på heiltid. Dei treng enkel tilgang til relevant kunnskap, tilpassa deira situasjon.
- På mange av dei små skogeigedomar vil det vere hogstaktivitet berre ein gong per generasjon. Skogdrifta bør samordnast med andre som har hogstmoden skog om lag i same tidsperiode. Grundig planlegging er viktig!

Det blir elles vist til sluttrapporten frå hovudprosjektet «Frå ti til en». Ein presentasjon av resultata er å finne i vedlegg 5.3 til denne rapporten.

2 PROSJEKTORGANISERING

Feiosprosjektet er eigd av Feios skogreisingslag og Sogn og Fjordane skognæringsforum. I styringsgruppa var også Fylkesmannen og Vik kommune representerte.

Når prosjektet offisielt blei avslutta desember 2014 var ein i realitet ferdig med det 6. prosjektåret. Forseinkingar i prosjektet gjorde at det blei søkt om 1 år lengre prosjektperiode. Prosjektet har hatt 3 ulike prosjektleiarar pga. at arbeidssituasjonen elles hjå prosjektleiarane endra seg undervegs. Prosjektleiarane har hatt kontor plass på kommunehuset i Vik. Vik kommune førte rekneskapen for prosjektet. Prosjektleiar hadde same tilsetjingsforhold som andre tilsette i kommunen. Det blei den 9.12.2009 laga ein skriftleg avtale mellom Feiosprosjektet og Vik kommune som regulerte ansvaret (sjå vedlegg 5.1).

Det blei laga ein årsrapport for kvart prosjektår (sjå vedlegg 5.4).

2.1 Prosjektgruppe

Rolle	Namn	Anna arbeidsgjevar / Organisasjon
Prosjektleiar Sekretær for styringsgruppa	Asbjørn Grindedal 2009-2012, 20%-stilling Peder Magnussen 2013, 40%-stilling Karen Weichert 2014 (2015) 20%-stilling	Sjølvtendig næringsdrivande Sogn og Fjordane Skogeigarlag Vik kommune
Prosjektdeltakarar	Skogeigarane i Feios (76)	
Leiar styringsgruppe	Rune Lunde	Feios skogreisingslag / Borregaardfondet
Styringsgruppe	Tone Feidje Midlang	Feios skogreisingslag
Styringsgruppe	Merete Larsmon	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Styringsgruppe	Veronika Seim Bech	Vik kommune
Styringsgruppe	Hans F. Lauvstad	Skognæringsforum Sogn og Fjordane
Rådsgjevar	Magnus Mo	Gaular kommune
Rådsgjevar	Torkel M. Hofseth	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Rådsgjevar	Helge Kårstad	Kystskogbruket
Rådsgjevar	Gro Follo	Bygdeforskning
Rådsgjevar	Hans Nyeggen	Skog og landskap
Rådsgjevar	Birger Vennesland	Skog og landskap
Rådsgjevar	Norvald Aase	Vik kommune, då leiar av Næring og utvikling
Rådsgjevar	Asle Lyslo	Vegplanleggjar, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Rådsgjevar	Nils Olaf Kyllø	Skog og landskap
Rådsgjevar	Tormod Skeie Jacobsen	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Hordaland
Observatør	Geirmund Dvergsdal	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

2.2 Styringsgruppe og andre involverte

Styringsgruppemedlemene er lista opp under punkt 2.1 . Styringsgruppa har totalt hatt 16 møte, og brukte, med nokre unntak, møterom på kommunehuset i Vik. Ofte var eksterne rådgjevarar med på møta. Dei i styringsgruppa som ikkje hadde løn i frå stillingar knytt til prosjektet fekk møtegodtgjersle, 1500 kr per dag.

I tida 1.juni 2013 til 15. mai 2014 hadde Veronika Seim Bech permisjon. Fram til Karen Weichert tok over som prosjektleiar vikarierte ho for Veronika Seim Bech i styringsgruppa som representant for Vik kommune.

Styringsgruppa har gjennom prosjektperioden også fått gode råd og verdfulle innspel i frå fleire personar utanfor styringsgruppa (sjå tabell under punkt 2.1). Dei skal alle ha stor takk!

2.3 Prosjektleiar

Den 1.10.2009 tok Asbjørn Grindedal til som fyrste prosjektleiar i Feiosprosjektet, i ei stilling på 20 %. Han var prosjektleiar i nesten tre år, før han sa opp stillinga og slutta 6.9.2012.

Peder Magnussen tok til som ny prosjektleiar i 40 %-stilling den 28.01.2013, parallelt med å jobbe deltid i Sogn og Fjordane skogeigarlag. Hausten 2013 byrja han i full stilling i skogeigarlaget, og slutta då som prosjektleiar i Feiosprosjektet. Karen Weichert tok over prosjektleiarstillinga frå 01.04.2014 og då i opp til 20 %-stilling, på same tid som ho jobba deltid i Vik kommune som rådgjevar i plan og forvaltning, m.a. med skogbruk.

2.4 Deltaking på fagsamlingar og konferansar

Representantar frå Feiosprosjektet deltok i prosjektperioden på ein del fagsamlingar og konferansar. Døme er:

- ”Å se over eiendomsgrensene - Samarbeidsløsninger for skogeiere til beste for eierne, skogbruket og samfunnet?”, seminar, Stjørdal 09.12.2009
- Møte skognæringsforum Sogndal, 5.5.2010
- Skogfagleg samling for kommunane i Sogn og Fjordane og Hordaland 10.-11.5.2011. Presetasjon av Feiosprosjektet. Synfaring til tømmerkaia og på Lunde 10.5.
- Fagdag for Bioenergi i Fjærland, 13.09.2011
- Ope møte i Feios om revisjon av kommuneplanen, 24.01.2012
- Regionmøte «Fra ti til en» i Bergen, 13.11.2013
- Innlegg om Feiosprosjektet v/Merete Larsmon på konferansen *Skog & Tre* mai 2015

2.5 Feiosprosjektet i media

Ein har gjennom heile prosjektperioden prøvd å gjere prosjektet kjent blant innbyggjarane i kommunen og også regionalt, og det har vore fleire artiklar om Feiosprosjektet i media. Som døme skal her nemnast:

- Artikkel i Sogn Avis 23. mars 2010 (sjå vedlegg 5.12)
- Artikkel i Vik kommunen sin sommaravis (sjå vedlegg 5.12)
- Omtale av Feiosprosjektet i Fylkesnytt frå Sogn og Fjordane 1/2014

3 HAR PROSJEKTET NÅDD MÅLET?

3.1 Prosjektet sitt opphavleg mål

Feiosprosjektet blei til i samband med KMB-prosjektet «frå til til en». Målet var å «*prøve ut ulike eiendomsverbyggende samarbeid, gi en dekkende beskrivelse av forhold (forståelser, prosesser og effekter) som virker fremmende og hemmende på bruk av slikt samarbeid, vurdere nytte og omkostninger, og utlede de praktiske løsninger og skogbrukspolitiske implikasjoner*» (frå prosjektskildring 19.06.2008, sjå også vedlegg 5.2).

Feiosprosjektet blei eitt av fire feltprosjekt innanfor hovudprosjektet, tilpassa ulike utfordringar langs kysten. Feiosprosjektet representerte eit område, der «skogsamdrift» blei rekna som aktuell. Kompetanseheving og rettleiing var to av delmåla. Som grunnlaget for dette skulle det utarbeidast skogbruksplanar for kvar einskild eigedom. I tillegg ville ein få eit områdetakst som grunnlag for hogstplan og naudsynt vegbygging. Ein såg føre seg at hogstplanen igjen kunne vere eit grunnlag for lokal verdiskaping med tanke på entreprenørarbeid i samband med vegbygging, tømmertransport og eventuell foredling, t.d. sagbruk eller anlegg for bioenergi, samt forynging av skogen.

Det er fleire bygder i fylket med liknande utfordringar som Feios når det gjeld hausting av skogen frå skogreisningstida, t.d. i Førde, Jølster, Naustdal og på Leikanger, men Feios ligg tidsmessig nærast til slutthogst. Erfaringane frå Feiosprosjektet vil såleis kunne gje verdifull kunnskap for organisering, hausting og forynging av kulturskogen i andre bygder.

Til å kunne nå desse måla, blei det sett på som føresetnad at Feiosprosjektet har prosjektleiar i heile prosjektperioden.

3.2 Resultat

3.2.1 Skogtaksering

Allereie på fyrste styringsgruppemøtet blei det stadfesta at ei skogtaksering må vere grunnlaget for alt vidare arbeid. Taksten (ekstensiv skogtakst) blei gjennomført Norsk Institutt for Skog og landskap (no: NIBIO) i 2010 og resulterte i rapporten «Skogressurser i Åfetdalen. Feios, Vik i Sogn 2010» som blei publisert i 2011. Taksten var likevel ikkje tilgjengeleg før i 2013.

Taksmetoden blei «systematisk prøveflatetakst». Totalarealet for takstområdet var 3086 daa, 2973 daa var produktivt skog. Rapporten viser at det ståande bruttovolumet i 2010 var på ca. 82.000 m³, der 90 % av volumet var gran og 10 % var lauvtre eller furu. I gjennomsnitt stod det 28 m³ per dekar. Granskogen er enno relativt ung, det meste mellom 30 og 40 år. Tilveksten blei vurdert som bra, og det blei registrert lite skadefrekvens. Det blei gjort framskrivingar som viste at det ståande volumet i 2040 vil vere på om lag 185.000 m³. I granfelta blir det venta om lag 70 m³ per dekar ved hogstmoden alder. Felta har utvikla seg godt i samsvar med produksjonstabellane for tilsvarande bonitetar. Under føresetnaden av 150 kr i rotnetto per kubikkmeter vil førstehandsverdien av tømmeret vere om lag 27,75 mill. kroner (kjelde: samandrag av rapporten).

3.2.2 Skogbruksplanane

På fyrste styringsgruppemøtet blei det også avgjort at det skulle utarbeidast skogbruksplanar, enten for alle enkeltskogeigedomane i Feios eller for større einingar. Resultatet var at Sogn og Fjordane Skogeigarlag gjekk med på å utarbeide skogbruksplanar for 76 enkelteigedomar i Feios, pluss 3 store sameige. Til saman dekker planane eit areal på 17.531 daa. Dei minste eigedomane (under 50 daa) fekk ein «forenkla skogbruksplan». Skogbruksplanane blei laga på bakgrunn av skogregistreringar gjennomført i 2011. Desse byggjer på flyfoto frå før 2009. Registreringane blei utført som bestandstakst. Som vedlegg for skogbruksplanane er det bestandskart i målestokk 1:5000. Det blei også gjennomført miljøregistreringar (MiS) som inngår i skogbruksplanen t. d. i form av registrerte nøkkelbiotopar, dvs. livsmiljø i skogen som er spesielt viktige for det biologiske mangfaldet. Alle som vil levere tømmer må ha utført miljøregistreringar på eigedomen sin. Med til planen høyrde det også eit kveldskurs i bruk av skogbruksplanen som blei gjennomført den 21.03.2014 i Feios.

Prisen for skogbruksplanane blei 43,30 kr per dekar. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gav eit statstilskot på om lag 80 % av kostnaden (utan mva). Om lag halvparten av skogeigarane som fekk utarbeidd skogbruksplan hadde midlar i Borregaardfondet som dei kunne bruke til å dekke delar av kostnaden for planen. Med denne ordninga kunne alle skogeigarar i Feios få skogbruksplan for eigedomane sine til svært rimeleg pris. Dei med Borregaardfond betalte i realitet berre meirverdiavgifta. Det var likevel berre 51 skogeigarar som kjøpte skogbruksplanen. Dei resterande planane blei kjøpt av Feiosprosjektet og blir no forvalta av Vik kommune. Dei kan framleis kjøpast av skogeigarane.

Skogeigarane i Feios er per i dag dei einaste i Vik kommune som har skogbruksplanar og dermed ei oppdatert oversikt over sine skogressursar. Planane blir t. d. brukte i samband med skogsvegbygging og vegavtalar. Eit døme på ein skogbruksplan (forenkla type) er å finne i vedlegg 5.9 .

3.2.3 Infrastruktur

Då Feiosprosjektet starta opp var ein klar over at det i samband med hausting av skogen i Feios må byggjast nye skogsvegar og at dei kommunale vegane samt fylkesvegane mellom skogsvegane og tømmerkaia på Håastrondi må utbetrast.

Skogsvegane og Hovudplan skogsveg

Vik kommune hadde ved prosjektoppstart ikkje *Hovudplan skogsveg*. *Hovudplan skogsveg* er ein oversiktsplan eller ei analyse som seier noko om skogbruket sitt behov for infrastruktur i kommunen. I mange kommunar inngår ein slik plan som sektor- eller temaplan i kommuneplanen. Etter initiativet i frå Feiosprosjektet laga Vik kommune i samarbeid med Fylkesmannen si landbruksavdeling eit utkast for *Hovudplan skogsveg* i form av eit kart (sjå vedlegg 5.11) der skogsvegane som bør byggjast er teikna inn. Feiosprosjektet hadde dette utkastet opp som tema på styringsgruppemøtet 29.3.2011. Status for planen i kommunen er at kartet i praksis blir bruk i samband med handsaming av vegsøknader. Det er også komme innspel til kartutkastet som skal vurderast. Men tekstdelen er per i dag ikkje ferdigstilt og planen såleis ikkje vedteken. Ein reknar med at Vik kommune kjem til å ha ein vedteken *Hovudplan skogsveg* i løpet av 2016.

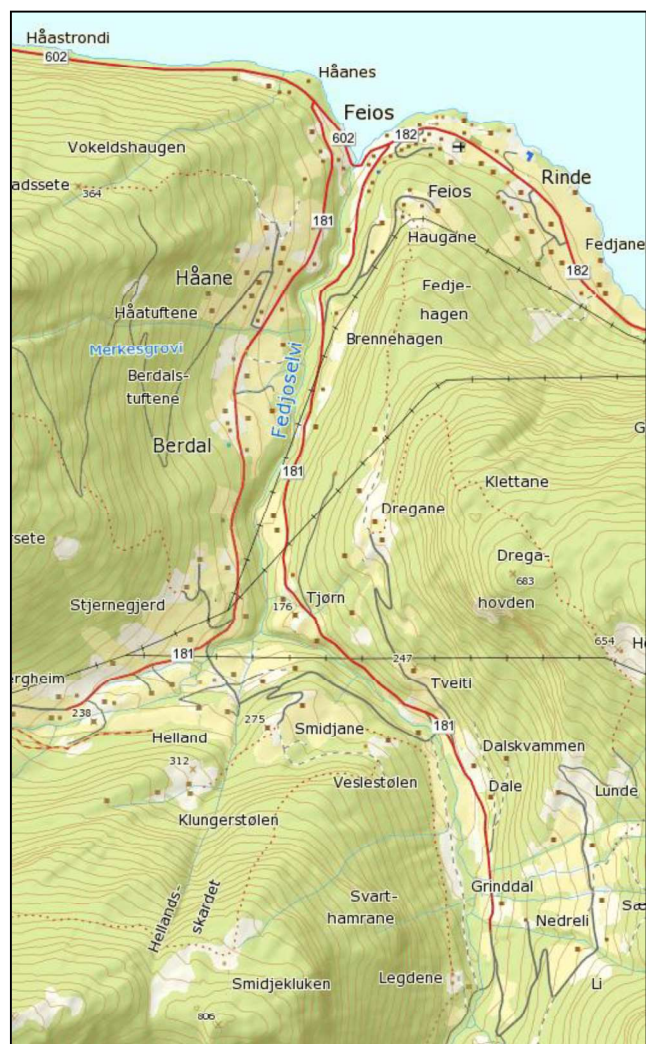
Etter Feiosprosjektet tok til blei det bygd ein del nye skogsvegar i Feios, i samsvar med utkastet for *Hovudplan skogsveg*. Feiosprosjektet var involvert i nokre prosjekt og prøvde å stimulere til samarbeid og inviterte med vegplanleggjarar (Nils Olav Kyllø, Asle Lyslo, Tormod S. Jacobsen). Prosjektet deltok på ein del vegmøte, døme er møtet mars 2012 (vegane Håali og Borlaug) og møtet november 2014 (vegane Åfetdalen, Berdalsli og Håali).

Det er sidan prosjektstart bygd mange meter skogsveg i Feios, som døme kan nemnast Lundslivegen 2, som blei ferdig godkjent i 2014. Fleire vegprosjekt er under planlegging, t.d. i Håali, i Åfetdalen og på Sætrane. Fylkesmannen sine vegplanleggjarar Asle Lyslo og Tormod Skeie Jacobsen er involvert i arbeidet. Elles er det i høve kartutkastet for Vik kommune sin «Hovudplan skogsveg» (sjå vedlegg 5.11) berre enkelte vegar i områda Smidjane-Veslestølen-Legdene, Feidjehagen og Borlaug-Lauvaneset som manglar.

Fylkesvegar og kommunale vegar

Når tømmeret skal transporterast frå hogsfelta og til tømmerkaia på Håastrondi skjer dette fyrst på skogsbilveg og deretter på kommunale vegar og fylkesvegar. Fylkesveg 602 går frå Vangsnes til Osen i Feios. Strekninga frå tømmerkaia på Håastrondi til Osen er om lag 2 km. Fylkesveg 182 går frå Osen i retning Fresvik. Strekninga frå Osen til Snytta heilt søraust i Feios er på om lag 10 km. Fylkesveg 181 går på begge sider av elva, på vestsida 3,4 km frå Osen til Åfet, og på austsida på 4 km frå Osen til Grindedal. Dei resterande offentlege vegar i Feios er kommunale, t.d. Sambindingsvegen (som binder saman fylkesveg 181 på begge dalsider), Grindedal-Lunde og vegen opp til Berdal.

Dei offentlege vegane frå Osen og innover dalane på om lag 12 km er i generelt dårleg tilstand. Vegane er tronge (flaskehalsar) med få møteplassar, og mange vegsvingar har ikkje tilstrekkeleg radius for vogntog. Det er også mange plassar med dårleg eller skadd asfalt og mangelfull bereevne.

Fylkesvegane i Feios, målestokk ca. 1:20.000, frå Fylkesatlas

Feiosprosjektet har sidan 2011 prøvt å setje fokus på dei offentlege vegane i Feios som treng opprustning. Den 15.2.2012 blei det sendt eit innspel til kommuneplanen (sjå vedlegg 5.6) som m. a. tek opp tema «skogsvegar og verdiskaping» og opprustning av dei offentlege vegane i Feios.

Etter to synfaringar hausten 2013 med tømmerbilsjåfør Edvin Lindset, entreprenør Erling Stokkebø og vegplanleggjar Magnus Mo blei det laga ei tiltaksliste med kartfesta punkt samt kostnadsoverslag på fylkesvegane som treng utbetring. I 2014 blei denne lista etter ny synfaring med Magnus Mo supplert med tiltakspunkt også på dei kommunale vegane. Som resultatet av dette arbeidet i 2013 og 2014 blei det den 5.5.2014 ferdigstilt eit dokument *Oppgradering av bilvegane i Feios i samband med framtidig tømmertransport* (sjå vedlegg 5.7), som den 6.5.2014 blei sendt til Vik kommune til bruk i forhandlingar med Fylkeskommunen om utbetring av fylkesvegane. Same dokumentet blei den 29.9.2014 også sendt til Vik kommune v/kommunalteknikken som innspel til budsjettarbeidet.

Den 3.6.2014 fekk Feiosprosjektet melding frå kommunen at Fylkeskommunen løyver Vik kommune 1,2 millionar kr til oppgradering av fylkesvegane i Feios. I 2015 budsjetterte kommunen med til saman 2,2 millionar kr til fylkesvegane og 2,9 millionar kr til dei kommunale vegane i Feios. Det er i tillegg sett av 2 millionar kr i 2016. Ved redaksjonsslutt til denne rapporten var tiltak på fylkesvegane i Feios sett i gang.

Vegavtalar

Når vegane er bygd er situasjonen som oftast slik at det er fleire interessentar til bruk av vegen, utover dei som har bygd han. Utfordringar her er å lage vegavtalar som både sikrar vedlikehald av vegen, og opplevast som rettferdig for alle involverte med tanke på dei ulike interessene i vegen. Feiosprosjektet sin ambisjon var å leggje til rette for og støtte desse prosessane, for å komme fram til «ein måte å gjere det på i Feios».

Det var dessverre ikkje nok tid til å komme heilt i mål med dette. Men ved god hjelp av Magnus Mo og med ein ferdigbygd skogsveg i Feios som konkret døme, kom ein fram til nokre viktige moment som bør vurderast når ein lagar vegavtalar:

- Generelt om reaksjon på førespurnad om bruk av vegen: Ja på villkår er alltid betre enn eit nei.
- Avtalar om bruk av vegen til tømmertransport bør ikkje vere personlege men knytt til eigedom. Slike avtalar treng ikkje tinglyst. Skogbruksplanane som alle i Feios no har, er eit godt grunnlag for fakta ei avtale kan baserast på.
- Ein bør fokusere på det framtidige vedlikehaldet av vegen, og ikkje på byggjekostnaden («vegen er bygd og ligg der»). Vedlikehaldstiltak må gjennomførast kvart år (grøftene etc.). Ein kan rekne ca. 5 kr per meter per år.
- Personbilar og 4-/6-hjulingar slit mykje meir på ein veg enn traktorar og tømmerbilar pga. spinning. 4-/6-hjulingar gjer mest slitasje pga. at køyrespora er midt på vegbana og dei spinnar på alle hjul. Ein bør vurdere å lage ei slags «bruksanvising» for vegen for slike køyretøy (vegen er ikkje bygd for 4-/6-hjuling) men for skogsbilar.
- Jordskifteretten operere ofte med 30 % av vedlikehaldskostnaden som blir rekna på «andre interesser» (hytte, jakt, beite, etc.), men ein bør kanskje sikte på 50 % i staden pga. større slitasje.
- «Årleg leige» kan vere ei god løysing for alle bruksområde, også for hogst (pris per kubikk tømmer som blir køyrt ut). Skilje mellom bruk i samband med næring og ikkje-næring. Dei med fleire interesser, både næring og ikkje næring, bør få ulike avtaler for desse.

- Bom eller ikkje bom? Det kan vere lurt å setje dette spørsmålet til side og fokusere på dei årlege bruksavtalane i fyrste omgang. Faktumet at ein veg er bygd med offentlig tilskot tilseier ikkje at han må opnast for allmenta etterpå. Ei løysing kan vere å setje opp ein bomstasjon, slik at allmenta får høve til å bruke vegen mot ei avgift. Pris på 50 kr per tur er heilt ok. Det er krav om å setje bompengane på fond, og dei kan berre brukast til vedlikehald av vegen (ikkje høve til å ta ut utbytte).
- Vegavtalar: Vanleg å revidere etter 10 år, men fyrste revisjon kan med fordel skje etter 3-5 år («har vi treft med reglane som vi laga?»). Med endra bruk kan reglane justerast.
- Alle årlege leigepreisar bør indeksregulerast (konsumprisindeksen er greitt å bruke).
- Det er heilt ok å stenge vegen i periodar, om naudsynt for å unngå stor slitasje (t.d. ved teleløysing eller ved sterk nedbør). Ubrøytt veg om vinteren gjeld som utmark (Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag). Brøytt veg gjeld som bilveg.
- Når ein introduserer bruksavtalar, må eksisterande vedtekter for vegen evtl. endrast.

Det finst malar for vegavtalar og for vedtekter for skogsbilveglag (t.d. frå Norges Skogeierforbund). Skogeierforbundet har også ein rapport om ansvarsforhold på private skogsbilvegar (sjå litteraturliste).

3.1.4 Bioenergi

Bioenergi som mogleg satsingsområde var på eit tidspunkt tema for Feiosprosjektet (2010-2012). På Lunde blei det gjennomført eit lagringsforsøk for så kalla GROT-flis. GROT er eit samla uttrykk for avverkingsrestar av gran rotmaterial og tretoppar. Lagringsforsøket skjedde i regi av Fylkesmannen sitt *Biostigen*-prosjekt. *Biostigen* hadde som mål å teste ut ulike verdikjeder for produksjon av skogsflis.

Lagringsforsøket på Lunde viste at ein ikkje fekk turka GROT-flisa gode nok. I tillegg var det for mykje grus og stein i dungen, noko som ville skape problem for maskinene i vidare prosessen.

3.1.5 Høyringsinnspel

Feiosprosjektet har sendt fleire høyringsinnspel i saker som påverkar prosjektet sitt arbeid og målsettingane. Dei komplette høyringsinnspel er å finne i vedlegg 5.6 og 5.8 .

Feios kraftverk

Juni 2006 søkte Feios Kraftverk AS om konsesjon for Feios kraftverk, som skal ha ein årsproduksjon på om lag 100 GWh. Kraftverket fekk konsesjon i mars 2013, men utan lineføring. Det blei så søkt om 132 Kv overføringsanlegg Feios-Hove. Søknaden viste m.a. ei avskjæring av skogliene i Feios med kraftlinjer, noko som vil føre til vesentlig høgre driftsutgifter for skogeigarane, mest pga. at dei vil vere til hinder for taubanedrifter. Feiosprosjektet sendte difor i mai 2013 eit høyringsinnspel som påpeika problemstillinga. Det kom også mange kritiske innspel frå folk i Feios.

Utbyggjaren valde i ettertid å endre søknaden, m.a. skal kraftstasjonen flyttast lenger vest mot Håstrondi, slik at den nye linetraséen no kjem til å unngå den mest drivverdige skogmarka i området. Dette var svært positivt for skogbruket i Feios. Det blei i mai 2014 publisert ei tilleggsgreining for kraftverket.

Feiosprosjektet valde november 2014 å sende eit nytt høyringsinnspel for å påpeike eventuelle utfordringar ved ei framtidig utviding av tømmerkaia på Håstrondi som avløps-/tilkomsttunnell og massedeponiet ikkje må vere til hinder for. Det blei dessutan påpeika at det vil vere eit behov for om lag 110.000 m³ steinmassar til om lag 20 km skogsvegbygging i Feios, som då kunne vere ein alternativ bruk av massane. Feiosprosjektet kom med ynskjet om at Feios skogreisingslag og Vestskog, som eigar av kaia, blir involverte i detaljreguleringa.

Ved redaksjonsslutt for denne rapporten hadde Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) gjeve si tilråing til Olje- og energidepartementet for dei endra planane, men ein ventar framleis på departementet si endeleg godkjenning.

Kommuneplanen 2013-2014

I prosjektperioden køyrde Vik kommunen ein omfattande revisjon av kommuneplanen. Arbeidet starta opp i 2011. I samband med dette blei det halde lokale folkemøte. Møtet i Feios var i januar 2012. Feiosprosjektet fekk på møtet høve til å leggje fram nokre tema som ein meinte var relevant for den nye kommuneplanen. Helge Kårstad laga ein presentasjon som kom inn på tema skogsvegar og verdiskaping, offentlege vegar og utfordringane med desse samt utfordringane knytt til Feios kraftverk. Hovudbodskapen var at Feiosprosjektet bør ha ein tung forankring i kommuneplanen.

Arealdelen til kommuneplanen blei godkjent i kommunestyret juni 2014. I kapittel 3.2.7 om råstoffutvinning står det: *I tillegg... er eit område i Åfetdalen, Feios bandlagt for regulering med tanke på masseuttak. Området er samanfallande med planlagd depot-område for tunnelmassar frå Feios Kraftverk AS sitt anlegg. Føremålet er å gjera tunnelmassane tilgjengelege som ressurs for m. a. lokal vegbygging.* Dessutan er tømmerkaia på Håstrondi oppført som *samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur* og med merknad: *Ny. Eksisterande opparbeidd kaiområde ca 9daa lagd inn med utvidingsareal ca 3daa mot aust og vest.*

3.1.6 Kompetanseheving og rettleiing

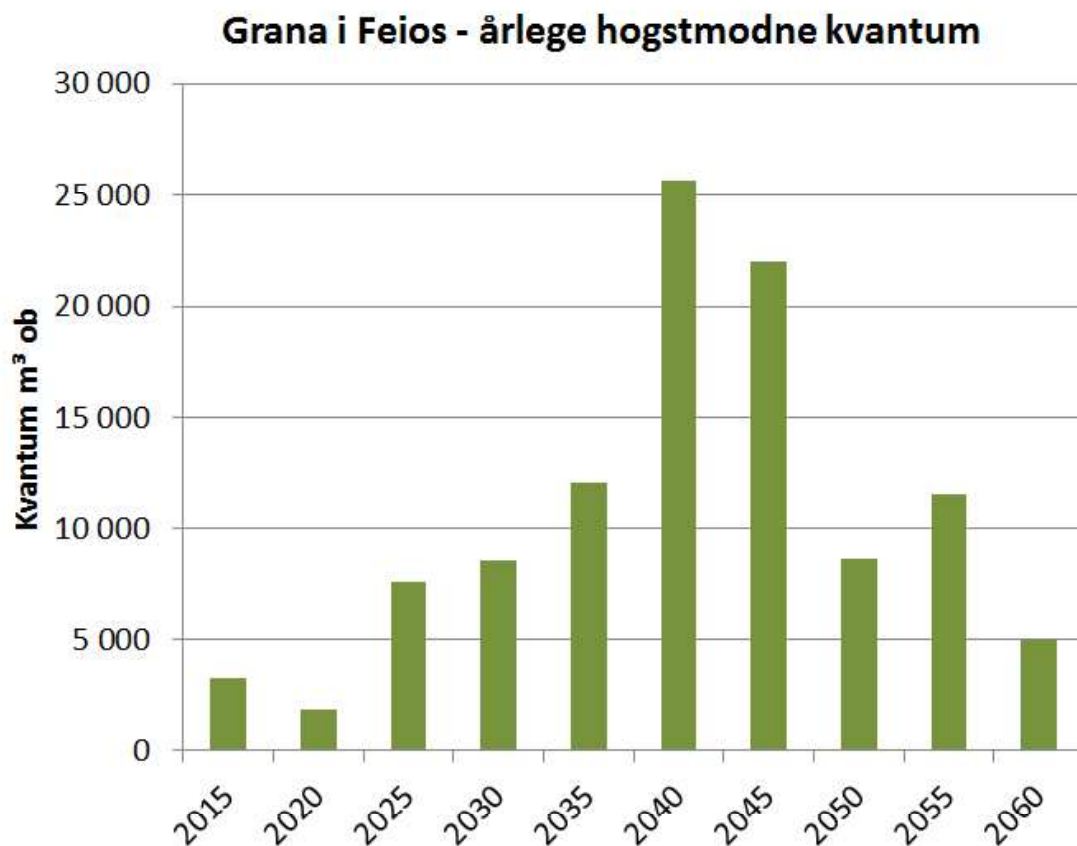
Med bakgrunn i tilbakemeldingane frå Gro Follo sine intervjurundar og for å halde kontakten med skogeigarane og orientere fortløpande om prosjektet og arrangement blei det frå 2011 kvart år sendt ut nyheitsbrev, til saman 3 stykk (om lag ein gong i året). Det fjerde nyheitsbrevet skal sendast ut i samband med ferdig sluttrapport for prosjektet.

For å mobilisere skogeigarane, auke kunnskap og kompetanse og skape merksemd om Feiosprosjektet blei det gjennomført ei rekke kurs og arrangement som generelt hadde godt oppmøte:

- Skogkveld i Feios 19.12.2009, Presentasjon av prosjektet m.m.
 - Skogdag på Lunde i Feios 17.11.2010, demonstrasjon av skogarbeidsutstyr m.m.
 - Skogkveld på ungdomshuset i Feios 17.11.2010, Informasjon om prosjektet og tema «transport»
 - Skogkurs for ungdomsskuleelevar i Feios (rekruttering), 2011
 - Skogdag i Feios 5.4.2013, tema: skogbruksplanar/Borregaard og skogforsikring
 - Kurs i bruk av skogbruksplanen, 21.3.2014 Feios
 - Skogdag 22.3.2014 på Borlaug i Feios, tema: tømmertransport, frø- og planteforsyning, Norsk PEFC-skogstandard
-

3.1.7 Planlegging av avverkeringsperioden

Det var opphavleg eit mål å lage ein driftsplan for heile skogreisingssskogen i Feios. Etter skogstakseringa var kommen, fekk ein stadfesta at den «store skogdriften» likevel låg noko fram i tid. På grunnlag av skogbruksplanane blei det laga ei oversikt over «hovudtal for skogen i Feios» (sjå vedlegg 5.10). Torkel Hofseth frå Fylkesmannen laga så ei oversikt over granfelta og i kva tidsperiode dei blir hogstmodne (sjå vedlegg 5.11). Han laga også ei oversikt over tømmervolumet som kan takast ut i periodar på 5 år mellom 2015 og 20160 (sjå diagram nedanfor). I fylgje dette blir hovudperioden i åra mellom 2040 og 2060 der det skal haustast over 20.000 m³ tømmer kvart år.

Torkel Hofseth og prosjektleiar Peder Magnussen byrja på arbeidet med å ta i bruk GIS (geografisk informasjonssystem) til arbeidet med driftsplanen. Dessverre var ikkje det nok tid å komme heilt i mål med dette. Men det blei laga eit kart over driftsterrenget som viser kva driftsform som ville vere aktuell i dei ulike områda. Det er skilt mellom taubaneterreng, traktorterreng 20-40 % og lett traktorterreng 0-20 %. Dessutan blei det laga eit kart som viser i kva 5-årsperiode granskogen på dei ulike teigane vil vere hogstmoden. På dette grunnlaget kan ein planleggje vidare og komme fram til periodevis drifter som t.d. kan køyrast med om lag 5 år mellomrom.

Det blei opphavlege også tenkt på infrastruktura som må vere på plass når dei ulike felta skal hoggast. Men prosessen kring Feios kraftverk gjorde at mykje av skogsvegbygginga kjem

til å bli gjennomført i næraste framtid, sjølv om hogsten ligg noko fram i tid, med omsyn til tilgangen på rimelege masser som kan brukast til vegbygging.

Det har aldri vore tvil om at tømmerkaia på Håstrondi må utvidast når større kvantum skal hoggast per år. Kaia sin kapasitet var allereie i 2014/2015 sprengt i samband med hogst av gran i kommunen elles.

3.2 Økonomi

Feiosprosjektet blei starta som prosjekt som skulle fullfinansierast av tilskot. I avtalen av 9.12.2009 mellom Feios Skogreisingslag og Vik kommune tok Vik kommune, i tillegg til å ta på seg arbeidsgjevaransvaret for prosjektleiar, også ansvaret for prosjektrekneskapen. Det blei oppretta eit bunde driftsfond for prosjektet.

Feiosprosjektet blei finansiert via statstilskot i form av kystskogmidlar og BU-midlar (bygdeutviklingsmidlar). Prosjektet søkte om eit fast årleg tilskot på 190.000 kr over 5 år, men fekk i staden årlege løyvingar:

Tilskot frå BU-midlane 2009:	190.000 kr
Tilskot frå BU-midlane 2010:	150.000 kr
Tilskot frå BU-midlane 2011:	150.000 kr
Tilskot frå midlar til Kystskogbruket 2012:	40.000 kr
Tilskot frå midlar til Kystskogbruket 2013:	40.000 kr
Tilskot frå BU-midlane 2013:	150.000 kr
Tilskot frå BU-midlane 2014:	30.000 kr

Sum	750.000 kr

Sluttrekneskap Feiosprosjekt 2009-2015	
KOSTNADER	
LØN PROSJEKLEIAR, PENSJON, FORSIKRING, ARBEIDSGJEVARAVGIFT	471 098
KONTORLEIGE	100 000
MØTEGODTGJERSLE STYRINGSGRUPPE	55 500
KONSULENTTENESTER/REISE STYRINGSGRUPPE OG ANDRE	42 355
KJØP RESTERANDE SKOGBRUKSPPLANAR	32 944
SERVERING OG HUSLEIGE MØTE OG KURS	27 551
ANNONSERING	5 521
DELTAKING KURS OG KONFERANSER	2 236
GÅVER	691
FORBRUKSMATERIELL	198
SUM	738 094
FINANSIERING	
BU-MIDLAR	670 000
MIDLAR KYSTSKOGBRUKET	80 000
SUM	750 000
RESULTAT	11 906

4 ERFARINGAR FRÅ PROSJEKTET

Då ein i starten formulerte måla med Feiosprosjektet hadde ein lite kunnskap om skogreisingssskogen i Feios og utfordringane med å hauste denne. Prosjektgruppa var såleis klar over, at det kunne bli naudsynt å justere måla undervegs, etter kvart som kunnskapen om skogen og skogeigarane aukar.

I løpet av prosjektperioden har fokuset som ein fyrst hadde på «samdrift» endra seg mot «samarbeid», med tyngdepunkt på vegbygging. Sidan ein mindre del av skogen viste seg å vere hogstmoden, blei det lagd større vekt på tilretteleggjande tiltak, slik som vegbygging og vegavtalar inkludert planarbeid, enn på sjølve avverkinga. Skogbruksplanane har vore mest brukte i denne samanhengen, i staden for konkret planlegging av hogst.

Alt i alt konsentrerte prosjektet seg om dei tiltaka som var viktigast med tanke på å førebu den store hogstperioden. Prosjektet marknadsførte seg det siste året sjølv med desse ord:

Feiosprosjektet har som mål å leggje til rette for hausting av produktivt skog og god skogkultur i Feios. Viktige oppgåver er å fremje samarbeid mellom aktuelle skogeigarar og jobbe for den naudsynte infrastrukturen med tanke på skogs- og bilvegar.

4.1 Positive erfaringar

Generelt har dei positive erfaringane med prosjektet dominert. Erfaringane frå Feios har også vore viktige for det overordna prosjektet «Frå ti til en». Det skal her trekkjast fram nokre punkt som vurderast som spesielt viktig.

Lokalt engasjement

Totalt sett kan det seiast at den lokale medverknaden i prosjektet var veldig bra. Sjølv om ikkje alle 76 skogeigarar viste like stor engasjement, kan ein trygt seie at det var bra interesse og engasjement i frå dei som deltok i prosjektet sine aktivitetar.

Skogtakst

Det å tinge skogtaksten har vist seg som svært positivt for prosjektet og i grunnen som sjølv grunnlaget for gjennomføring. Det å få ei oversikt over kor mykje skog som faktisk står i området og kor gamal den er, er avgjerande for planlegging av drifter, bygging av skogsvegar m. m. I Feios trudde ein fyrst at det var meir hogstmoden skog enn det i realitet var, noko som har endra måla med prosjektet.

Samansetjing av styringsgruppa

Faktumet at både Feios skogreisingslag, Fylkesmannen, Skognæringsforum Sogn og Fjordane og Vik kommune har vore med i styringsgruppa vurderast som svært positivt og avgjerande for resultata frå prosjektet. Styringsgruppa var alltid godt orientert om det som føregjekk innan skogbruk i fylket, og Feiosprosjektet var såleis i stand til å reflektere over seg sjølv i ein større samanheng. At det var to representantar frå Feios skogreisingslag i styringsgruppa gjorde at prosjektet hadde god kontakt lokalt og informasjon om det som skjedde i skogbruket i Feios.

Kontorstad på kommunehuset

Noverande prosjektleiar vurderer det som sterkt positivt at prosjektleiar har kontorstad på kommunehuset, framføre å ha kontor for seg sjølv ein anna plass eller jobbe heime i frå. Sjølv om det ikkje er garantert at kommunen til ein kvar tid har skogfagleg kompetanse på huset, er det ein stor fordel å ha kontakt med andre fagmiljø som står skogbruket nær, t. d. jordbruk, plan, kommunalteknikk m. m. Det hjelpar også å sjå prosjektet i ein større samanheng i kommunen og koordinere prosjektet sine aktivitetar med forvaltningsmåla.

4.2 Negative erfaringar

Storleik prosjektleiarstilling, kontinuitet og fagmiljø

I årsrapporten for 2010 blei det nemnd at stillinga som prosjektleiar på 20 % var for lite til å gjennomføre prosjektet på ein god måte. Det blei også skrive at det er eit ulempe at kommunen ikkje har nokon med skogfagleg kompetanse som prosjektleiar kan diskutere med. Det er også klart eit ulempe når eit prosjekt har fleire ulike prosjektleiar, samt periodar inn i mellom utan prosjektleiar.

Skogbruksplanar

Det tok svært lang tid frå bestilling av skogbruksplanane og fram til skogeigarane faktisk hadde dei i hendene, noko som både må seiast å ha vore svært negativt for motivasjonen til skogeigarane om å kjøpe planane, og for framdrifta i heile prosjektet. I tillegg var det usemje om dekarprisen som blei avtalt. Sidan det ikkje blei laga ei skriftleg avtale, var dette vanskeleg å finne ut av i etterkant og skogbruksplanane blei sett frå prosjektet sin ståstad som relativt dyre. Kurset om bruk av skogbruksplanar forklarte mange uttrykk i planen, men var etter prosjektleiar si meining ikkje retta nok mot spørsmålet korleis ein brukar skogbruksplanen i praksis.

4.3 Forbetringsforslag

Anna type skogbruksplan

Det kan stillast spørsmålet ved om skogbruksplanane slik dei står fram med tanke på innhald, er gode nok eigna som reiskap for skogeigarane i Feios (eller skogeigarar på Vestlandet elles). Utforming av planane har nok skjedd med tanke på større skogeiedomar med jamleg hogst. På mange av dei små skogeiedomar vil det derimot vere hogstaktivitet berre ein gong per generasjon. Slik sett ville det vere ynskjeleg med skogbruksplanar som t. d. også sa noko om tilrådd driftsform (maskinell eller taubane), sidan dette vil påverke kva vegar ein eventuelt treng for å kunne hauste tømmeret. Kurset om bruk av skogbruksplanane, som i tilfellet Feios var med i leveransen, kunne som sagt før vere ei meir praksisretta opplæring i bruk av planen.

Skogtaksering som basis

Ein burde sjå på skogtaksering som grunnlag for all arbeid i den type prosjekt, og dette bør vere det fyrste som må på plass når ein set i gang. I Feiosprosjektet var skogtakseringa fyrst tilgjengeleg i 2013 dvs. nesten på slutten av prosjektperioden.

5 VEGEN VIDARE

Sidan det alltid var opplagd at avverkinga av skogreisingssskogen i Feios vil gå føre seg over fleire tiår framover, var det klar at samarbeidet må gå vidare etter prosjektperioden. Oppgåver som gjenstår er:

- Bygging av resterande skogsvegar og vidare innspel til kommunen sitt arbeid med *Hovudplan skogsveg*
- Koordinering av massetransport i samband med Feios kraftverk i samarbeid med utbyggjar
- Danning av veglag
- Vegavtalar for vegane som er bygde
- Godkjenning av dei relevante offentlege vegane i Feios til tømmertransport
- Driftsplan for Feios (Kor ofte bør det hoggast (driftsperioder)? Kva felt bør avverkast i same periode?)
- Utvide kapasiteten til tømmerkaia
- Etablere ein nettstad der resultata frå Feiosprosjektet blir gjort tilgjengelege

Feios skogreisingslag ville vere naturleg som lokal aktør i Feios som fylg opp prosessane kring tømmerkaia, massane frå Feios kraftverk, vegbygging, driftsplan og etter kvart også planting. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane bør kunne bidra med å utarbeide ein strategisk driftplan via det 3-årige vegplanleggjerprosjektet.

Vik kommune jobbar vidare med *Hovudplan skogsveg*, planen som seier noko om skogbruket sine behov for infrastruktur i kommunen, og bør her samarbeide tett med Feios skogreisingslag om planen i Feios. Det same gjeld Vestskog og utviding av tømmerkaia, som også blir brukt for levering av tømmer frå andre delar av kommunen. Kommunen bør også kunne gje råd, eventuelt organisere kurs vedrørande danning av veglag samt utforming av vedtekter og vegavtalar. Det vil også vere naturleg at kommunen legg til rette for formidling av erfaringane frå Feiosprosjektet, ved å etablere ein vevstad knytt til kommunen sine nettsider.

For å oppnå betre samarbeid på tvers av eigedomsgrensene som også gjev auka lønsemd for mindre skogeigedomar, må det andre verkemiddel til enn dei som er tilgjengelege i dag. Det bør vere ein moglegheit å betre kunne «premiere» viljen til samarbeid.

Vik, 30.3.2016

Karen Weichert
Prosjektleder

VEDLEGG

- 5.1 Avtale mellom Vik kommune og Feios Skogreisingslag i samarbeid med KMB-prosjektet «Fra til til en»**
- 5.2 Prosjektskildring „Fra til til en” (19.06.2008)**
- 5.3 Resultat prosjekt „Fra til til en”**
- 5.4 Årsrapportar 2009-2013**
- 5.5 Nyheitsbrev**
- 5.6 Innspel til kommuneplanen**
- 5.7 Oppgradering av bilvegane i Feios i samband med framtidig tømmertransport**
- 5.8 Høyringsinnspel Feios kraftverk**
- 5.9 Døme på «forenkla skogbruksplan»**
- 5.10 Hovudtal for skogen i Feios**
- 5.11 Kart**
 - Oversiktskart Feios (kjelde: Gardskart)
 - Oversikt hogstmoden skog i Feios
 - Typar og fordeling driftsterreng i Feios
 - Utkast kart *Hovudplan skogsveg*
- 5.12 Feiosprosjektet i media**
- 5.13 Litterarturliste**

Nyeggen, Hans & Bernt-Håvard Øyen (2011): Skogressurser i Åfetdalen. Feios, Vik i Sogn 2010. Oppdragsrapport frå Skog og landskap 01/2011

Follo, Gro & Birger Vennesand: «Frå ti til en» følgeforskningens andre notat frå feltprosjektaktørane og tre begynnende konklusjoner. Notat nr 1/12, ISBN 1503-2017

Kjøllesdal, Tuoril G. (1995): Private skogsbilveier – Ansvarsforhold. Norges skogeierforbund TGK/N94246-745.

Norges skogeierforbund: Normalvedtekter for skogsbilvegslag, organisert i tråd med Lov om samvirkeforetak av 29. juni 2007 (Samvirkelova). DSK/N12026/08-133.

Vedlegg

Til sluttrapporten for Feiosprosjektet

Vedlegg 1:

Avtale mellom Vik kommune og Feios Skogreisingslag i samarbeid med KMB-prosjektet «Frå til til en»

AVTALE MELLOM VIK KOMMUNE OG FEIOS SKOGREISINGSLAG I SAMBAND MED KMB-PROSJEKTET "FRÅ TI TIL EIN".

Bakgrunn for avtalen:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i 2009 løyvd kr 190.000,- i tilskot frå BU-midlane til Feios skogreisingslag til første arbeidsår i feltprosjektet "Frå ti til ein". Prosjektet kan gå over fleire år, men løyvingar blir gjevne for eitt år om gongen.

Etter initiativ frå Feios skogreisingslag er det inngått slik avtale mellom Vik kommune og Feios skogreisingslag:

1. Vik kommune påtek seg arbeidsgjevaransvaret for prosjektleiaren. I utgangspunktet er dette ei 20 % stilling, med mogelegheit for justering undervegs.
2. Vik kommune får utbetalt heile tilskotet frå Fylkesmannen, og påteke seg alt ansvar i høve til inn- / utbetaling som fylgje av aktivitet i prosjektet med tilhøyrande rekneskapsføring m.m.
3. Vik kommune sine plikter er avhengig av, og varer så lenge Fylkesmannen gjev tilskot til prosjektet.
4. Styringsgruppa for prosjektet er ansvarleg for framdrifta i prosjektet, og rapporterer til Fylkesmannen i høve til den faglege delen av prosjektet.
5. Vik kommune stiller med ein person i styringsgruppa for prosjektet.

Vik i Sogn, 7.12.2009

VIK KOMMUNE
Rådmann
Pb. 134
6891 Vik i Sogn
.....
For Vik kommune

Rune Lund
.....
For Feios skogreisingslag

VIK KOMMUNE	
Reg.nr	09/7896 VESB
09 DES. 2009	
FEIOS SKOGREISINGSLAG	
J.M.	09/1850-1

VIK KOMMUNE	
Reg.nr	09/7895 VESB
09 DES. 2009	
Arkiv P	V80
J.M.	09/1035-3

"Fra ti til en" — eiendomsoverbyggende samarbeid for private, personlige skogeiere i kystskogbruket

Del 1: Kompetanseprosjektet med brukermedvirkning (KMB-prosjektet)

1. Mål

Bakgrunn

Det norske skogeierskapet er fragmentert. Det er ca. 116 300 private, personlig eide eiendommer med minst 25 dekar produktiv skog (Statistisk sentralbyrå 2005a). Ved siste telling i 1989 eide de 78 prosent av det produktive arealet (Blekesaune 1997), men deres gjennomsnittelige skogeiendom var ikke på mer enn ca. 450 dekar (Vennesland, Hobbelsstad, Bolkesjø, Baardsen, Hoen, Lileng og Rolstad 2006). Kun 765 av dem hadde på samme tidspunkt (1989) mer enn 5 000 dekar produktiv skog (Statistisk sentralbyrå 2005b). Kystskogbrukets fylker (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark) har omtrent like mange skogeiendommer som innlandsfylkene, men gjennomsnittseiendommen er mindre og teigblanding mer utbredt (Prosjekt Kystskogbruket 2008).

Det er store ulikheter i skogeiernes kompetansenivå. Variasjonsbredden strekker seg fra de med forstlig universitetsutdanning, via de med praktisk rettet skogbruksutdanning og/eller kompetanse tilegnet ved egenaktivitet i skogen, til de som ingen formell eller uformell skogbrukskompetanse har. Det er da også slående at en blant skogeiere i Trøndelag finner at 23 prosent av mennene og 49 prosent av kvinnene ikke gir svar på spørsmålet om andelen hogstmoden skog av produktivt areal, og at 28 prosent av mennene og 44 prosent av kvinnene er ukjent med at det offentlige gir tilskudd til privateid skog (Follo, Forbord, Almås, Blekesaune og Rye 2006). Og andelene er så store enda all erfaring fra surveyundersøkelser tilsier at det er de mest aktive, interesserte og kompetansebesittende som har hatt størst svarvillighet. Også blant skogeiere på Vestlandet, og da for de som har levert tømmer de siste ti årene (1985-1995), finner en at kunnskapsressursene er svake (Amdam, Barstad og Olsen 2000).

Formodentlig vil spriket i skogbrukskompetanse øke fremover, og dermed gis et ekstra støt til skogbrukets og enkelte skogeiergrupperingers gjensidige bevegelse bort fra hverandre. Kravene til skogbruket vil ikke bli mindre, og omkostningene ved å skaffe seg eller opprettholde tilstrekkelig kompetanse vil bli høyere. Med en gjennomsnittelig næringsinntekt fra skogen på 23 000 kroner i 2003 for de som eier minst 500 dekar produktivt skogareal (Statistisk sentralbyrå 2006), skal det noe til for at skogeiere finner det formålstjenelig å skaffe seg denne kompetansen. Vil skogeierne evne å levere det samfunnet vil at de skal levere, og vil de evne å bestille det de trenger for å kunne levere?

Norsk politikk for skogen og skogbruket rommer to motsetningsforhold. På den ene siden har en de store og sammensatte målene for hva som skal hentes derifra. De mest nåtidige uttrykte er å bidra i klimaproblematikk, bevaring av biologisk mangfold og verdiskaping (Landbruks- og matdepartementet 2007). Mer nedtonet er betydningen for opprettholdelse av levende bygder (Stortingsmelding nr. 17 1998-99). På den andre siden er lite gjort for å få justert eiendomsstrukturen. Skulle tiltak bli iverksatt nå, vil det likevel gå mange tiår før endringer

blir merkbare. Nåværende struktur med de mange små eiendommene, blir dermed premiss for det som skal skje. Det andre motsetningsforholdet henger sammen med det første. På den ene siden har en de mange målene og eiendomsstrukturen, på den andre siden har den offentlige skogbruksforvaltningen blitt bygd ned. Nedbyggingen er kommet i kjølvannet av blant annet kommunaliseringen av landbruksetatene (tilkjennegitt i Stortingsmelding nr. 40 1991-92). For kystfylkene har det siden 1997 "kommet bort" anslagsvis 150 skogfaglige årsverk (Prosjekt Kystskogbruket 2008).

Dette KMB-prosjektet om eiendomsoverbyggende samarbeid for alle varianter av personlige skogeiere i kystfylkene, bønder så vel som andre, tar tak i de problemfelt som er skissert ovenfor. Samarbeid som innebærer at en går "fra ti til en" skogeier/skogeiendom, vil kunne gi effektiviseringsgevinster for en nedbygget offentlig sektor. Samarbeidet vil være en moderat omstrukturering av eiendomsstrukturen som er mulig å gjennomføre relativt umiddelbart. Ved å aktivisere de mange skogeierne vil de sammensatte politiske målene kunne nås. Gitt KMB-prosjektets særlige fokus på ledsagende veiledning og kompetanseøkning, og med et skarpt øye på ivaretagelse av skogeieren som beslutningstaker med frihet under ansvar i det aktuelle samspillet med skogbrukets ansatte (Follo 2008), vedrører prosjektet også skogeieres ulike nivå av skogbrukskompetanse og varierte motiver. Prosjektets resultater vil gi praktiske og politisk rettede innsikter om hvordan en skal greie å utnytte kystfylkenes store skogressurser, tilvekst og arealøkning (Øyen 2008) på forskjellig vis. Resultatene vil ha overføringsverdi til andre områder av Norge.

Mål:

Prøve ut ulike eiendomsoverbyggende samarbeid, gi en dekkende beskrivelse av forhold (forståelser, prosesser og effekter) som virker fremmende og hemmende på bruk av slikt samarbeid, vurdere nytte og omkostninger, og utlede de praktiske løsninger og skogbrukspolitiske implikasjoner.

Som delmål skal en svare på følgende spørsmål:

1. Hva skal til for at skogeiere slutter seg til et eiendomsoverbyggende samarbeid ved oppstart og gjennomfører det? Hvordan forstår og vurderer prosjektdeltakende skogeiere de prosesser og tiltak som de eiendomsoverbyggende samarbeidene innebærer? Hva er for dem nytten og omkostningene (forstått bredt) ved samarbeidet? I hvilken grad og hvordan opplever de at deres rolle som beslutningstaker med frihet under ansvar blir ivarettatt? Hvordan erfarer de innholdet i den veiledningen som gis, og hvordan vurderer de tilpasningene til seg selv og egen kompetanseøkning? Hvordan responderer de på samfunnsnyttige målsetninger (klima, biologisk mangfold, verdiskaping, levende bygder)? Er det kjønnsforskjeller på disse spørsmålene?
2. Hvordan forstår og vurderer prosjektdeltakende aktører (offentlige og private) nytten av og omkostningene (forstått bredt) ved samarbeidet? Sett i forhold til skogeierne? Sett i forhold til egen enhet? Er aktørenes nytte og omkostninger i motstrid til skogeierens nytte? Har ulike aktører motstridende nytte og omkostninger? Hvordan forstår og vurderer de samarbeidet dem i mellom?
3. Hvordan varierer svarene i delmål 1 og 2 etter formen for eiendomsoverbyggende samarbeid og regionale utfordringer (forstlige, sosiale, kulturelle)?
4. Hva skal til av rammevilkår og praktisk tilrettelegging fra skogeiergruppe-ekstern instans for at ulike eiendomsoverbyggende samarbeid skal bli levedyktig? Vil offentlig tilskudd til samorganisering skogeiere være nødvendig? Hvordan skulle det i så fall være innrettet? Kan endringer ved skogfondssystemets innretning bidra? Hvilke ikke-monetære, politisk bestemte vilkår kan det være påkrevd eller fruktbart å endre eller etablere?

2. Kunnskapsfronten

Den norske skogeiendomsstrukturen er omtalt i en rekke vitenskapelige publikasjoner. Det er vist sammenheng mellom økende størrelse på produktivt skogareal og interesse for og kunnskap om skogbruk, oftere hogst og større inntekt fra skogen (Amdam m.fl. 2000, Blekesaune 2005, Statistisk sentralbyrå 2006, Follo m.fl. 2006, Størdal, Lien og Baardsen 2006, Vennesland m.fl. 2006). Lien, Størdal og Baardsen (2007) sin løsning på for lav økonomisk utnyttelse av eiendommer, er å lette regelverket for salg slik at eiendomstørrelsen øker. Follo (15.5.07) påpeker imidlertid at det finnes fem andre måter å løse problemet med eiendomsstørrelsen på: (1) Å få mer av aktive incitament, det vil si å få mye mer av og mer spesifikt skogeiertilpassede tiltak hvor en baserer seg på proaktiv, oppsøkende virksomhet, (2) å arbeide frem passive incitament (skatt, tilskudd, pris etc.) som er mer tilpasset ulike skogeierkategorier enn hva tilfellet er i dag, (3) å innføre driveplikt, (4) å endre eierformstrukturen slik at en får en mindre andel eiere som er private, personlige skogeiere, og en større andel som er private, upersonlige, og (5) å endre bruksstrukturen ved å få til felleshogster, danne overbyggende enheter av mindre enheter, etc. Det er (1), (2) og (5) dette KMB-prosjektet er i inngripen med.

Norske medlemsorganisasjoner for skogeiere og bønder har en viss eiendomsoverbyggende funksjon. Norskog har tradisjonelt vært organisasjonen for de virkelig store skog-eiendommene, og skogeiersamvirket har organisert de mindre familieskogeierne. Norskog organiserer ca. 220 og skogeiersamvirket 44 000. Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag organiserer henholdsvis ca. 61 000 og ca. 7 500. Det er begrenset i hvilken grad og omfang de fire nevnte medlemsorganisasjonene alene kan greie å initiere og etablere eiendomsoverbyggende samarbeid. Dette er relatert blant annet til at deres primære funksjon gjerne har en litt annen karakter, at antallet skogbruksledere er redusert med 1/3 i perioden 1991-2005 (FAO 2006), og at det er det offentlige som sitter med digitalisert informasjon om samtlige skogeiere og skogeiendommer i landet.

Tradisjonelt har det vært en oppfatning at næringsgrunnlaget og det økonomiske handlingsrommet innen skogbruk for de relativt små skogeiendommene i kyststrøkene er meget begrenset. Dels har en i mange hundre år manglet høstbare ressurser, dels har det heller ikke vært tradisjoner, kompetanse, driftsapparat eller infrastruktur for å kunne utnytte ressursene på en rasjonell og bærekraftig måte. Selv om realverdien på tømmer relativt sett har falt betydelig siden skogreisningen for alvor startet etter midten av 1950-tallet, er det nå bygget seg opp store høstbare ressurser på de små og mellomstore eiendommer som gradvis blir mer tilgjengelig. Disse ressursene vil ved høsting kunne gi enkelteiere betydelig økonomisk handlingsrom, og lokal skogindustri vil få økt tilgang på godt råstoff — med et stort potensial for videreforedling. Eiendomsoverbyggende samarbeid vil kunne bidra til å utløse dette potensialet.

Eiendomsoverbyggende samarbeidsformer kan anskueliggjøres via idealtypiske varianter slik som presentert i tabellen nedenfor. De fire idealtypene skiller seg fra hverandre langs to akser: Om organiseringen av skogeierne skjer skogeiergruppe-eksternt eller -internt, og om skogeier formelt avskriver beslutningsmyndighet eller ikke. Med "skogeiergruppa" forstås de faktiske skogeierne som eier de eiendommene som inngår i det spesifikke eiendomsoverbyggende samarbeidet.

Formell avskriving av beslutningsmyndighet		
Organisering skjer skogeiergruppe-	Nei	Ja
	1	3
	Noen utenfor skogeiergruppa organiserer dem + Ingen formell avskriving av beslutningsmyndighet	Noen utenfor skogeiergruppa organiserer dem + Formell avskriving av beslutningsmyndighet
	2	4
eksternt	Organisering av skogeierne skjer av skogeiergruppas medlemmer selv + Ingen formell avskriving av beslutningsmyndighet	Organisering av skogeierne skjer av skogeiergruppas medlemmer selv + Formell avskriving av beslutningsmyndighet
internt		

Celle 1: Her organiserer eksempelvis det offentlige og/eller førstehåndskjøper skogeierne som inngår i den aktuelle skogeiergruppa. Prosjekt som "Langsiktige driftsavtaler i skogbruket" (Baadshaug 2008) og "Skogprosjekt Oppdal" (omtalt i Skogeieren 12/2007) faller inn under denne typen.

Celle 2: Vi er ukjent med empiriske eksempler på dette, men vi antar at denne typen eiendomsoverbyggende samarbeid foregår i det små som en del av skogeieres hverdagspraksiser.

Celle 3: Eksempel på dette er det Follo m.fl. (2006) betegner "forvaltningsring": Det inngås avtale mellom en gruppe skogeiere om at deres skog ved hogst og foryngelse skal driftes sammen, grupperingen kjøper forvaltning av en forvalter, det lages en omforent plan, og forvalteren organiserer forvaltningsringen. Vi kjenner ikke til konkrete empiriske tilfeller av den typen samarbeid.

Celle 4: Eksempel på dette er det Rønningen (1992) betegner "samdriftsområder". En slår sammen medlemmenes eiendommer og driver dem som en enhet, kontrakt er utarbeidet og samdriftsområdet kjøper i prinsippet hogstrett av den enkelte skogeier. Kontraktformuleringene rommer bestemmelser som innebærer at organiseringen av skogeierne skjer av skogeiergruppas medlemmer selv. Skogsamdriftene i Fagerhaugområdet i Oppdal 1969-75 (Oppdal kommune 2002) og samdriftsprosjektet i Roltdalen i Selbu 1982/83-90/91 vil trolig kunne plasseres her. I prosjektbeskrivelsen betegner vi denne idealtypen "samdrift".

I disse idealtypene ligger det ikke noe om skogeiernes motivasjon for deltakelse i samarbeidet. Av de presenterte eksemplene går det imidlertid frem at det er et sterkt fokus på hogst. Dette er resultat av den praksis som har vært vanlig og den forskningsmessige innsikt som tidligere har vært etterspurt. Dette KMB-prosjektet vil ha en bredere inngang når det gjelder skogeiernes motivasjon for deltakelse i eiendomsoverbyggende samarbeid. Idealtypene gir mulighet for at offentlig ansatte, førstehåndskjøpere etc., er involvert i samarbeidet på ett eller annet vis.

Det vil kunne være forskjellig hvor sterkt skogeiergruppa og deres eiendommer er vevd sammen gjennom det eiendomsoverbyggende samarbeidet. Almås (1980) hevder at det er tre

kriterium som skal brukes for å bestemme denne integrasjonsgraden. Det er graden av felles eie av produksjonsmidlene, av felles planlegging og avgjørelser, og av felles organisering av arbeidet. Ut fra dette vil skogeiergruppa i celle 1 være svært lite integrert. Det er den skogeiergruppe-eksterne aktøren som vil holde grupperingen av skogeiere sammen slik at en kan la ti eiendommer bli forstått og betraktet som en. Samhandlingen skjer mellom den eksterne aktøren og den enkelte skogeier, ikke mellom skogeierne. Størst integrasjon vil forekomme i celle 4.

Det er mulig å forvente at samarbeid med høy integrasjonsgrad krever mer av skogeiergruppedeltakerne, og at skepsisen til skogeierne derfor blir større. Skogeierne kan være redde for å miste kontrollen over skogeiendommen, de kan ha dårlige erfaringer fra tidligere forsøk på samarbeid, og de kan være ukjent med nye organisasjonsmodeller og derfor ikke ønsker å delta i det de forstår som organisasjonelle eksperimenter. De bekymrer seg for mulige økonomiske tap og konflikter (Rønningen 1992). Vi antar at denne skepsisen kan slå ut også i dag. Innen norsk skogbruk har det nemlig vært lite av samarbeidstiltak med høy integrasjonsgrad, og skogeierne er presumptivt ikke mer vant til det nå enn hva de var da Rønningen samlet inn sitt datamateriale i perioden 1984-91.

Rønningen (1992) finner tre hovedmotiver blant skogeierne for å samarbeide. Det er sikkerhet ved arbeidsutøvelsen i skogen, trivsel og økonomisk gevinst. I dette KMB-prosjektet vil vi anta at det første motivet er nedtonet da egenaktiviteten i praktisk skogsarbeid er svært redusert selv om det finnes store regionale variasjoner (Statistisk sentralbyrå 2006). Med nedgangen i egenaktivitet antar vi at det kan finnes andre motiv som har vokst seg sterkere og blitt mer fremtredende, men at en fremdeles har sammensatte nyttebetraktninger. Antakelsen underbygges av at en hos samdriftsorganiserte melkebønder finner dette. Det kan være kapitalnytte, at det blir skapt arbeid for de som deltar, og idébasert nytte (blant annet i betydningen ens bidrag har for naboer som også deltar, for det landbruksfaglige miljøet i bygda og bygda mer generelt) (Stræte 1999). Slike idébaserte nyttebetraktninger gjør det legitimt og mulig å ha en heterogen deltaker-sammensetning i samdrifter i melkeproduksjonen (Stræte og Almås 2007). Vår hypotese er at dette også vil gjelde for eiendomsoverbyggende samarbeid i skogbruket.

3. Forsknings- og utviklingsoppgaver

I denne prosjektbeskrivelsen er "feltprosjekt" forstått som de fire eiendomsoverbyggende samarbeidsprosjektene som gjennomføres i regi av Kystskogbrukets fylker, og som skal følgeforskes. KMB-prosjektet har tre delprosjekt.

Delprosjekt 1:

1 A: Kartlegging av tidligere gjennomførte eiendomsoverbyggende samarbeid i Norge og vurdering av erfaringer fra det. Det hentes inn informasjon om vellykkede og mislykkede samarbeidsprosjekt ved å ta kontakt med FMLA, skogeiersamvirket, Norskog, MEF, SB Skog og eventuelt andre førstehåndskjøpere. Hva har hindret skogeiere i å komme i gang med slikt samarbeid? Hva var de positive incitamentene? Hvorfor gikk skogeierne inn i det og hva fikk de ut av det? Hvordan var samarbeidet organisert, og hvis det inngikk kontrakter, hva besto kontraktene i? Hvorfor opphørte samarbeidet? Hva måtte til om de skulle ha fortsatt? Hvilke variasjoner av eiendomsoverbyggende samarbeid kan en finne? Et notat skal skrives.

1 B: En forutsetning for å kunne videreutvikle en bærekraftig skogforvaltning i kyststrøkene og som forutsettes aktivitetsfremmende, er at det fremskaffes nøkkeltall og oversikter som omfatter areal-, tømmer-, infrastruktur- og miljøressurser. Oversiktene vil blant annet

innbefatte arealbrukskategorier, boniteter og produksjonsevne, bestokning, hogstklassefordeling, treslagsfordeling, oversikter over skogveier og traktorveier, biologiske viktige områder (MIS-figurer), jaktvald, beitebruk, verneområder, kulturminner, rekreasjonsområder, stier og andre ferdselsårer, andre interesser etc. I prosjektet tar Norsk institutt for skog og landskap (Skog og landskap) i samarbeid med deltakerne i prosjektet mål av seg å sammenstille, utlede, utvikle og presentere ulike areal- og miljødata i en slik form at de vil være tilgjengelig for deltakere og partnere på digital form. Gjennom prosjektet vil vi forsøke å utnytte historiske takstdata og kartografisk informasjon i den grad slikt finnes tilgjengelig for de aktuelle samarbeidsområdene, i første rekke for å kunne sammenstille mest mulig oppdaterte ressursoversikter som et grunnlag for å fremlegge realistiske ressursprognoser, bl.a. knyttet til økonomiske skranker. For flere av de aktuelle områdene er det dessverre ikke mulig å fremskaffe oppdaterte oversikter og takster, og her må vi utnytte andre kilder som et grunnlag for å kunne legge frem grove ressurs- og miljøoversikter (bl.a. Landsskogtakseringen, data fra skogbrukssjefer, kommuner og fylker, etc.)

1 C: Følgforskning på aktørene som deltar i etableringen, organiseringen og gjennomføringen av det enkelte feltprosjekt. (M.a.o. er skogeierne som deltar i feltprosjektene ikke inkludert.) Følgforskningen skjer med telefonintervju av 5 av deltakerne i det enkelte feltprosjektets arbeidsgruppe. Det gjennomføres tre runder med intervju (ved oppstart, underveis og ved avslutning av KMB-prosjektet). Det skrives ett notat for hver av de to første intervjurundene, men da samlet for feltprosjektene. Innsikter fra tredje intervjurunde inngår i sluttrapport. De to notatene skrives fortløpende etter at de respektive intervjurundene er foretatt. Det gis tilbakemelding til arbeidsgruppa i det enkelte feltprosjekt med presentasjon av det respektive notatet når det er skrevet. Følgforskningens aktive samhandling (se under overskriften "Metode"), finner sted under intervjuene og tilbakemeldingene.

Delprosjekt 2

Delprosjekt 2 er viet de deltakende skogeierne i feltprosjektene. Hva som skal gjøres og hvilken rolle forskerne skal ha, går frem av tabellen under. "Oppdragsgiver/bruker" er her feltprosjektens arbeidsgrupper. "Aktiv" og "passiv" er utdypet under overskriften "Metode". Strukturen som benyttes er inspirert av Olsen, Lindøe og Mikkelsen (2002).

Fase	Innhold	Oppdrags-giver/bruker	Forskere	Forskere gjør/leverer
1	Iverksetting av feltprosjekt	Aktiv	Passiv	
2	Første "overvåking"	Aktiv	Aktiv	Uformelle samtaler med skogeiere under observasjon. Ansikt-til-ansikt-intervju med 5 skogeiere
3	Feltprosjekt-intern erfaringsutveksling	Aktiv	Aktiv	Presenterer innsikter fra fase 2 i møte/læringsverksted e.l. og deltar der i diskusjon
4	Fortsettelse av feltprosjektet evt. med korrigerende tiltak	Aktiv	Passiv	
5	Andre "overvåking"	Aktiv	Aktiv	Uformelle samtaler med skogeiere under observasjon. Ansikt-til-ansikt-intervju med 5 skogeiere
6	Avslutning av feltprosjekt	Aktiv	Passiv	

Det skrives ett notat fra hvert feltprosjekt. Dette ferdigstilles etter andre "overvåking", men innsiktene fra første "overvåking" (som presenteres i fase 3) inngår.

Etter endt feltprosjekter gjennomføres det en survey blant alle skogeierne som har deltatt i de fire feltprosjektene. Funnene fra surveyen presenteres i delprosjekt 3 sin avslutningssamling, og de inngår også i sluttrapporten.

Delprosjekt 3

Delprosjekt 3 skal gi overbygging for samtlige feltprosjekt og bidra til gjensidig læring og synergi. Det skal også bidra til å utlede de praktiske løsninger og skogbrukspolitiske implikasjoner av erfaringer fra feltprosjektene. Dette gjøres gjennom en oppstartssamling, en midtveissamling og en avslutningssamling. På midtveissamlingen skal det på grunnlag av feltprosjekterfaringene frem til da, diskuteres hvilke virkemidler som skal til for å få skogeiere til å slutte seg til eiendomsoverbyggende samarbeid. Videre skal en i midt- og avslutningssamlingen evaluere nytten av Skog og landsskaps ressursoversikter. I de tre samlingene deltar de fire feltprosjektene arbeidsgrupper sammen med Kystskogbrukets aktører og KMB-prosjektets tilknyttede forskere. Kystskogbruket er tilrettelegger for de tre samlingene.

Avslutning av KMB-prosjektet

Følgeforskningen avsluttes ved at forskerne foretar de endelige utledningene av de praktiske løsningene og skogbrukspolitiske implikasjoner. Funn fra hele KMB-prosjektet samles og publiseres i sluttrapporten.

En åpen nasjonal sluttkonferanse avholdes etter avsluttet KMB-prosjekt. Planer for og finansiering av sluttkonferansen inngår ikke i denne projektsøknaden.

Om feltprosjektene som gjennomføres i regi av Kystskogbrukets fylker

Det skal gjennomføres fire feltprosjekt i Kystskogbruksfylkene. Førstehåndskjøpers hverdagsarbeid for å etablere større drifter ved å få flere skogeiere til å ha drift samtidig, inngår ikke i KMB-prosjektet. Feltprosjektene skal være tilpasset regionale utfordringer (forstlige, sosiale, kulturelle). Ikke alle, men minst ett av feltprosjektene skal være en samdrift. Samtlige feltprosjekt skal inkludere opplegg for veiledning og kompetanseheving av skogeier. Når en skal motivere skogeierne til deltakelse i eiendomsoverbyggende samarbeid, skal motiveringsfremstøtene inkludere skogens betydning i klimasammenheng, bevaring av biologisk mangfold, verdiskaping og/eller opprettholdelse av levende bygder (næringsutvikling, identitet, stolthet). Slik samfunnsnytte kan inngå i kombinerte motivasjoner sammen med direkte individnytte-motivasjon. Prosjekt som allerede er startet opp eller er i sin oppstartsfase kan inngå i feltprosjektene, men minst to skal være helt nye.

Hvert feltprosjekt vil ha en egen prosjektorganisering, arbeidsgruppe, leder og eget budsjett. I arbeidsgruppene vil skognæringa (inklusive skogeier-/bondeorganisasjoner) og kommunale instanser inngå. Utgifter til dette og gjennomføring av feltprosjektene, er ikke inkludert i denne søknaden. Det overordnede ansvaret for innretningen på og gjennomføringen av disse feltprosjektene, vil tilligge styringsgruppa for Kystskogbruk-prosjektene i samarbeid med skognæringa i de aktuelle fylkene.

Ved dato for søknadsinnsendelse har følgende fylker følgende planer for feltprosjekt: Møre og Romsdal (ved Fylkesmannens landbruksavdeling) ønsker å ha et grendeperspektiv. De vil finne grendevise samarbeidsløsninger rundt planlegging, grunneierkontakter,

organisering av samarbeid, veiløsninger, utdrifter, reetablering av skog etter hogst og landskap- og miljøhensyn. En ser for seg planer og avtaler som går over minst 10 år. Selv om KMB-prosjektet "Fra ti til en" ikke varer lengre enn 5 år, vil formodentlig stor innsikt fra Møre og Romsdal kunne vinnes. Hva skal eksempelvis til for at skogeierne går inn på en slik lang varighet? En ser for seg at feltprosjektet gjennomføres i Ørsta og/eller Volda kommune. Medvirkende i feltprosjektet vil være kommunal administrasjon og kommunepolitikere, grendeutvalg, skogeierne, skogeierandelslaget Allskog samt ansatte ved fylket.

Nord-Trøndelag (ved Fylkesmannens landbruksavdeling) velger å la feltprosjektet omfatte utprøving av samdrift knyttet til hovedplan for skogsveger. Det vil bli tatt utgangspunkt i områder hvor det er registrert behov for bygging av større veianlegg som vil løse ut skogressurser. Prosjektet skal iverksette og følge kommunikasjonen mellom skogeierne og veiledningsapparatet, bistå i skogeiernes valg av samarbeidsform og selve gjennomføringen av samdriftsformen. Det vil kunne være aktuelt å bidra med økonomiske stimulerings tiltak. Ressursoversiktene for de berørte eiendommene må videreutvikles i tråd med forvaltningens og skogeiernes behov. Skognæringa i den aktuelle kommunen og Trøndelag, samt Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er prosjekteiere.

Øvrige feltprosjekt vil bli arbeidet frem av Kystskogbrukets aktører snarest mulig.

4. Metode

De fire feltprosjektene følgeforskes. I engelsk fagsjargong brukes gjerne uttrykket "formative dialogue research" om denne typen forskning, og det legges også gjerne til at denne forskningen er prosessorientert. Det formative innebærer at "følgeforskningen skal ha lov til å påvirke og 'forme' den prosessen som følges" (Baklien 2004:50). Men selv om følgeforskning er fokusert på prosess, dialog og det formative, skal følgeforskningen fremdeles være forskning. Dette ivaretas gjennom følgeforskernes vekslning mellom å være aktivt og passivt samhandlende med oppdragsgiver/bruker. Vi følger her Olsen og Lindøe sin grovmaskede inndeling:

An active role performance means acting as a change agent participating in project activities at stake.

Passive role performance means distant and critical observation to an event in order to get and analyse data you hardly can achieve as an active participant. (Olsen og Lindøe 2004:373)

Det er ingen enkel løsning på hvordan en opprettholder skillet mellom aktiv og passiv samhandling, og det kan være mange grunner til at forskeres passive samhandling perverteres (Segaard 2007). En måte å forebygge dette på, er ved å presisere relativt klart hvilken rolle forskerne skal ha når og hva forskerne skal gjøre og levere. I følgeforskningen innhentes et sammensatt sett av data gjennom uformelle samtaler, intervju (via telefon og ansikt-til-ansikt), deltakende observasjon og spørreskjema.

5. Prosjektorganisering

KMB-prosjektet "Fra ti til en" vil bli ledet av Norske senter for bygdeforskning (Bygdeforskning), Trondheim, og Bygdeforskning vil være prosjektansvarlig institusjon. Forskere ved Bygdeforskning og Skog og landskap vil utføre prosjektet. Fra Bygdeforskning: Forsker Gro Follo (prosjektleder) og seniorrådgiver/professor Reidar Almås. Fra Skog og landskap: Forsker Bernt-Håvard Øyen (forstvitenskapelig forskning) og forsker Birger Vennesland (samfunnsvitenskapelig forskning).

KMB-prosjektet vil ha en egen styringsgruppe sammensatt av representanter fra skognæringa (inklusive Fylkesmennene i Kystskogbrukets fylker). KMB-prosjektet vil også ha en referansegruppe. Den vil bestå av styringsgruppa og representanter fra kommunene (lokal skognæring, kommunal administrasjon og lokale politikere) som har feltprosjekt. Hvis

styringsgruppa ikke får representant fra bondeorganisasjonene, vil de kunne være representert i referansegruppa.

6. Internasjonalt samarbeid

Selve KMB-prosjektet vil ikke ha noe direkte internasjonalt samarbeid da prosjektet ikke nødvendigvis tjener på det sett i forhold til den ressursbruk det ville innebære. Så vel prosjektleder som øvrig deltakende forskere inngår imidlertid i internasjonale vitenskapelige nettverk hvor en kan presentere og diskutere resultater.

7. Fremdriftsplan

	2009	2010	2011	2012	2013
Delprosjekt 1					
Kartlegg og vurdering av tidligere gjennomførte eiendomsoverbyggende samarbeid og skrivning av notat	x				
Etablering av ressursoversikt	x	x	x	x	x
Første telefonintervju av arbeidsgruppene i feltprosjektene, skrivning av første notat	x				
Tilbakemelding fra første runde med telefonintervju til arbeidsgruppa i det enkelte feltprosjekt		x			
Andre telefonintervju av arbeidsgruppene i feltprosjektene, skrivning av andre notat			x		
Tilbakemelding fra andre runde med telefonintervju til arbeidsgruppa i det enkelte feltprosjekt			x		
Tredje telefonintervju av arbeidsgruppene i feltprosjektene og skriver det inn i sluttrapport					x
Delprosjekt 2					
Første "overvåking" av skogeierne			x		
Feltprosjekt-internt tilbakemelding			x		
Andre "overvåking" av skogeierne				x	
Skriving av fire notat (ett for hvert feltprosjekt)				x	
Survey					x
Delprosjekt 3					
Oppstartssamling	x				
Midtvæissamling			x		
Avslutningssamling					x
Prosjektledelse, skrivning av sluttrapport etc.					
Skriving av sluttrapporten, oppslag i fagtidsskrift og artikkel					x

 → datainnsamling for forskerne
 → tilbakemelding til lærerne/oppdragsgivere
 → skiving for forskerne
 → publisering fra forskerne

8. Kostnader

Kostnader per forskningsutførende partner og år:

Kostnadsbudsjett	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	Sum
Bygdeforskning						
Personal- og indirekte kostnader	466 800	677 800	870 800	140 000	1 209 000	3 364 200
Andre driftskostnader	50 000	59 000	69 000	17 000	71 000	266 000
Skog og landskap						
Personal- og indirekte kostnader	579 800	677 800	285 200	0	145 800	1 688 200
Andre driftskostnader	66 040	79 280	24 000	0	12 000	181 320
Totalt	1 162 440	1 493 480	1 249 000	157 000	1 437 800	5 499 720

Kostnader fordelt etter KMB-prosjektets delprosjekt:

AKTIVITET			SUM
DELPROSJEKT 1			
Underprosjekt A) Kartlegging og vurdering av tidligere gjennomførte eiendomsverbyggende samarbeid og skriving av notat		119 600	
Underprosjekt B) Ressursoversikt fra Skog og Landskap Sum pr. feltprosjekt (4)	264 880	1 059 520	
Underprosjekt C) Følgforskning på aktørene som deltar i etableringen, organiseringen og gjennomføringen av det enkelte feltprosjekt. 4 feltprosjekt		855 200	
Totalt delprosjekt 1			2 034 320
DELPROSJEKT 2			
Fase 2 Første "overvåking"	154 000		
Fase 3 Feltprosjekt-intern erfaringsutveksling	30 800		
Fase 5 Andre "overvåking"	161 000		
Drift for hvert feltprosjekt i delprosjekt 2	25 500		
SUM pr. feltprosjekt (4)	371 300	1 485 200	
Survey		342 400	
Totalt delprosjekt 2			1 827 600
DELPROSJEKT 3			
Oppstartssamling	105 600		
Midtveissamling	125 600		
Avslutningssamling	145 200		
Drift	72 000		
Totalt delprosjekt 3			448 400
Prosjektledelse, skriving av sluttrapport, etc.			
Lønn	1 114 400		
Drift	75 000		
Totalt for "prosjektledelse, skriving av sluttrapport, etc."			1 189 400
TOTALT FOR HELE PROSJEKTET			5 499 720

I kalkylen er det ikke innlagt noen midler til feltprosjektene og deres drift. Beregningen er for følgforskning på fire feltprosjekt.

9. Finansieringsplan etter enhet og per år (i 1000 NKR)

	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	Sum
Egne midler						0
Internasjonale midler						0
Andre offentlige midler						
Jordbruksavtalen	116	149	125	15	145	550
Andre private midler	116	149	125	16	143	549
Søkes Norges forskningsråd	931	1 195	999	126	1 150	4 401
Totalsum	1 163	1 493	1 249	157	1 438	5 500

For "Andre private midler":

Fylkesmannen i Møre og Romsdal garanterer for 200 000 på vegne av skognæringa på Vestlandet og Fylkesmennene på Vestlandet.

Forumet Skognæringa i Trøndelag: 100 000.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag: 100 000.

Fylkesmannen i Nordland garanterer for inntil 150 000 på vegne av skogbruket i Nord-Norge og Fylkesmennene i Nord-Norge.

Del 2: Resultatutnyttelse

10. Relevans for kompetansefelt

KMB-prosjektets innsikter vil være en videre utvikling av de vitenskapelige innsikter om norske skogeiere i et samfunnsvitenskapelig perspektiv. Dette er et forskningsområde i sin begynnelse. Prosjektet er relevant for Forskningsrådets næringsrettede kompetansefelt "Produktivitet, markedsføring og kompetanseledelse" og "Bioproduksjon".

11. Betydning for næringslivet

KMB-prosjektet og dets resultater har svært stor betydning for norsk skognæring. Det er av den grunn Kystskogbrukets aktører har initiert det. Bakgrunnen for initiativet går frem av prosjektsøknadens del 1 "Mål".

12. Utlysings- og programrelevans

Prosjektet er direkte relevant for flere punkter i utlysningen tekst. For "Tre" gjelder dette programnotatets punkt 4.3 om utfordringer knyttet til rasjonelle samarbeidsformer for småskalaskogbruk. Innsikter fra prosjektet vil styrke det faglige grunnlaget for et langsiktig, lønnsomt og miljøvennlig skogbruk. For "Areal" er det relevant for programnotatets 4.2.4. om endringer i offentlig sektor. Den forskningsbaserte kunnskapen prosjektet gir om eiendomsoverbyggende samarbeid, vil gi kommunal forvaltning innsikter om hvordan en på effektiv måte kan (bidra til å) organisere de mange og mangfoldige skogeierne. Prosjektet er også relevant for Areal-programnotatets 4.2.1. om næringspolitikk i landbruk.

13. Miljø, kjønn og etikk

KMB-prosjektet vil ikke ha negative miljøeffekter. For feltprosjektene vil hogst, veibygging etc., som eventuelt inngår i dem, følge offentlige bestemmelser og Levende Skog-standard. Blant annet skogens (og hogstens/foryngelsens) bidrag i klimaproblematikken, innebærer at feltprosjektene aktivitet kan være positivt i miløssammenheng. KMB-prosjektet har et innbakt kvinneperspektiv. Kvinnegrupperingen av skogeierne har mindre skogbrukskompetanse enn menn og nedbyggingen av offentlig og privat veiledningsapparat rammer kvinnegrupperingen hardere (Follo 2008). Eiendomsoverbyggende samarbeid som gjør veiledningsapparatets arbeid lettere, vil komme kvinnegrupperingen til gode. Det vil også være feltprosjektene veiledningskomponent. KMB-prosjektet har ikke etiske implikasjoner slik disse er omtalt i "Sjekkliste for etiske spørsmål".

14. Informasjons og resultatspredning

Internt i KMB-prosjektet: I den felles oppstartssamlingen (delprosjekt 3) presenteres funn fra studien av tidligere gjennomførte eiendomsoverbyggende samarbeid (delprosjekt 1A). I den felles midtveissamlingen presenteres funn fra første "overvåking" av skogeierne i alle de fire feltprosjektene. I den felles avslutningssamlingen presenteres funn fra andre "overvåking" av skogeierne og fra surveyen. Når det gjelder spredning av resultater fra følgeforskningen på arbeidsgruppene i feltprosjektene (delprosjekt 1C), skjer dette ved at hver arbeidsgruppe i to runder blir gjort kjent med resultater fra de øvrige tre feltprosjektene arbeidsgrupper.

Eksternt KMB-prosjektet: Det skrives to oppslag i fagtidsskrift (Skogeieren/Norsk Skogbruk) og to kronikker. I tillegg vil deltakende aktører fra Kystskogbrukets fylker spre informasjon og resultater lokalt, regionalt og nasjonalt. En åpen nasjonal sluttkonferanse avholdes etter avsluttet KMB-prosjekt. Planer for og finansiering av sluttkonferansen inngår ikke i denne prosjektsøknaden.

15. Plan for vitenskapelig publisering

Resultatene blir publisert på norsk i syv notater (tre fra delprosjekt 1, fire fra delprosjekt 2) og en sluttrapport. KMB-prosjektet skal ha innsendt en artikkel til engelskspråklig vitenskapelig tidsskrift med referee.

Referanser

- Almås, R. (1980). Nye organisasjonsformer i jordbruket. Oslo, Universitetsforlaget.
- Amdam, J., J. Barstad og G. M. Olsen (2000). Kvifor skal vi avverka skog? Om årsaker til manglande skogavverkning på Vestlandet. Forskningsrapport 40. Volda, Høgskulen i Volda, Møreforskning Volda.
- Baadshaug, K. (2008). Langsiktige driftsavtaler i skogbruket. Sluttrapport fra arbeidet i Meldal, Orkdal og Skaun 2005 – 2007. Utgiversted ikke oppgitt, Utgiver ikke oppgitt.
- Baklien, B. (2004). "Følgeforskning". Sosiologi i dag 34(4):49-66.
- Blekesaune, A. (1997). Eiendomsstruktur og utnytting av skogressurser. Notat 6/97. Trondheim, Senter for bygdeforskning.
- Blekesaune, A. (2005). Tabellrapport fra en undersøkelse om eiere av skog i Trøndelag. Rapport 4/05. Trondheim, Norsk senter for bygdeforskning.
- FAO (2006). Time for action. Changing the gender situation in forestry. Report of the team of specialists on gender and forestry. Roma, Food and Agriculture Organization of the United Nations.
- Follo, G. (2008). Det norske familieskogbruket, dets kvinnelige og mannlige skogeiere, forvaltningsaktivitet — og metaforiske forbindelser. Doktoravhandling, dr.polit, NTNU 2008:173. Sosialantropologisk institutt. Trondheim, NTNU.
- Follo, G. (15.5.07). Foredrag, Steinkjer, De mange, de forskjellige.....Om skogeiermangfoldet.
- Follo, G., M. Forbord, R. Almås, A. Blekesaune og J. F. Rye (2006). Den nye skogeieren. Hvordan øke hogsten i Trøndelag? Rapport 1/06. Trondheim, Norsk senter for bygdeforskning.
- Landbruks- og matdepartementet (2007). Norwegian Forests. Policy and Resource.
- Lien, G., S. Størdal og S. Baardsen (2007). "Technical efficiency in timber production and effects of other income sources." Small-scale Forestry 6(1):65-78.
- Olsen, O. E. og P. Lindøe (2004). "Trailing research based evaluation; phases and roles". Evaluation and Program Planning 27:371-380.
- Olsen, O. E., P. H. Lindøe og A. Mikkelsen (2002). "Fallgruver i følgeforskning". Tidsskrift for samfunnsforskning 2:191-217.
- Oppdal kommune (2002). Skogsamdriftene i Oppdal. Et historisk hefte om skogsamdriftene i Fagerhaugområdet i perioden 1969 – 75. Oppdal, Oppdal kommune.
- Prosjekt Kystskogbruket (2008). Melding om kystskogbruket. Steinkjer, Prosjekt Kystskogbruket.
- Rønningen, M. (1992). Andre tider gir andre tankar? Nye samvirkeformer i skogbruket. Lillehammer, Østlandsforskning.
- Segaard, S. B. (2007). Refleksivitet i følgeforskning. –Strategi, roller og utfordringer. Hentet 29.4.08, fra:
<http://www.svt.ntnu.no/iss/fagkonferanse2007/intern/papers/s.b.segaard@stuv.uio.noSegaard-FAGKONFERANSEN2007.pdf>
- Skogeieren 12/2007. "Samarbeid får fart på hogsten".
- Statistisk sentralbyrå (2005a). Landbruksundersøkinga 2004 - skogbruk. Endelege tal. Skogeigaren – ein mann på 55 år. Hentet 1.7.05, fra:
<http://www.ssb.no/skogbruk/main.html>

- Statistisk sentralbyrå (2005b). Skogstatistikk 2003. NOS D320. Oslo-Kongsvinger, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (2006). Landbruksundersøkinga 2004. Skogbruk. NOS D 341. Oslo-Kongsvinger, Statistisk sentralbyrå.
- Stortingsmelding nr. 40 (1991-92) "Frå sektoretatar til samfunnsetatar. Om organisering av landbruksetatane".
- Stortingsmelding nr. 17 (1998-99) "Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren (Skogmeldingen)."
- Stræte, E. P. (1999). Når markedet overtar - om meierisamvirkets omstilling til en konkurransesituasjon. Notat 5/99. Trondheim, Senter for Bygdeforskning.
- Stræte, E. P. og R. Almås (red.) (2007). Samdrift i melkeproduksjonen: En samvirkestrategi for økt velferd og fleksibel drift. Rapport 3/07. Trondheim, Norsk senter for bygdeforskning.
- Størdal, S., G. Lien og S. Baardsen (2006). Skogeiernes beslutningsatferd. ØF-rapport nr. 22/2006. Lillehammer, Østlandsforskning.
- Vennesland, B., K. Hobbelstad, T. Bolkesjø, S. Baardsen, H. F. Hoen, J. Lileng og J. Rolstad (2006). Skogressursene i Norge 2006. Kunnskapsdokument i arbeidet med en ny nasjonal strategi for økt avvirkning. Ås, Norsk institutt for skog og landskap.
- Øyen, B.-H. (red.) (2008). Kystskogbruket. Potensial og utfordringer de kommende tiårene. Oppdragsrapport fra Skog og landskap 01/2008. Ås, Norsk institutt for skog og landskap.

Vedlegg 3:

Resultat prosjekt «Frå ti til en»

Skog og verdiskaping i S&F

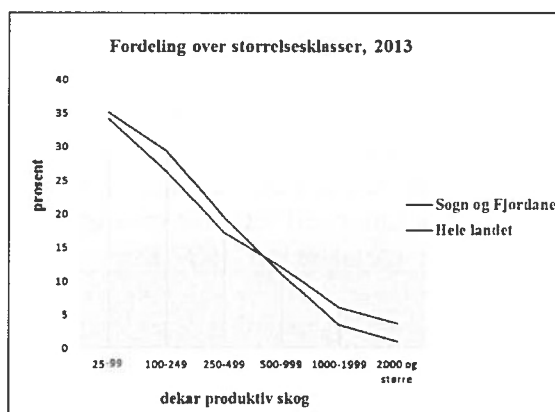
— grunneiersamarbeid —
erfaringer fra Feios-prosjektet

Gro Follo

Loen 21.10.14

Harde fakta om skogeiendommer i S&F (1)

Antall eiendommer

- S&F: 7 309
- Norge: 128 641

SSB 2014

Harde fakta om skogeiendommer i S&F (2)

	prosent av egen total	
	S&F	Norge
Med hogst 2013	8	11
Med jordbruksproduksjon	35	27
Andel organiserte	15	28

SSB 2014 og Skogeierforbundets årsmelding 2013

Personlige skogeiere er mangfoldige...

Etter denne gjennomgangen sit vi att med inntrykk av at skogeigarar er ei svært samansett gruppe både ut frå kva behov dei har, og korleis ein bør legge tilhøva til rette for kvar enkelt å auke hogsten. (Amdam mfl. 1997:13)

...med mange verdier

Skogens goder: Viktig ("svært viktig"), %

Foto: LD, NSF, Aas

	Alle	Byboere	Kvinner
1) Tre/tømmer/brensel til husbehov	75 (47)	50 (30)	73 (50)
2) Mangfoldig dyre- og planteliv	71 (36)	61 (32)	73 (41)
3) Skogens landskaplige/estetiske verdi	60 (25)	60 (24)	63 (29)
4) Annen hobby, eks. gå tur, plukke bær	53 (23)	54 (23)	65 (39)
5) Friluftslivsmuligheter for allmennheten	51 (22)	53 (21)	51 (28)
6) Skogen er familjens arvegods	49 (27)	54 (32)	52 (29)
7) Inntekt fra salg av tømmer, ved, flis o.l.	39 (20)	19 (7)	35 (16)
8) Et sted å dyrke jakt som min hobby	37 (21)	23 (13)	18 (9)

5

Follo mfl. 2006

Bygdeforskning

...med eiendommer som er små i økonomisk forstand

en eiendomsstruktur som vil vare i årtier fremover

6

Bygdeforskning

...med behov for veiledning og annen beslutningsstøtte

Det er en myte at personlige skogeiere er selvgående, selvaktiverende og greier seg alene

7

Personlige skogeiere

...med behov for veiledning og annen beslutningsstøtte

men akk, så få folk

Antall eiendommer over 100 da produktiv skog pr. sysselsatt i skogbruket i 2011

S&F: 50,2

Norge: 15,7

Hedmark: 6,4

8

Etter Tomter og Dalen 2014

Feios-prosjektet del av

Fra ti til en –
eiendomsoverbyggende samarbeid
for private, personlige skogeiere
i kystskogbruket

Prototype
Skogen forvaltet
som om den var
en enhet

10 → 1

Bakgrunnsleiring A. M. Nilsen 2005

Finansiert av

- Norges forskningsråd
- Forskningsmidlene over jordbruksavtalen
- Skognæringa i Kystskogbrukets fylker

Pågikk over 5 år (2009-14)

9

Bygdeforskning

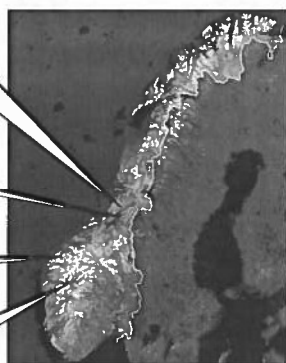
Feltprosjekt og følgeforskning

Sørsivegen-prosjektet

Skogringene i
Levanger & Frosta

Ørstaskogen

Feios-prosjektet

<http://www.norgebilder.no>

- Drevet fylkesvis av kystskogbrukets aktører
- Egen prosjektorganisering
- Eget budsjett og finansiering
- Hver 3 tilbakemeldinger

Forskningsdata:

- Aktørene som forsøkte å få til skogeiersamarbeid
 - 3 runder, totalt 54 intervju
- Relaterte skogeiere
 - 2 runder, totalt 39 intervju

10

Bygdeforskning

Skogbruksaktører:

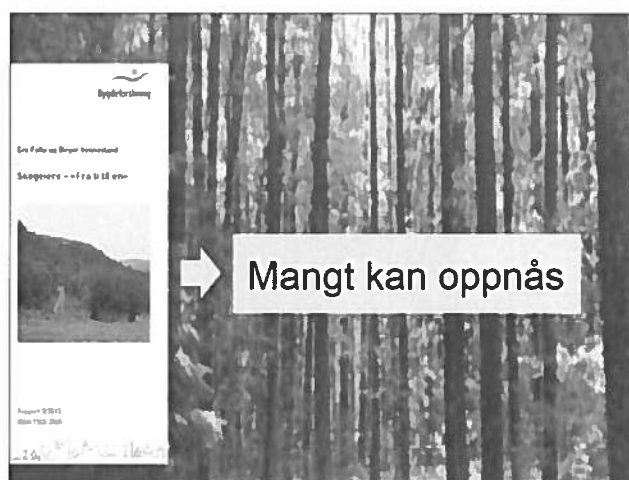

Follo 2010

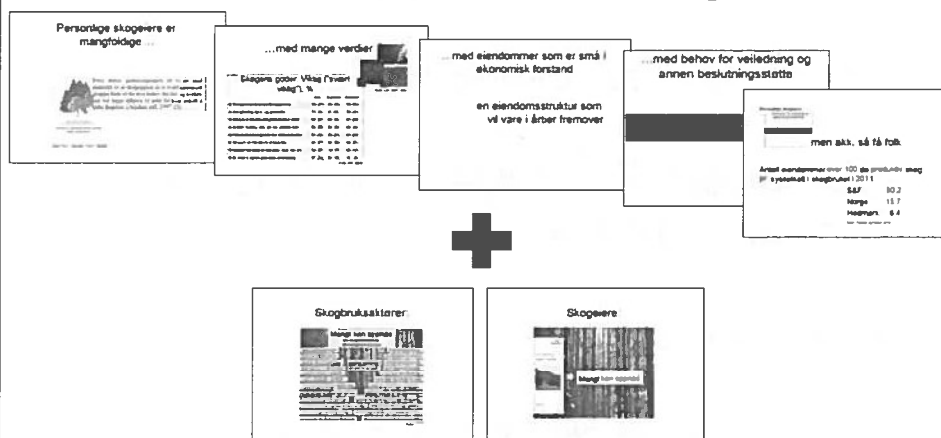
11

Skogeiere:

12

Litt oppsummering

Samarbeid over eiendomsgrensene
= verdiskaping

13

Hvordan etablere og gjennomføre skogeiersamarbeid over eiendomsgrensene?

14

Velg områder der...

- lett å se at samarbeid lønner seg
- skogressursoversikter finnes eller kan inntas i arbeidet
- aktivitet i skogen kan utløses
- en svarer på skogeieres behov

15

...fortsettelse valg av områder

- vurder skala-forhold
- vurder tidsplanen fremover
- vurder muligheter for den økonomiske fordelingen mellom skogeierne
- hvis skogsbilvei er inngangen, vurder utfordringene

16

Rett praksis...

- De som kan skogbruk er veldig viktig og må være til stede
- Samarbeidet må få ressurser fra andre
- Ord om skogeiersamarbeid må brukes forsiktig
- Bygg samarbeidsgrunnlag mens en gjør noe annet

17

...fortsettelse rett praksis

- Vit at samarbeidsfremstøt forløper ulikt, men at alle har stillstand
- Skogeierne må motta informasjon
- Det må skje noe og være fremdrift
- Splitt opp prosesser og brett ut muligheter

18

Samarbeid over eiendomsgrensene=verdiskaping

3 anbefalinger for S&F

19

Anbefaling 1

Etabler pilot-områder for hogst med

- eiendomsoverbyggende samarbeid
- forhåndsplanlegging av infrastruktur, logistikk, osv.
- landskapsplanlegging
- foryngelsesplanlegging

➡ vellykket ➡ fyrårn

20

Anbefaling 2

Skogkoordinatorer

- Organisere eiendomsoverbyggende samarbeid
- Ta helhetlig grep over skogen eller bistå skogeierne slik at de selv får tatt grepet
- Være fødselshjelper, informasjonsbru, stillas

21

Anbefaling 3

Enkeltindividets motivasjon

- Må tenke skogeiersamarbeid
- Må ville skogeiersamarbeid
- Må gjøre noe for å få slike samarbeid

skogbruk=skogeiersamarbeid

22

Vedlegg 4:

Årsrapportar Feiosprosjekt 2009-2013

Rapport frå Feiosprosjektet

2009

Eit år er no gått sidan prosjektet starta. Skal her kort summera prosjektet so langt.

I året som har gått har det vore halde fleire møter:

- Interessemøte, om skogeigarane i Feios ville vere med på eit slikt prosjekt
- Skipingsmøte der prosjektleiar blei ansatt, styringsgruppe for prosjektet blei valgt, og presentasjon av prosjektet ut frå forskarane's målsetting
- Møte i styringsgruppa, med planlegging av prosjektet.
- Møte med skogeigarane og andre som naturleg kan involveres i prosjektet, der prosjektet, tankar og meiningar om prosjektet blei presentert.
- Møte i Trondheim, med presentasjon av alle tilsvarande prosjekt i Landet
- Skogforum møte i Sogndal, der prosjektet blei presentert for resten av skognæringa i fylket.
- Skogkveld/ møte med skogeigarane med presentasjon, kartlegging av interessa, behovet for skogtaksering, og skogbruksplanar.

Ellers har og prosjektleiaren delteke i andre skogrelaterte møter rundt i grendane i kommunen, bla møter i det lokale skogeigarlaget, biomøte, skogdag etch.

Prosjektet pr i dag:

- Bilder frå flyfotogafering er klare
- Skogtakseringa startar opp no i skrivande stund
- Interessa blant skogeigarane i Feios oppfattas som stor og engasjerande.
- Forskarane er i rute med intervjurundar.
- Prosjektet er i rute i forhold til plan og målsetting.

Rapport Feiosprosjektet 2010

To år er no gått sidan prosjektet starta opp i 2009.

Prosjektet vert drive av prosjektleiar og styringsgruppa er som frå byrjinga:

Leiar	Rune Lunde	Bonde og skogeigar i Feios
styremdl	Tone Feidje Midlang	Skogeigar og bonde Feios
"	Merete Larsmon	Senior rådgivar skog, fylkesmannen landbruksavdelinga
"	Hans Fr Lauvstad	Sogn og Fjordane Skogselskap
"	Veronika Seim Bech	Landbrukssjef Vik Kommune
prosjektleiar	Asbjørn Grindedal	Ansatt 20% skogeigar og bonde i Feios

I 2010 har dette skjedd

Skogtakst Aafedtdalen

Skog og landskap har utført takst i Aafedtdalen i Feios. Der blei taksert 3086 da, av dette er 2973 da produktiv skog. Taksten synte at pr. i dag står det i overkant av 82.000 m³, kor 90 % av volumet er gran. I gjennomsnitt står det nærmare 28 m³ pr da. Taksten syner vidare at granfelta har hatt ein utvikling godt i samsvar med produksjonstabellane for gran i landsdelen. Framskrivingar syner at det ståande volumet i 2040 vil vera om lag 185.000 m³. Ein forventar eit gjennomsnitt på 70 m³ pr da. Med ein føresetnad om 150 kr i rotnetto pr m³ vil dette gi ein samla førstehandsverdi pålyande kr 27.750.000,- i Aafedtdalen. Skogtaksten for resten av Feios starte opp våren 2011.

Oppslag i lokalavisa

Prosjektleiaren fekk stort oppslag i lokalavisa, Sogn Avis, den 23. mars. Eit to siders oppslag med overskrifta "Samarbeid gir større tømmervinst", der prosjektleiaren vart intervjuet. Fokus på dei store gran-ressursane og verdiane i Feios

Møte for skogeigarane

Det blei halde møte for skogeigarane i mai for å teikne inn grenser for skogtaksten på kart.

Hogst

Prosjektleiaren har i lag med Sogn og Fjordane Skogeigarlag føreteke vurdering og leiting etter hogstmogen skog i Feios. Dette resulterte i at det blei hogge om lag 2000 m³ i Feios. Av dette var ca 400 m³ hogst i veglinje for bygging av ny skogsveg i eit av dei største og eldste samanhengande granfelta i Feios. Det var her Borregaard plantingane i Feios starta.

Stor skogdag 17 nov.

Den 17. nov blei det halde stor skogdag på Lunde i Feios. Rundt 50 personar møtte, det var sol og stort engasjement. Hovudtema for dagen var hogst av gran i bratte Feioslier, demonstarsjon av taubaner og anna turvande skogsutstyr, og Biostigen sitt tørkeforsøk av GROT under papp på Lunde vart presentert.

Skogkveld 17. nov

Same kveld var det skipa til stort møte i Feios ungdomshus, der temaet var offentlege vegar i Feios, flaskehalsar for skogbruket. Møte viste bra engasjement, og prosjektet arbeidar vidare med å finne løysningar som kan føre til utberting av desse vegane.

Styremøte

Det har vore halde to styremøte i Feiosprosjektet i 2010 eit 17.11 i gamlestova på Lunde. Gro Follo deltok på dette møtet, og presenterte forskinga sine resultat og synspunkt i prosjektet so langt. Hovudbodskapen hennar var at gjennom dette samarbeidsprosjektet får skogeigarane i Feios også ein unik moglegheit til påverke skogpolitikken for skogreisingsstroka sidan prosjektet skal ende opp i kva signal og verkemiddel som er viktige for å forvalte desse skogverdiane også vidare i verdikjeda. Ein anna viktig bodskap frå Follo var det å "framsnakke" skogbruket, altså snakk om, fortelje og gjere kjent denne delen av skogbruket for å skape interesse og forståing. Vidare fekk me nyttige tips, til dømes at det var betre å ta små skritt og sette seg lett oppnåelige mål.

Det andre styregruppemøtet blei halde 01.12 på kommunehuset i Vik. Møtet var i hovudtrekk eit oppfyljingsmøte frå møtet på Lunde då Gro var med. Her blei det laga ein framdriftsplan, samt sett opp budsjett, og diskutert kva oppgåver prosjektleiaren skal prioritere vidare.

Utfordringar

Avgrensa kapasitet og kompetanse

Prosjektleiarstilling på 20 % gjer det vanskeleg å gjennomføre prosjektet på ein god måte, særleg sett i lys av at kommunen manglar skogfagleg kompetanse som prosjektleiar kan stø seg til og diskutere med.

Flaksehalsar på bygdavegane

Dei offentlege vegane i Feios (fylkesvegar og kommuevegar) er smale, har flaskehalssvingar, har låg bæreevne og er dårleg vedlikehaldne. Den dårlege standarden gjer at det ikkje er mogeleg å køyre tømmerbil med hengar og dermed reduserer det økonomisk overskotet ved hogst. I tillegg skapar det trafikkfarlege situasjonar. Feiosprosjektet skal skipa til eit stort vegmøte for eigarane og brukarane av vegen, der målsettinga er å komme fram til løysning som kan føre til at vegane blir utbetra.

Prosjektet er ellers i rute i forhold til plan og målsettingane.

- Asbjørn Grindedal -

Prosjektleiar

ÅRSRAPORT FOR FEIOSPROSJEKTET 2011

Tre år er no gått sidan prosjektet starta opp.

Prosjektleiinga er den same som frå starten.

Leiar	Rune Lunde	Bonde og skogeigar i Feios
styremedl	Tone Feidje Midlang	Skogeigar og bonde i Feios
styremedl	Merete Larsmon	Seniorrådgivar skog FMLA Sogn og Fjordane
styremedl	Hans Fr Lauvstad	Sogn og Fjordane skogselskap
styremedl	Veronika Seim Bech	Landbrukssjef Vik kommune
prosjektleiar	Asbjørn Grindedal	Tilsett 20% skogeigar og bonde i Feios

I 2011 har dette skjedd

Prosjektleiaren ser med bekymring for rekrutteringa i skog og landbruket og arrangerte skogkurs i hogstteknikk for ungdomsskule elevar i Feios, dette vart stort engasjement rundt og ivrige skuleelevar såg føre seg ei framtid som skogsarbeidar. Kurset utløyste eit ras av mange skogkurs i Vik kommune i etterkant.

Rune, Hans og Asbjørn var på samling i Trondheim for hovudprosjektet. Samlinga dreidde seg om presentasjon av alle feltprosjekta i *Frå 10 til ein*.

Skogtakst i heile Feios, utført av Leif Laache frå Sogn og Fjordane Skogeigarlag. Me har førebels ikkje motteke noko informasjon om taksten, men det er signal om store mengder med gran, betydeleg meir en antatt. Me ventar spent på resultata.

Leiaren i styringsgruppa deltok i skogfagleg samling 10 -11 mai, prosjektleiaren kunne ikkje møte.

Prosjektet set eg som høgaste mål å arbeide for utbetring av dei offentlege vegane i Feios, då desse er eit stort handikapp for skogen i Feios. Det blir oppretta kontakt med Sognekraft som skal bygge stort kraftverk i bygda, ein del vegar vil som fylje av det bli noko opprusta. Kraftverksutbygginga vil utløyse store mengder med tunnellmasse , som er ein utmerka resurs å bygge gode vegar av. Målsettinga her vil vere å få til eit samarbeid mellom ulike offentlege etatar og grunneigarar, om utbetring av vegane.

Det omdiskuterte store vegmøtet er førebels ikkje blitt noko av, då ein har komme fram til at å prate med dei «rette» folka, eller halde fleire mindre møter, er kanskje vel so bra.

13.12 blei det halde eit stort skogmøte for skogeigarane med presentasjon av Ørstadprosjektet av Hans Petter Eidseflot, samt presentasjon av skogtaksten i Aafedtdalen av Hans Nyeggen. Tilbakemeldingane frå dei frammøtte skogeigarane var engasjerande og positiv.

Prosjektleiaren var påmeldt på Kystskogbruket sine temadagar i Molde 1. og 2. desember men måtte melde avbud pga. meldingar om svært dårleg ver, og prioriterte då å vere heime å passe garden.

Det vart bestemt at ein skulle leige in ekstern hjelp i form av to ekstra prosjektleiarar. Hans Fredrik Lauvstad og Helge Kårstad sa seg villig til dette, og dei blir ein fantastisk ressurs å ha med på laget.

Det har vorte sendt ut eit nyheitsbrev til alle skogeigarar i prosjektet. Dette for å halde skogeigarane «varme», oppdaterte, vise at det skjer noko i bygda med prosjektet.

Det vart hogge ein del skog i Feios i regi av Sogn og Fjordane skogeigarlag. Dette som eit resultat av leiting etter hogstmogen skog i 2010.

Rune, Tone, Merete og Asbjørn deltok på stor biodag i Fjærland 13.09

Følgforskninga av prosjektet med Gro Follo går som planlagt.

Det har vore halde 4 møter i styringsgruppa, referat 5,6,7,og 8 ligg vedlagt.

Prosjektet har fått eit ekstra motto, med dei uforgløyemelege sannheitens ord frå Hans Fredrik Lauvstad: ***Skjeldan har eit så godt prosjekt vore avhengig av så mykje dårleg veg.***

Økonomi

Lønn, møtegodtgjersle etch	Ut 109.432
Reise, opphold, møteutgifter	Ut 10.326
Husleige	Ut 41.870
statilskot	In 150.000
Andre tilskot	In 40.000
Satt av til fond	68.373

Vegen vidare

Første målsetting for 2012 vil vera og få prosjektet inn i kommuneplanen, nytte høve i større offentlege møter til å presentera prosjektet og prosjektets store nytteverdi for bygda. Inngå eit tettare oppfylging av Sognekraft sine kraftverksplanar, med tanke på utnytting av overskotsmassar til vegbygging. Me vil og komme i gang med kontakt med grunneigarar for å danna vegringar, og komme i gang med vegplanlegging i områder som har dei mest hogstklare granfelta og der ein ser sjangsen som størst til å lukkast med dette, og forsette det viktigge arbeide med det dårlege offentlege vegnettet.

Prosjektet er ellers i rute i forhold til plan og målsetting.

-Asbjørn Grindedal-

ÅRSRAPPORT 2012 "FEIOSPROSJEKTET"

"Frå ti til ein – eigedomsoverbyggande samarbeid for skogeigarar", og feltprosjektet i Feios. Prosjektet starta i 2009 og eigarar er Feios Skogreisingslag og Skognæringsforum i Sogn og Fjordane.

Mål

Målet for prosjektet er å prøve ut ulike eigedomsoverbyggande samarbeid mellom skogeigarane i Feios. Prosjektet arbeider for å få til hausting av skogreisingskogen og god skogkultur i Feios gjennom eit samarbeid. For å kome vidare mot dette målet er me avhengig av ei solid oversikt over skogressursane på kva enkelt eigedom.

2012

Feiosprosjektet har hatt låg aktivitet i 2012. Ein kan sei at prosjektet har vorte liggande litt «på vent» av fleire årsaker:

Skogtakst

Me ventar på skogtakst for heile Feios og skogbruksplanar for kva einskild skogeigedom. Feltarbeidet vart gjennomført av Leif Laache i Sogn og Fjordane Skogeigarlag sommaren 2011, men kontordelen av arbeidet tek tid. Skogeigarlaget har no lova at taksten vert ferdig i fyrste halvdel av 2013. Skogbruksplanar er avgjerande for å nå mål om godt samarbeid.

Bygging av skogsvegar / etablering av veglag

Ei anna forhold er at fyrste steg mot hausting av skogreisingskogen i Feios er bygging av skogsvegar. Prosjektet arbeider for at også bygging av vegar skjer i eit omforeint og godt samarbeid mellom grunneigarane. Ein har hatt møter med grupper av grunneigarar med formål å tenke bygging av felles vegar og etablering av veglag.

Innspel til ny kommuneplan for Vik

Den 24.01.12 deltok prosjektet på eit ope folkemøte i Feios om revisjon av kommuneplanen. Helge Kårstad og Hans F. Lauvstad fekk legge fram tema som Feiosprosjektet arbeidar med og som me meiner er relevante for ny kommuneplan for Vik. Dette innlegget vart også formulert i brevs form og sendt som innspel til kommunen, jf. vedlegg.

Kommunen ved rådmann og ordførar har teke vidare temaet dårlege Fylkeskommunale vegar med FK i Planforum.

Feiosprosjektet har også oppretta god dialog med næringssjef i Vik kommune, Odd Rune Turvoll.

Kontakt med Fylkeskommunen om vegar

Feiosprosjektet har kontakta Fylkeskommunen for å gjere dei merksam på konsekvensar av dei dårlege fylkeskommunale vegane i Feios. Store deler av strekningane er «flaskehalsar» for utkøyring av tømmer. Dette var sak i FU den 28.11.12.

I brev til Vik kommune av 16.02.12 «Svar- Revisjon av kommuneplanen. Oppstart av planarbeid» skriv FK: «..., men merkar oss at det for delplan Feios vil vere behov for oppgradering av vegane i området for å forvalte dei store tømmerressursane her. Viser til drøfting i Planforum om å sjå vegplanlegginga i samanheng med utbygginga av kraftverket i Feios».

Innspel til FK sitt arbeidet med ny Regional transportplan vil verte viktig i 2013.

Ev. bygging av Feios Kraftverk AS

Samtidig ventar Sognekraft AS på konsesjon på bygging av Feios Kraftverk AS. Detaljplanlegginga er i full gang. I møte mellom Sognekraft og Feios-prosjektet som me tok initiativ til, er begge partar vorte oppmerksam på at ein har mykje å vinne på også å samarbeide her.

Aktuelle tema er felles vegar for skog og anleggsverksemd, bruk av overskotsmassar frå vasskrafttunellane til bygging av skogsvegar og plassering av kraftliner slik at desse kjem i minst mogeleg konflikt med skog og hogst.

Det vert arbeida med å etablere midlertidige massedeponi for skotstein og at det vert sett av areal til midlertidig deponi i arealdelen av kommuneplanen.

Prosjektleiarstillinga

Prosjektleiaren Asbjørn Grindedal sa diverre opp si 20% stilling i Feiosprosjektet med verknad frå 06.09. Ny prosjektleiar skal tilsetjast. Frå 2013 vil ein opprette ein kombinert skogstilling der vedkommande arbeider 40% for Feiosprosjektet og 60 % for Sogn og Fjordane skogeigarlag med kontorstad i Vik kommune.

Styringsgruppa

Styringsgruppa er samansett som før: Runde Lunde (leiar, Feios Skogreisingslag), Merete Larsmon (nestleiar, Kystskogbruket/Fylkesmannen), Tone Fedje Midlang (medlem, Feios Skogreisingslag), Hans Fr. Lauvstad (medlem, Skognæringsforum), Veronika Seim Bech (medlem, Vik kommune).

Gruppa har berre hatt to møter dette året (06.09 og 26.10). Størstedelen av kommunikasjonen har føregått via telefon og e-post.

Innleigd kompetanse

I 2012 har prosjektet leigd inn noko ekstern kompetanse for å fylje opp viktige oppgåver. Desse er Nils Olaf Kyllø (vegplanlegging), Hans Fredrik Lauvstad og Helge Kårstad (innspel til kommuneplan, møter med grunneigarar, kontakt med Sognekraft og Fylkeskommunen).

Fylgjeforsking

Norsk senter for Bygdeforskning ved Gro Follo driv fylgjeforsking på prosjektet. Ho har presentert funn midtvegs i prosjektperioden for styringsgruppa. Resultata er interessante og styringsgruppa har teke til fylgje ein del av «funna».

Økonomi

Rekneskapet viser eit forbruk på kr 110.938,- i 2012. Med lågare aktivitet har prosjektet også hatt mindre utgifter i 2012 enn budsjettet. Prosjektet har sett av ubrukte midlar, kr 145.280,-, på fond. Vik kommunen fører rekneskap.

For 2012 har ikkje prosjektet søkt om tilskot frå Fylkesmannen, men i staden for søkt om å få forlenga prosjektperioden med eitt år (til og med 2014).

Måloppnåing

Styringsgruppa legg opp til ein vesentleg større aktivitet så snart taksten og skogbruksplanane er klar og ein har fått på plass ny prosjektleiar med noko større stillingsprosent. Me reknar med at dette skjer frå tidleg vår 2013.

Styriet meiner likevel det er mykje større moglegheiter for å lukkast med eit omfattande og positivt samarbeid om hogst og skogkultur i Feios dersom prosjektet får gå over ein lenger periode. Taksten og ny prosjektleiar er avgjerande for vidare arbeid, og det vil vere eit stort føremon om samarbeidet rundt kraftutbygginga i Feios kan fylgjast opp. Planlagt prosjektperiode var 5 år med oppstart 2009 og avslutning i 2013.

Styringsgruppa ser det som svært positivt dersom perioden kan forlengast til utgangen av 2014.

Vedlegg: "Innspel til kommuneplan for Vik" av 15.02.2012.

VSB, 13.02.13

ÅRSRAPPORT 2013

"FEIOSPROSJEKTET"

"Frå ti til ein – eigedomsoverbyggande samarbeid for skogeigarar", og feltprosjektet i Feios. Prosjektet starta i 2009 og eigarar er Feios Skogreisingslag og Skognæringsforum i Sogn og Fjordane.

Mål

Målet for prosjektet er å prøve ut ulike eigedomsoverbyggande samarbeid mellom skogeigarane i Feios. Prosjektet arbeider for å få til hausting av skogreisingskogen og god skogkultur i Feios gjennom eit samarbeid mellom skogeigarane. For å komme vidare mot dette målet er ein avhengig av ei oversikt over skogressursane på kva enkelt eigedom.

2013

Feiosprosjektet har hatt relativ høg aktivitet i 2013. Ny prosjektleider og ein engasjert fylkesmeister har vore positiv for prosjektet.

Ny prosjektleider

Peder Magnussen frå Tønsberg vart tilset som ny prosjektleiar frå slutten av januar. I tillegg til 40 % som prosjektleiar hadde han 60 % stilling som skogbruksleiar i Sogn og Fjordane Skogeigarlag.

Styringsgruppa

Styringsgruppa er samansett som før:

- Runde Lunde (leiar, Feios Skogreisingslag)
- Merete Larsmon (nestleiar, Kystskogbruket/Fylkesmannen)
- Tone Fedje Midlang (medlem, Feios Skogreisingslag)
- Hans Fr. Lauvstad (medlem, Skognæringsforum)
- Karen Weichert (medlem, Vik kommune, for Veronika Seim Bech som har permisjon)
- Peder Magnussen (prosjektleiar)

Gruppa har hatt to møte dette året (06.02 og 21.10). Størstedelen av kommunikasjonen har føregått via telefon og e-post.

Skogkveld med utdeling av skogbruksplaner

Ein kveld i april inviterte styre i prosjektet grunneigarane i Feios til skogkveld med utdeling av skogbruksplanar. Jan Ivar Rødland frå Skogbrand skogforsikring heldt eit innlegg om skogforsikring.

Oppgradering av dei offentlege vegane i Feios

I lag med ein tømmerbilsjåfør, ein entreprenør og ein vegplanlegger såg prosjektleiaren på kva som skulle til for å oppgradere fylkesvegane i Feios slik at dei kan brukast i samband med tømmertransporten. Det ble tatt bilete og det blei laga ein kostnadsoverslag for opprustinga. Rådmannen i Vik kommunen, Oddbjørn Ese, har teke dette temaet opp med Fylkeskommunen.

Feios Kraftverk

Feiosprosjektet skreiv eit høyringsinnspel i samband med utbygginga av Feios kraftverk. Prosjektet meiner at alle føreslegne trasé for linjeføring er uheldige for skogbruket, fordi det er til hinder for bruk av taubane på store skogsareal. På same tid er det visuelt svært uheldig for bygda. Høyringsinnspelet ligg ved.

Modellering av aktuelle område for hogst

I lag med fylkesskogmeister Torkel Hofseth har prosjektleiar brukt dataprogram for å finne ut kor ein kan forvente å kunne hogge skogen i Feios først. Ved hjelp av volumtabellar er volumet framskrive og det blei funne alderen når trea er hogstmodne.

Fylgieforsking

Norsk senter for Bygdeforsking ved Gro Follo brukar Feiosprosjektet som case i fylgieforsking. Gro presenterte for styringsgruppa resultata etter halve prosjektperioden. Styringsgruppa har teke ein del av «funna» til etterretning. I mai hadde Rune Lunde, Hans Lauvstad og Peder Magnussen nytt møte med Gro Follo på Gardemoen for å få ein gjennomgang av fleire resultat, noko som var svært interessant for prosjektet.

Økonomi

Det er Vik kommunen som fører rekneskapen for prosjektet. I 2012 der det pga. manglande prosjektleiar var redusert aktivitet i prosjektet, var utgiftene totalt på 111.407 kr, noko som var mindre enn det var budsjettert med. I 2013 med ny prosjektleiar har aktiviteten som forventa gått opp, og dette visast på kostnadssida.

I 2013 var dei samla utgiftene for prosjektet på kr 244.579 (sjå vedlagt rekneskap). Feiosprosjektet fekk i 2013 kr 152.500 i tilskot, kr 112.500 var BU-midlar frå Fylkesmannen og kr 40.000 var tilskot frå kystskogmidlane (Fylkesmannen). Differansen mellom inntektene og utgiftene blei dekkja med midlar frå driftsfondet. Per 31.12.2013 var det 54.320, 38 kr i fondet.

Planar for 2014

Året 2014 er siste året for prosjektet og det er difor venta stor aktivitet. Ein framtidig oppgradering av både dei aktuelle kommunale vegane og fylkesvegane må sikrast for å halde transportkostanden for tømmer på akseptabelt nivå (unngå kipping). Mange av skogeigarane har skogbruksplanar no, men det trengast kunnskap for å ta dei i bruk. Prosjektet ynskjer å arrangere eit kurs i bruk av skogbruksplanen i samband med ein open skogdag i Feios. Her skal også frøsinkning, skogforsikring og vidare samarbeid kring hogst (vegringar m.m.) vere tema.

PM, 11.02.14

Vedlegg:

- Rekneskap 2013
- ~~Budsjett 2014~~
- Høyringsinnspel Feios kraftverk
- Kartlegging tiltak på fylkesvegane

Feiosprosjektet

Blitt gjort:

- Skogkveld med grunneiere.
- Synfaringer av veiene på de statlige veiene i Feios med tømmerbilsjåfør, veiplanlegger og entreprenør.
- Søkt om tilskuddsmidler.
- Skrevet høringsuttalelse til kraftverket.
- Engasjert fylkesskogmester Torkel Hofseth for å lage en driftsplan for hele Feios.

Bør gjøres:

- Lage et forslag til vedtekter i forbindelse med felles veier (Sæterlivegen). Snakke med Hans. Først aktuelt til høsten.
- Be Atle om faktura på skogbruksplaner.
- Skogdag med skogeierne.
- Planlegge hvor det bør dannes felles veiringer.
- Benytte ArcView til å lage en driftsplan for Feios.
- **Nyhetsbrev!**
- Fagdag om skogbruksplaner (Leif Laache)
- Tenke mer på forsikringer.
- Be om å få utbetaling på det vi ikke har fått av lovet tilskudd (2013), samt ev. søke nye midler til Randi Erdal.
- Få med Magnus Mo til å planlegge skogsbilveier. Venter også på faktura fra Magnus.

Vedlegg 5:

Nyheitsbrev

NYHEITSBREV nr. 1 "FEIOSPROSJEKTET"

Til skogeigarar i Feios

09.05.2011

Ynskje om meir informasjon!

Du er truleg kjend med at Feios er med i prosjektet *"Frå ti til ein – eigedomsoverbyggande samarbeid for skogeigarar"*. Gro Follo ved Senter for Bygdeforskning driv fylgjeforskning i alle dei 5 bygdene som er med i prosjektet, og har nyleg intervjuva nokre skogeigarar i Feios.

Styringsgruppa for "Feiosprosjektet" veit ikkje kven som har vorte intervjuva, men takkar dei som har stilt opp!

Eit av resultatane Gro har funne, er eit ynskje om meir informasjon. Styringsgruppa har difor vedteke å sende ut nyheitsbrev frå Feiosprosjektet. Dette er det fyrste.

Skogtakst pågår

Det meste av Feiosskogen skal takserast.

Takst for Aafedtdalen vart utført i 2010 og taksten synte at pr. i dag står det i overkant av 82.000 m³, kor 90 % av volumet er gran. I gjennomsnitt står det nærmare 28 m³ pr da. Granfeltet har hatt ein utvikling og framskrivingar syner at det ståande volumet i 2040 vil vera om lag 185.000 m³. Ein forventar eit gjennomsnitt på 70 m³ pr da. Med ein føresetnad om 150 kr i rotnetto pr m³ vil dette gi ein samla førstehandsverdi pålydande kr 27.750.000,- i Aafedtdalen.

Leif Laacke frå Skogeigarlaget har starta opp årets taksering, så både han og bilen vil de kunne møte på rundt om i bygda det meste av sommaren.

Skogsvegplanar – prioritering, organisering

Taksten vil vise kvar det fyrst er hogstmogen skog. Basert på dette vil ein ta initiativ til samarbeid som til dømes i form av "veglag" i dei ulike deler av bygda. Dersom det vert skipa fleire veglag i bygda, kan ein vurdere om det er nyttig av å danne ein "vegving" som overbygning for desse.

Bygdevegane er flaskehalsar for skogbruket

Hans Fredrik Lauvstad, tidlegare fylkesskogbrukssjef i Sogn og Fjordane har sagt:

"Sjeldan er eit så godt prosjekt avhengig av så mykje dårleg veg"

Feiosprosjektet vil invitere fylkeskommunen, kommunen, fylkesmannen, Sognekraft AS med fleire til eit møte der ein diskuterer mogelegheitene for opprusting av bygdevegane, slik at det kan køyrast av tømmerbil med hengar. Dette vil halvere tal køyreturar med tømmer, auke nettoen av hogst og vere svært positivt for bygda elles.

35 skogfolk på synfaring i Feios 10. mai

Fylkesmannen held samling for alle som jobbar med skog i kommunane i Sogn og Fjordane og Hordaland den 10 – 11 mai. Ein del av programmet er presentasjon av Feiosprosjektet og synfaring i Feios om ettermiddagen den 10. mai. Det vert synfaring på tømmerkaien, på Lunde og orientering om flaskehalsar i bygdavegane. Rune og Asbjørn fortel om bygda og prosjektet.

God sommar!

Med helsing

Asbjørn Grindedal

-prosjektleder-

Asbjørn Grindedal er tilsett som prosjektleder i 20% stilling og Vik kommune er husvert med arbeidsgivaransvar og føring av rekneskap. Styringsgruppa er sett saman slik som frå byrjinga:

- Rune Lunde Leder (Feios Skogreisingslag)
- Tone Fedje Midlang Medlem (Feios Skogreisingslag)
- Merete Larsmon Nestleder (Kystskogbruket/Fylkesmannen)
- Hans Fr Lauvstad Medlem (Skognæringsforum)
- Veronika Seim Bech Medlem (Vik kommune)

NYHEITSBREV nr. 2 "FEIOSPROSJEKTET"

Til skogeigarar i Feios

20.03.2013

Her kjem det andre Nyheitsbrevet frå styringsgruppa for "Feiosprosjektet".

Ny prosjektleiar

Etter at Asbjørn sa opp si stilling i august har det mangla prosjektleiar i Feiosprosjektet. Eg har teke over kontoret til Asbjørn i kommunehuset og hadde min fyrste arbeidsdag 28.01.13. Stillinga som før var 20 %, er no utvida til ein 40 % stilling. I tillegg til jobben med Feiosprosjektet har eg ein 60 % stilling som skogbruksleiar i Sogn og Fjordane Skogeigarlag, med kontorstad i Sogndal.

Eg er 26 år og har vakse opp på ein gard mellom Åsgårdstrand og Tønsberg i Vestfold. Eg har studert i fem år på Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås og har en bachelorgrad i naturforvaltning og ein mastergrad i skogfag. Sambuaren og eg bur i ei leilegheit på Tistel i Vik. De kan kontakte meg på tlf. 452 82 680 eller e-post peder.magnus.magnussen@vik.kommune.no

Skogkveld med takst og sodd 05.04.13 !

Styret i Feiosprosjektet inviterer til skogkveld **fredag 05. april i Feios ungdomshus fra 19.00-22.00.** Tema for kvelden vert skogbruksplanar og skogforsikring. Det vert servering av hjortesodd og dessert, samt enkel underhaldning.

Sogn og Fjordane Skogeigarlag jobbar med **skogbruksplanane for Feios**, og har lova oss å ha planane for dei største eigedomane klar til møtet. Me går igjennom ein skogbruksplan i plenum slik at de lærer korleis ein skogbruksplan skal tolkast og brukast. Planane som er ferdig vert delt ut på møtet og dei som ikkje er klar vert sendt ut i løpet av sommaren. Dei som har Borregaard fond får skogbruksplanane gratis, dei andre får høve til å kjøpe den for ein billig peng.

Jan Ivar Rødland fra Skogbrand kjem for å snakke om **skogforsikring**. Dette er eit tema som bør vera brennheitt no etter «Dagmar».

Vel møtt!

Som **vedlegg** ligg «Årsrapport for Feiosprosjektet 2012». Her kan de lese litt meir om året som gjekk. Vedlagt ligg også brevet "Innspel til kommuneplan for Vik" som Feiosprosjektet sende kommunen etter oppstart/bygdemøte i Feios i februar 2012. Brevet er høgst aktuelt i samband med ny arealdel til kommuneplan for Vik som det vert jobba intenst med denne vinteren og våren.

Vennlig hilsen

Peder Magnussen
Prosjektleiar

3. NYHEITSBREV "FEIOSPROSJEKTET"

Feiosprosjektet har som mål å leggje til rette for hausting av produktivt skog og god skogkultur i Feios. Viktige oppgåver er å fremje samarbeid mellom aktuelle skogeigarar og jobbe for den naudsynte infrastrukturen med tanke på skogs- og bilvegar.

Feios Skogreisingslag
Skognæringsforum i Sogn og Fjordane

13.08.2014

Her kjem det tredje nyheitsbrevet frå styringsgruppa for "Feiosprosjektet" med desse tema:

1. **Ny prosjektleiar i siste prosjektåret**
2. **Nytt frå forskingsprosjektet «Frå ti til en»**
3. **Vegvesenet løyver midlar til utbetring av Fylkesvegen**
4. **Status kommunale vegar i Feios**
5. **Status hovudplan skogsvegar**
6. **Skogforsikring**
7. **Skogdagen 2014 på Borlaug**
8. **Miljørappport for eigehogst**
9. **Henting av skogbruksplanar**
10. **Ferske BU-midlar til Feiosprosjektet**
11. **Omtale av prosjektet i media**
12. **Planane for siste prosjektåret**
13. **Nyheitsbrev på e-post**

1. Ny prosjektleiar i siste prosjektåret

Peder Magnussen har vore prosjektleiar for Feiosprosjektet i 40 %-stilling sidan januar 2013. På same tid hadde han ei 60 %-stilling i Sogn og Fjordane Skogeigarlag. Husten 2013 tok Peder til i full stilling i skogeigarlaget og måtte då dessverre slutte som prosjektleiar i Feiosprosjektet. Vi takkar Peder for god innsats!

Styringsgruppa blei einige om at prosjektet no i siste og viktigaste året treng ein prosjektleiar. Det blei drøfta ulike løysingar. Resultatet er at Vik kommune har sagt seg villige til å leige ut Karen Weichert som for tida jobbar som rådgjevar i avdeling for plan- og forvaltning, som prosjektleiar med inntil 20%-stilling. Karen er utdanna naturgeograf og har jobba med m. a. oppgåvene knytt til skogbruket i Vik kommune mens landbrukssjefen Veronika Seim Bech hadde fødselspermisjon. Veronika er no tilbake på sin plass i styringsgruppa til Feiosprosjektet.

Karen har kontor på kommunehuset og kan nåast på telefon 57 69 82 29 eller på e-post karen.weichert@vik.kommune.no.

2. Nytt frå forskingsprosjektet «Frå ti til en»

Feiosprosjektet starta som feltprosjekt innanfor prosjektet "Frå ti til en – eigedomsoverbyggande samarbeid for skogeigarar" finansierte av Forskingsrådet. I mai 2012 var tre av medlemmane i styringsgruppa på møte på Gardermoen for å høyre på innlegget til Gro Follo i Følgesforskninga. Essensen var at Feiosprosjektet var eit av prosjekta som har komme lengst. I juli 2013 publiserte Bygdeforskning Gro Folla og Birger Vennesland sin rapport «Skogeiere – frå ti til en» der også Feiosprosjektet er omtalt. Rapporten kan lastast ned i frå nettsida <http://www.bygdeforskning.no/nyheter/ny-rapport-om-skogeiersamarbeid>. Ein representant frå styringsgruppa deltok også på kystskogbruket sin konferansen 9. april på Værnes i Stjørdal der prosjektet «Frå ti til en» offisielt blei avslutta.

3. Vegvesenet løyver midlar til utbetring av Fylkesvegane

Nokre av dei største utfordringane i Feiosprosjektet er knytt til det offentlege vegnettet. Når vegane ikkje er gode nok for å kunne køyrast med vogntog og hengar når tømmeret skal transporterast ut, oppstår det store kostnader for kipping dvs. ein må flytte tømmeret frå eit mindre køyretøy over på vogntog. Kippetillegget utgjer ca. 30 kr per kubikkmeter tømmer.

Med god hjelp frå Magnus Mo i frå Gaular, som har mykje erfaring med tilrettelegging for tømmertransport, blei dei naudsynte tiltak på Fylkesvegen i Feios kostnadsrekna. Rådmannen i Vik kommune formidla dette vidare til Statens vegvesen og fekk i byrjinga av juni 2014 den glederleige tilbakemeldinga at Vegvesenet løyver 1,2 millionar til utbetring av fylkesvegane i Feios!

4. Status kommunale vegar i Feios

Utfordringane med tanke på vegane og kipping gjeld også dei kommunale vegane i Feios. Naudsynte tiltak på desse blei igjen med god hjelp av Magnus Mo kostnadsrekna, og resultatet skal spelast inn til kommunen sitt budsjettarbeid.

5. Status hovudplan skogsvegar

Det er utarbeidd eit framlegg (kartdel) til «Hovudplan skogsveg» som skal bli ein temaplan for kommuneplanen. Her har ein jobba spesifikt med skogsområda i Feios. Ein slik overordna plan for skogsvegar i kommunen skal syne behovet for nye skogsvegar dei neste tiåra. Arbeidet med planen held fram, og det er landbrukskontoret på kommunen som har ansvar for dette.

6. Skogforsikring

Temaet skogforsikring har vore teke opp ved fleire høve. Styringsgruppe vil her bruke høvet til å gje ei lita oppsummering:

- Naturskadefondet dekker ikkje skade på stormfelt skog, det er berre ei skogforsikring som gjer.
- I heile Sogn og Fjordane er det berre 78 grunneigarar som er forsikra (28 i Vik – bra!).
- Det er kulturskogen som ofte bles ned. Klimaforskerane spår ekstremtvær i tida som kjem med meir regn og vind som tyder mykje for grana med heller horisontalt rotsystem.
- Det er mogleg å forsikre skogen på teignivå. I praksis tyder dette at dersom ein har ein teig med låg verdi, treng ein ikkje å forsikre den.
- Ei skogforsikring er ikkje dyrt. For gode bonitetar betalar ein ca. 2 kr per daa og år, og er då forsikra mot storm og brann. Ein kan bruke skogfond for å betale forsikringspremien. Ta kontakt med kommunen for å få ordna dette.
- Potensiell erstatningsutbetaling er frå 1000 - 4000 kr per daa. Eigenandelen låg sist på kring 3000 kr.

7. Skogdagen på Borlaug 22. mars 2014

Årets skogdag blei arrangert på Borlaug, der totalt 30 deltakarar m. a. kunne sjå på ein skogsveg under bygging og fekk høyre om ulike skogtema: Magnus Mo, skogbrukssjef i Gaular kommune, snakka om tømmertransport i Feios med fokus på vegstandard, vegring, vegsamarbeid, vegforening og samarbeidsklyngar. Fylkesskogsmeister Merete Larsmon hadde frø- og planteforsyning som tema. Morten Fosse i Sogn og Fjordane Skogeigarlag informerte om miljørapport for eigehogst og kurs i Norsk PEFC-Skogstandard. Takk til Espen Holen og familie for å stille med «vertsskog»!

I samband med årets skogdag blei det halde eit kurs i «bruk av skogbruksplan» fredag 21. mars i ungdomshuset i Feios. Kurset v/Leif Laache i frå Sogn og Fjordane skogeigarlag var del av skogbruksplanleveransen til skogeigarane i Feios. Til saman 18 deltakarar fekk høyre om korleis ein skogbruksplan kan bli til eit nyttig verktøy for skogeigaren.

8. Miljørapport for eigehogst

Ved leveransar av furu/naturskog eller over 100 m³ med gran må skogeigarar no skrifteleg dokumentera vurdering av miljøverdiar. Den som gjer vurderinga må ha kurs i Norsk PEFC-Skogstandard. Kurset kan takast som nettkurs på www.skogkurs.no og kostar 1300 kr. Kurset kan

finansierast med skogfondmidlar. Ein kan også leige Skogeigarlaget eller andre med PEFC-kurs for å gjennomføre vurderinga. For meir informasjon sjå www.pefcnorger.org eller ta kontakt med Feiosprosjektet.

9. Henting av skogbruksplanar

Ein skogbruksplan er ei oversikt over areal, miljøverdiar og ressursar for ein skogeigedom. Oversikta omfattar eit vassfast kart, samt råd om korleis eigedomen bør drivast både med omsyn til økonomi og miljøet. I ein skogbruksplan inngår det data i frå eksisterande databaser/kart, flyfototolking og eventuelt feltarbeid. Feiosprosjektet har bede Sogn og Fjordane Skogeigarlag om å lage skogbruksplanar for alle skogeigedomar i Feios. Skogbruksplanane er ferdige. Fylkesmannen har lovd eit tilskot. Skogeigarar som har Borregaard får betalt eigeandelen via Borregaard.

Skogeigarar som ikkje har henta skogbruksplanane sine ennå, kan framleis hente dei på kommunen innan 30. september i år og vil då vere garanterte tilskot dvs. dei betalar ikkje for planen eller får han til ein sterk redusert pris. Ta kontakt med Karen eller Veronika!
I ettertid vil planane framleis vere tilgjengelege på kommunen, men Feiosprosjektet kan då dessverre ikkje garantere at ein framleis får tilskot frå Fylkesmannen eller Borregaard.

10. Ferske BU-midlar til Feiosprosjektet

Også i år har Feiosprosjektet søkt om bygdeutviklingsmidlar og fekk løyvd 30.000 kr i frå Fylkesmannen no i juli. Støtta er til avslutning av prosjektet samt utarbeiding av sluttrapport.

11. Omtale av prosjektet i media

Om skogdagen på Borlaug var det ein artikkel i Sogn Avis 25. mars. Landbruks- og matdepartementet omtalte prosjektet i utgåva av *Fylkesnytt frå Sogn og Fjordane 1/2014* som blei publisert på nettsida til departementet 9. april og som framleis går an å lese på www.regjeringen.no (dokument → tidsskrift og nyheitsbrev). I Vik si sommaravis er det også ein artikkel om skogen i Feios og verdiskapinga kring framtidig avvirking. Takk til Helge Kårstad i frå Kystskogbruket for ei spennande samtale under forsøket å setje tal på den moglege verdiskapinga!

12. Planane for siste prosjektåret

I inneverande siste prosjektåret vil hovudfokuset liggje på desse oppgåvene:

- Oppfølging av arbeidet med Fylkesvegane i Feios som kommunen har fått midlar for.
- Innspel til kommunen om behov for utbetring av dei kommunale vegane
- Fylgje opp utvikling kring Feios kraftverk. Sognekraft har sendt to nye søknader til NVE som har høyringsfrist 8.11.14.
- Leggje til rette for samarbeid mellom grunneigarar om skogsvegar
- Gje innspel til Vik kommunen under vidare arbeid med «Hovudplan skogsvegar»
- Skrive sluttrapporten for prosjektet
- Gjere resultata i frå prosjektet og nyttig informasjon (t.d. malar for vegavtalar, etc.) lett tilgjengeleg for alle interesserte, også etter prosjektet er avslutta.

13. Nyheitsbrev på e-post

Det sparar prosjektet både tid og porto dersom nyheitsbrevet kan sendast ut elektronisk til dykk som har e-postadresse. Brevet vil bli sendt ut som pdf-dokument som ein enten kan lese på skjerm eller skrive ut om ein vil. Fint om flest mogleg kunne sende ein e-post merka **med «Nyheitsbrev Feiosprosjektet»** til karen.weichert@vik.kommune.no slik at vi kan registrere e-postadressa. De vil då få neste nyheitsbrev på e-post. Andre som er interesserte i Feiosprosjektet og som har lyst å få nyheitsbrevet kan melde frå til same e-postadressa.

Helsing Karen Weichert, prosjektleiar

Vedlegg 6:

Innspel til kommuneplanen

Feiosprosjektet "Frå ti til ein"
v/ Asbjørn Grindedal

Vik kommune
Pb 134
6891 Vik i Sogn

15.02.2012

Innspel til kommuneplan for Vik

Viser til folkemøte i Feios den 24.01.2012 og takkar for at Feiosprosjektet fekk høve til å legge fram nokre av dei tema vi arbeider med og som vi meiner er relevant for planprogram og for ny kommuneplan for Vik kommune. Presentasjonen frå folkemøtet ligg som vedlegg til dette brevet .

Som kjent er Feios med i Kystskog-prosjektet "*Frå ti til ein – eigedomsoverbyggande samarbeid for skogeigarar*", på folkemunne kalla Feiosprosjektet. Kort samanfatta er målet for prosjektet å få til avverking og inntekt frå skogbruket gjennom samarbeid mellom dei mange små eigedomane slik at skogsdriftene vert rasjonelle og mest mogeleg lønsame.

På folkemøtet la Feiosprosjektet fram tre hastesaker som kanskje kan koplast til kommuneplanen. Dette gjeld skogsvegar og verdiskaping, offentlege vegar og Sognekraft AS sitt tilbod om tunnellmasser/kraftgate. I tillegg kom vurdering av midlertidig massedeponi fram som tema under diskusjonen.

Skogsvegar og verdiskaping

Hovudplanarbeidet med skogsvegar i Vik syner totalt ca 20 km nye skogsbilvegar som bør byggast dei første 20 år, dvs. ca 1000 meter pr år om ein legg ein utbyggingsperiode på 20 år til grunn. Dette utgjer ein brutto vegkostnad på ca 1 million kroner pr. år og sysselset kring eit halvt årsverk i anleggsfasen.

Nye tal for virkesressursar viser at det kan hoggast eit aukande kvantum opp til ca 20 000 m³ årleg dei første 10 åra. Deretter 20 000 m³ pr. år i 30 år. Førstehandsverdien på dette tømmeret er kring 6 million kroner årleg og kan gi 6-8 arbeidsplasser.

Ei vidareforedling lokalt og regionalt av skog og utmarksressursar (trelast, spesialsortiment, massivtre, husbygging, ved, pellets, paller, fleirbruk turisme, jakt, idrett og friluftsliv) kan gi betydelege ringverknader. Noko av dette er i Feios og Vik i dag og det vil vere viktig å ta vare på det eksisterande og å bidra til vidare utvikling/ knoppskyting og dette basert på skogen i Feios.

Tiltak; Samordning, planlegging, detaljplanlegging og iverksetjing.

Offentlege vegar

Hans Fredrik Lauvstad, tidlegare fylkesskogbrukssjef i Sogn og Fjordane har sagt om Feiosprosjektet: "*Sjeldan er eit så godt prosjekt avhengig av så mykje dårleg veg*".

I 2000/01 vart det i regi av Transportbrukernes Fellesorganisasjon (TF) og Norsk institutt for skogforskning gjennomført ei flaskehalsundersøking for tømmertransporten i fylket og langs heile kysten. Resultat (sjå tal frå rapporten i tabell 1) viste m.a. at 3 vegstrekningar i Feios treng snarleg opprusting og at dette vil gi ein svært stor transportgevinst, faktisk blant dei største langs kysten. Vegdirektoratet har i denne samanhengen rekna ut at med ein årleg transportgevinst på ca 1 million kroner vil det vere samfunnsmessig nyttig å bruke ca 14 millionar kroner (2001) for å ruste opp desse flaskehalsane.

Flaskehalsar (2000/1)	Årleg transportgevinst (kr.)
Fylkesveg Osen – Åfet	222.000,-
Fylkesveg Osen – Grindedal	228.000,-
Kommuneveg Åfet – Langekra	448.000,-
Sum:	898.000,-

TABELL 1; Tall fra rapporten «Skognæringens transportruter på det offentlige veinett i kystfylkene i årene 2015-2035»

I tillegg til kjem flaskehalsar på andre kommunal e vegstrekningar , t.d. mellom Grindedal og Lunde, samt frå Berdal til Håane. Her er det særleg skarpe svingar som har trong for utbetringar.

Eksempel 2012: Dersom det skal hoggast 200 m³ tømmer i Feios og transporten ut må skje med enkel bil (pga. lengdeavgrensingar som flaskehals) må det køyrast 25 lass gjennom Feios. Dersom vegane blir rusta opp og vogntog kan nyttast, er det nok med berre 7 køyreturar.

Dersom flaskehalsen ikkje blir utbetra og årleg hogstkvantum går opp mot 20.000 m³ i Feios vil det årleg gå 2500 lastebillass i staden for 700 vogntoglass. I tillegg er det dokumentert at bruk av vogntog i staden for enkel bil reduserar slitasjen på vegane med 50 % og transportkostnaden blir redusert med 30-40 %. Denne reduksjonen vil automatisk føre til tilsvarande meir netto til skogeigar.

Tiltak; Samordning, planlegging og detaljplanlegging.

Sognekraft sitt tilbod om tunnellmasser/kraftgate

I samband med Sognekraft AS sine planer for utbygging av Feios Kraftverk er det uttrykt at til dels store mengder tunnellmassar er til disposisjon for interesserte. Føresetnaden er at dette i god tid blir godt planlagt og samordna .

Det er snakk om eit eller fleire deponi (fast eller midlertidig), alternativt delvis dumping i sjø. I Åfet er ca 175 000m³ tunnellmasser til disposisjon/ alternativt deponi, ved fjorden ca 200 000 m³. Slike tunnellmasser kan vere svært godt eigna til vegar, tømmerkaiutviding/areal, sentrumsutviding, molo, uilke former for turistanlegg/opplevingar, idrett og friluftsliv.

Tiltak; Samordning, planlegging og detaljplanlegging i tide.

Massedeponi

Dersom tunnellmassar frå Sognekraft AS skal kunna nyttast i framtida må det finnast og avsetjast eit område for midlertidig massedeponi i arealdelen til kommuneplanen. Massar som vert lagt i permanente deponi kan ikkje nyttast seinare.

Oppsummering

Feiosprosjektet oppmodar til

- ✓ Tung forankring av Feiosprosjektet i kommuneplanen .
- ✓ Samarbeid mellom kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen, Sognekraft AS om opprusting av bygdevegane, slik at det kan køyrast med vogntog. Dette vil redusere tal køyreturar med tømmer, følgjeleg auke nettoen til skogeigar ved hogst opptil 30-40% og vere svært positivt for bygda elles.
- ✓ Rask samordning og detaljplanlegging av tiltak kopla til Feiosprosjektet og Sognekraft AS.
- ✓ Å sikre at ev. tunnellmassar i framtida vert tilgjengeleg for bygging av skogsvegar ol .

Med helsing styringsgruppa

Rune Lunde
leiar (Feios Skogreisingslag)

Tone Fedje Midlang
medlem (Feios Skogreisingslag)

Merete Larsmon
nestleiar (Fylkesmannen)

Hans Fredrik Lauvstad
medlem (Skognæringsforum)

Veronika Seim Bech
Medlem (Vik kommune)

Asbjørn Grindedal
- prosjektleiar

Vedlegg:

Foredraget "Feiosprosjektet i Kystskogbruket. Folkemøte vedr. kommuneplan – Feios 24. jan 2012".

Kopi:

Sognekraft AS, v/ Kåre Fosse, 6893 Vik i Sogn.

Feios-prosjektet

i Kystskogbruket

Folkemøte vedr. kommuneplan - Feios 24 januar 2012

Kyst / skogbruket

Hastesaker i Feios-prosjektet som delvis kan koplast til kommuneplanen

- ✓ Skogsvegar og verdiskaping
- ✓ Offentlege vegar
- ✓ Sognekraft sitt tilbod om
tunnellmasser/kraftgate

Hastesaker i Feios-prosjektet; Skogsvegar og verdiskaping

- ❖ Fersk oversikt syner totalt ca 20 km nye skogsbilvegar som byggast dei første 20 år, dvs ca 1000 meter pr år
- ❖ Vegkostnad ca 1 million kroner pr. år, - 1/ 2 årsverk i anlegg
- ❖ Hogstauke til årleg ca 20 000 m³ første 10 åra, deretter jam kvantum i 30 år.
- ❖ Førstehandsverdi kring 6 millioner kroner (6-8 arbeidsplassar)
- ❖ Verdiskaping.....trelast, spesialsortiment, massivtre, husbygging, ved, pellets, paller, fleirbruk (turisme, idrett og friluftsliv)
Verdiskaping lokalt opptil.....??? (15)
- ❖ **Tiltak; optimisme, samordning og detaljplanlegging**

Hastesaker i Feios-prosjektet; Skogsvegar og verdiskaping

Hastesak i Feios-prosjektet; Offentlege v

Jfr. Flaskehalsundersøking (kroneverdi 2001)

Perioden 2015 - 2035

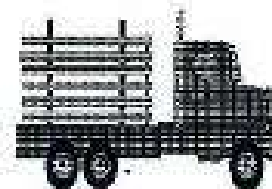
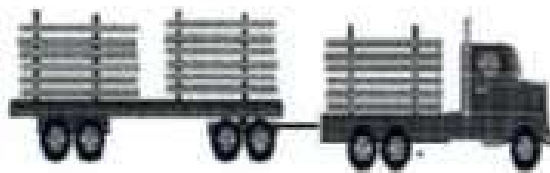
Flaskehals	Årleg transport- gevinst (kr)
Fylkesveg Osen - Åfedt	222 000
Fylkesveg Osen - Grindedal	228 000
Kommuneveg Åfedt - Langekra	446 000

Nr 2 i Sogn og Fj.

Aktuell investering
(samfunnsmessig nytte)
for 13,5 millioner kroner
jfr. vegdirektoratet

Hastesak i Feios-prosjektet; offentlege veg

Tømmerdrift på 200 m³

<u>bil</u>	<u>Vogntog</u>	<u>Enkel</u>
Antall lass	7 lass	25 lass
Nedbrytende effekt, pr tur	2,8	1,6
Nedbrytende effekt, totalt	20	40
Relativ nedbrytning	50 %	100 %

Bruk av vogntog istedenfor enkel bil reduserer;
-slitasjen på veien med 50%
-transportkostnaden med bil 30-40%

Hastesaker i Feios-prosjektet; Sognekraft sitt tilbud om tunnellmasser fra kraftgate

- ❖ 1 eller flere deponi (fast eller midlertidig), alt. delvis dump
- ❖ 175 000m³ (Åfet) + 200 000 m³ (v/ fjord)
- ❖ Eigna masser til vegar, m.m.
- ❖ Eigna masser til tømmerkaiutviding/areal
- ❖ Eigna masser til sentrumsutviding/ molo
- ❖ Eigna masser til turisme, idrett, friluftsliv.....oppleving
- ❖ Kven vil ha/kjøre kva av masser, kvar og når ?
- ❖ **Tiltak; optimisme, samordning og detaljplanlegging i tide**

- **Tung forankring av Feios - prosjektet i kommuneplanen (samfunnsdelen)**
- **Rask samordning og detaljplanlegging av tiltak kopla til Feios-prosjektet og Sog**

Vedlegg 7:

Oppgradering av bilvegane i Feios i samband med framtidig tømmertransport

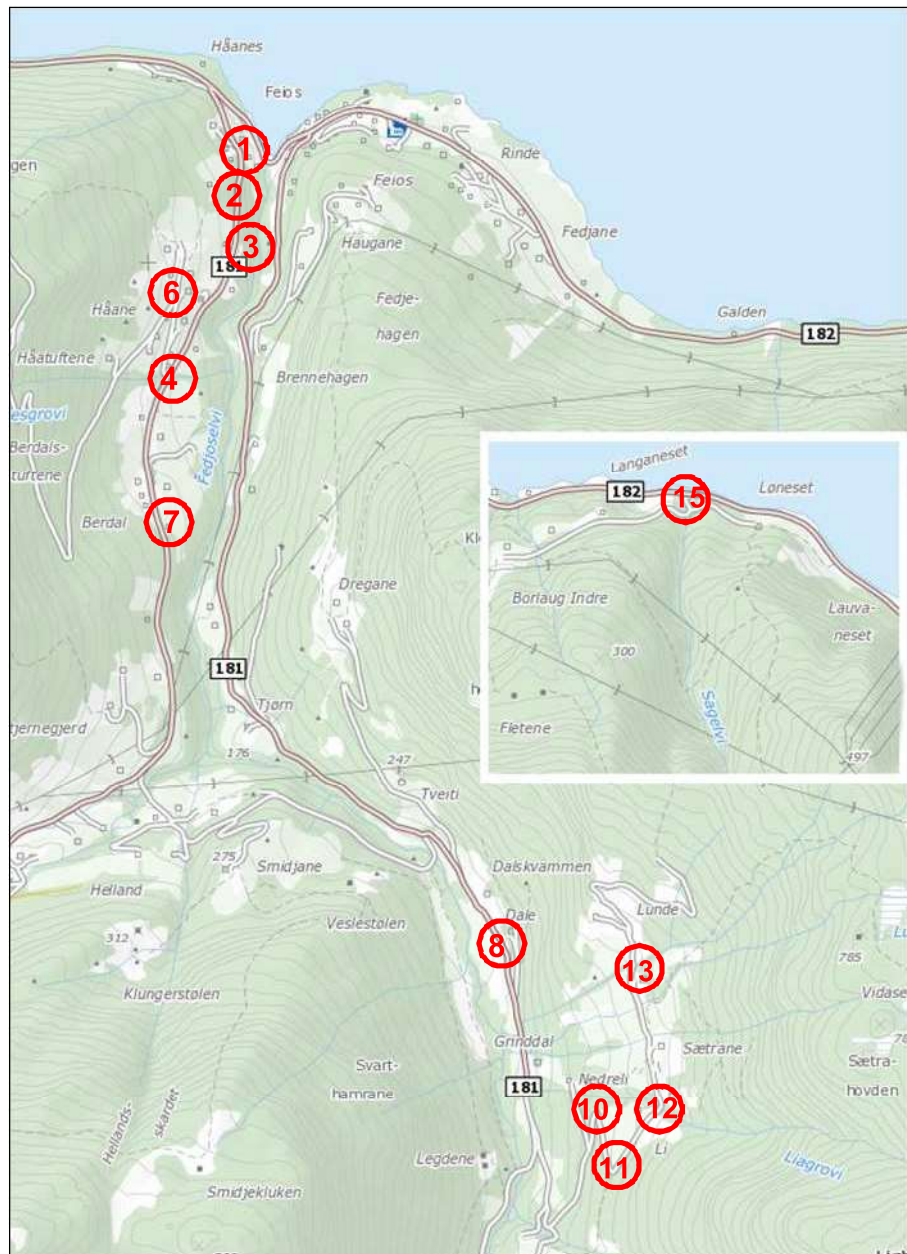
bilvegane i
med
transport

nummereringa
) på
mmunale vegar
etrast om det
gntog og
ekostnader.

og 8 er på

, 13 og 15 er

Magnus Mo, etter

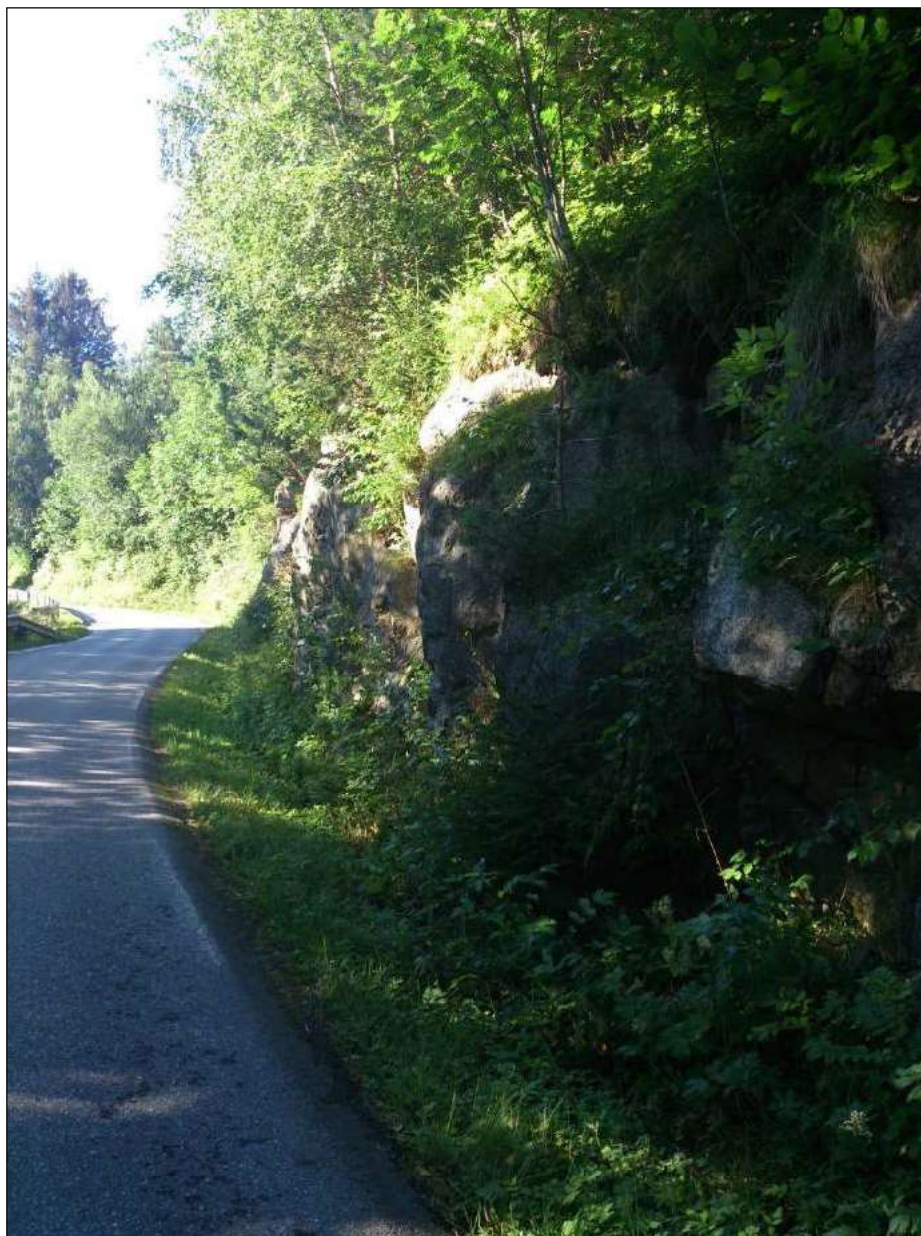
å fylle ut
an å
ykje av
r.

000 kr

av
bort noko
reinen fra
ssar på nye

700 kr) =

en med 5

000 kr

rovielva er
ot
lligast og
marka på
n, då
ort i brua

500 kr

Kostnad:

Pga. vegen, busetnaden og ivaretaking av sprengestein må det brukast skytematter, som gjer sprenginga dyrare.

Muligens massebalanse mellom det som blir sprengt ut og det ein treng av fyllmasser.

Kostnad inkl. autovern: **300.000 kr**

+ 5 m³ betong til ny mur/støypekant, armering, forskalling, gjerde på toppen, asfalt og eventuell grunnavståing

enge
0 meter.

000 kr

vegen 300 m
et for å rette
til innmarka
bjørn
problem
blir reve.
e mur til

00 kr)

ngen

v vegen (dyrka mark)

en truleg meir realistisk

da og utviding så mykje

bakover i skogen, utan å

til innmarka.

ytterkant for å ta opp

e mellom noverande og

rn pga. høg høgdeskilnad.

Kostnad:

- kring 5.000 m³ fyllmasse
- Autovern (delvis gjenbruk av det gamle)
- Asfalt
- Evtl. grunnavståing

Estimert kostnad: **1.400.000 kr**

ngen

på nedsida. Start frå deponi
fylling heilt ned til skogkant.
avkøyrsløp ned til skogen,
øve å nå han frå skogsvegen
ngen

Kostnad:

- 1500 m³ fyllmasse (ein stor del truleg på staden, transportlengda vil ha mykje å sei for kostnaden)
- Nytt autovern
- Asfalt
- Evtl. grunnavståing

400.000 kr

Kostnad: **160.000 kr**

ie i kulvert, men gjelet på
fyllast opp heilt ned til
grov stein som ytterkant, må
fall for å ta trykket frå

g høgdeskilnad frå vegkant

massane vil ha mykje å sei for

Kostnad: 75.000 kr

k etter det arbeidet som er

å betre om vegggrøfta vert
v bakken vert tatt bort i ei

rast masse, slik at sjølve
rast tilsvarende i breidda.

ngen/svingane

Kostnad: **175.000 kr**

. Det må gravast av
t på eit betre bere- og
r må bort, tilsvarende
køyrast. 90 m³ tilkøyr

utførast av lokale entreprenørar, det er ikkje trong for
ett bort frå til asfaltarbeidet.

likar sprengmassane som fyllmassar andre stadar langs vegen
v, slik at ein unngår dyr transport av fyllmassar.

en er baserte på bruk av lokale entreprenørar.

ingsgruppa) tel. 99 57 33 70
tleiar) tel. 57 69 82 29

lurune@hotmail.com
karen.weichert@vik.kommune.no

Tiltaksliste med kostnadsoverslag over punkt på kommunale vegar i Feios som treng utbetring med tanke på tømmertransport

Pkt. 15: Beste løysinga hadde vore å få gå rett fram frå første vendekurva mot tømmerlageret, men denne avkøyrsla blir nok ikkje godkjend. Einaste praktiske løysinga er utviding av svingane, jamvel om det vil sjå noko rart ut. Teknisk er det lett. Må grave av jordmassane og leggje på eit bere- og slitelag.

Reknar at 300 m³ jordmassar må bort, og tilsvarande berelagsmasse må tilkøyrast. 90 m³ tilkøyrst slitelag + arbeid. Kostnad kr. 175.000,-.

Pkt. 13, elva v/Lunde er ok etter det arbeidet som er gjort, men resultatet ville vorte endå betre om veggrofta vert flytta inn, ved at litt av bakken vert tatt bort i ei lengd av ca. 40 m. Då må det også tilkøyrast masse, slik at sjølve vegkroppen kan utvidast tilsvarande i breidda. Då snakkar vi fort om ein kostnad på kr. 75.000,-.

Pkt. 12. Her ligg Liagrova i kulvert, men gjelet på vestsida (nedsida) av vegen må fyllast opp heilt ned til kulvertopninga. Må ha tung, grov stein som ytterkant, må leggjast som mur m/fall for å ta mot trykket frå fyllmassane bak. Nytt autovern må på plass, då det blir stor høgdeskilnad frå vegkant til ned i elvebotnen nedstraums fyllinga. Kostnad kr. 160.000,- dersom masane kan vere "kortreist", t.d. frå Rune.

Pkt. 11: Her må vegen leggjast ut på nedsida, start heilt nede ved noko eldre materialar/ved, og fyllast heilt ned til skogkant. Det trengst ca. 1.500 m³ fyllmasse. Ein del stor stein finst på staden, denne må nyttast med omtanke. Nytt autovern må på plass. Frå fyllinga må det også tilpassast ei avkøyrslane ned til skogen på nedsida dersom ein ikkje har høve å nå denne skogen frå den skogsvegen som går ut midt i svingen. Transportlengda av fyllmassen vil ha stor innverknad på kostnaden. Eg frykta at utbetringa av denne svingen nærmar seg kr. 400.000,-.

Pkt. 10: Det enklaste ville vore å utvida svingen på oppsida, opp i den dyrka marka. Men dette er sikkert alt for kontroversielt. Meir realistisk er det truleg å å fylle ut på nedsida og utvide så mykje på oppsida og bakover i skogen som ein kan utan å redusere stabiliteten på innmarka. Men dette blir betydeleg dyrare. (Eg rekna skammeleg feil den dagen vi var på synfaring. Skal slutta med hovudrekning !!) Det går nok med nær 5.000 m³ fyllmasse. Også her må det nyttast tung, grov stein som ytterkant for å ta opp trykket frå fyllmassane mellom noverande og ny vegkant. Nytt autovern må på plass, då det vert stor høgdeskilnad frå ytterkant veg og ned til terrengnivå. Mykje av det gamle autovernet må kunne nyttast oppatt, men må forlengjast. Trur utbetringa inkl. autovern kjem på kr. 1,4 mill.

Pkt. 6: Denne svingen trur eg må utbetrast gjennom å fylle ut på nedsida frå ca. innkøyrsla til nabohuset (det gule like sør for svingen) OG sprengje bort noko av fjellet på oppsida av vegen i vegkrysset frå dei buskene som står oppe på murkanten og til litt forbi postkassestativet. Vegen ned til Per (?) Lunde må gå ut frå den nye delen av svingen, for ikkje å bli for bratt. Både p.g.a. vegen, busetnaden og for å ta vare på sprengsteinen må det nyttast skytematter, noko som fordyrar sprenginga. Men om ein er heldig, blir det nesten masse balanse mellom sprenginga på oppsida og fyllinga på nedsida. Kostnad inkl. autovern kr. 300.000,-.

Betong (5 m³) til ny mur/støypekant, armering, forskaling, gjerde på toppen kjem i tillegg, dette torer eg ikkje tippe pris på.

I tillegg kjem på alle punkta asfalt og eventuell grunnavståing.

Det er også ein føresetnad at lokal entreprenør vert nytta.

30.04.2014

Magnus Mo

Vedlegg 8:

Høringsinnspel Feios kraftverk

Vedlegg 5.9: Høyringsinnspel Feios kraftverk

Feiosprosjektet att: Vik kommune
Postboks 134
6891 Vik i Sogn

Dato:
31.05.2013

Til:
NVE
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Høringsuttalelse til ny 132 kV Feios-Hove og transformatorstasjoner i Feios og Refsdal

Feiosbygda er noe av det beste og mest vellykka skogreisingsområdet i Sogn og Fjordane ifølge Fylkesmannen. Her finner vi nærmere 9000 daa kulturskog, og i de neste tiårene kommer tiden for hogst, høsting og forynging. Skogeiere, skogeierlag, kommune og Fylkesmann er engasjerte i samarbeidsprosjektet «Fra ti til en» for å finne best mulige samarbeidsløsninger. Infrastruktur i form av skogsveier er alfa og omega for å utnytte skogressursene optimalt og hovedveitrasene er planlagte og ligger som hovedplan vei i kommuneplanen.

Feiosprosjektet er et feltprosjekt under følgesprosjektet «Fra ti til en». Målet for prosjektet er: "Prøve ut ulike eiendomsoverbyggende samarbeid, gi en dekkende beskrivelse av forhold (forståelser, prosesser og effekter) som virker fremmende og hemmende på bruk av slikt samarbeid. Videre skal en vurdere nytte og omkostninger, og utlede de praktiske løsninger og skogbrukspolitiske implikasjoner".

Våren 2013 fikk vi skogbruksplaner for alle skogeiendommene i Feios, dette gjør at vi har en god oversikt over skogressursene i Feios.

Feiosprosjektet har under hele prosjektprosessen lagt opp til og tatt initiativ til utveksling av relevant informasjon med Sognekraft. Prosjektet ønsker å fortsette og utvikle den gode dialogen.

Å avskjære skogliene med kraftlinjer vil føre til vesentlig dyrere driftsutgifter for den enkelte skogeier i all framtid! Alternativ A og B er svært negative for skogbruket. I området hvor det er planlagt linjetrase står det mye granskog som er hogstmoden om ca. 10-15 år. Dette står det merkelig nok ingenting om i konsesjonssøknaden til Sognekraft. Den nye kraftlinja vil ikke bare båndlegge verdifulle skogsarealer i lang tid, men det vil også gjøre den kommende avvirkingen i området svært komplisert da taubaner ikke kan oppsettes og nyttes nærmere kraftlinja enn 30 meter. Det vil føre til ekstra flyttinger og rigginger for taubanen, noe som er svært kostbart. De totale kostnadene for skogbruket som følge av den nye linjetrasen har vi estimert til ca. 4,7 millioner (vedlegg 1). Enkelte strekk av den påtenkte linjetrasen vil også berøre områder som er tilplantet etter hogst, dette er svært verdifulle områder med høye boniteter.

I forhold til skogbruket er alternativ D det som får minst negative konsekvenser. Det står riktignok mye skog langs Feioselva, men dette er hovedsakelig lauvskog, med en lavere verdi enn granskogen i alt. A og B. Selv om alternativ D er det beste for skogbruket, synes vi beliggenheten er svært uheldig, da kraftlinjene og anlegget vil ha en svært negativ visuell effekt, spesielt for innbyggerne i Feios, men også for turister og andre som ferdes i Feios.

Ingen av de foreslåtte alternativene til Sognekraft er etter vårt syn særlig heldige. Vi ber Sognekraft se på nye løsninger for plassering av trafostasjon og kraftlinjer. En mulighet er å flytte hele anlegget vestover bort fra Feios bygd med en kraftlinje som går over fjellet. Dette vil være det klart beste for innbyggerne i Feios, det visuelle og skogbruket.

På vegne av Feiosprosjektet

Rune Lunde
Feios Skogreisningslag

Peder Magnussen
Prosjektleder Feiosprosjektet

Vedlegg: Kostnadsoverslag med kraftlinje midt i Berdalslia

Kostnadsoverslag med kraftlinje midt i Berdalslia

Tapt verdi pga trase-areal ute av drift
Lengde: Alt A til påkopling i Aafedtdalen = 2600m
Breidde: 9 spenn + 30 m sone fri for drift på kvar side: 70 m.
 $2600\text{m} \times 70\text{m} = 182.000\text{ m} = 182\text{ da}$

Produksjon pr da = 60m³.
Netto verdi pr m³ = 150,-

Tapt produksjonsverdi: $182 \times 60 \times 150,- = \underline{\underline{1.638.000,-}}$

Behov for ekstra skogsveg: 2500m.
Byggekostnad kr 1000,-/m
Total ekstra kostnad: **2.500.000,-**

Tapt produksjonsverdi ny vegtrase:
 $2500\text{m} \times 10\text{ m} = 25\text{ da} \times 60\text{ m}^3 \times 150,- = \underline{\underline{225.000,-}}$

Auka driftskostnadar m fleire flyttingar av taubanedriftene:
Tek gjerne ein dag å flytte ei stor taubanedrift: må ha inntening på 15.000,- pr dag for å kunne drive.
I verste fall 25 ekstra flyttingar a 15.000,- = **375.000,-**

Sum: 4.738.00,-

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Feiosprosjektet
Styringsgruppa
v/prosjektleder Karen Weichert
karen.weichert@vik.kommune.no

Vik, 07.11.2014

Høyringsinnspel til endra planar Feios Kraftverk **Ref. 200700819-80 kv/lph og 201301918-kn/kast**

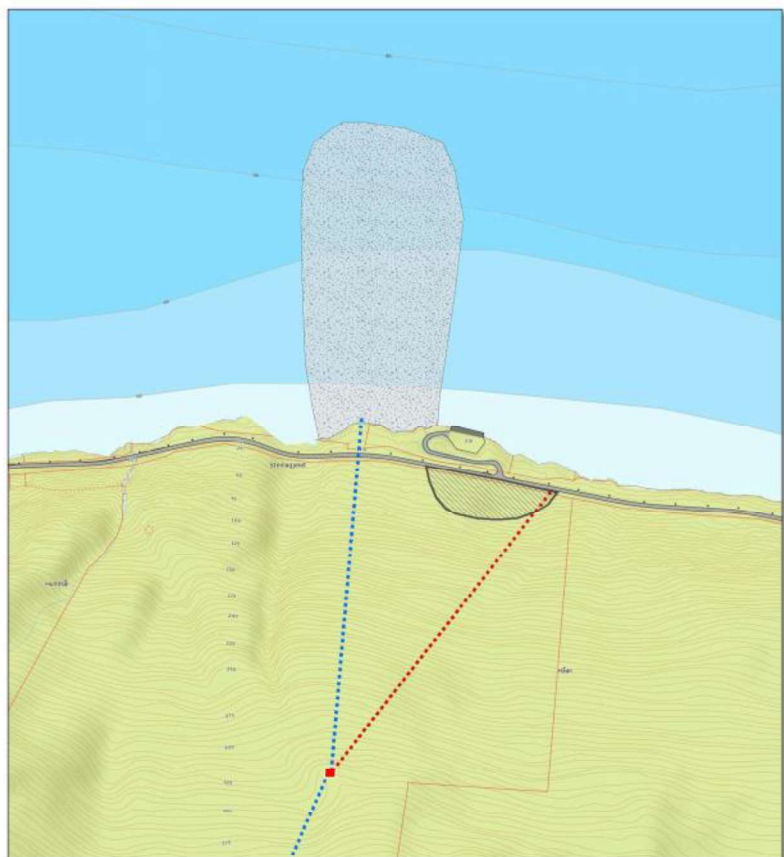
Feiosprosjektet har som mål å leggje til rette for hausting av produktivt skog og god skogkultur i Feios. Viktige oppgåver er å fremje samarbeid mellom aktuelle skogeigarar og jobbe for den naudsynte infrastrukturen med tanke på skogs- og bilvegar.

Det er svært positivt at planane no er endra slik at kraftstasjonen skal flyttast lenger vest og at den nye linjetraséen då kjem til å unngå den mest drivverdige skogmarka i området.

Kraftstasjonen skal flyttast i området ved tømmerkaia i Feios. I samband med kraftstasjonen vil det også bli avløps- og tilkomsttunnell samt eit massedeponi i fjorden. Det skal leggjast ut 110 000 m³ overskotsmasse frå tunnelldringa.

Det er store skogressursar i Feios. Fram til år 2060 vil det vere høve å avverke ca. 450 000 m³ med gran, i gjennomsnitt 7500 m³ per år. Tømmeret vil bli transportert på vogntog til tømmerkaia med vidaretransport på skip.

Tømmerkaia, som er eigd av Sogn og Fjordane Skogeigarlag og blir brukt i samband med hogst i heile Vik kommune, har per i dag allereie nådd sin kapasitetsgrense. I år må avverka tømmer mellomlagrast fordi det ikkje er nok plass på kaia. Med tanke på den framtidige hogsten vil det vere naudsynt å utvide tømmerkaia.

Figur 2. Detaljkart som viser lokalisering av kraftstasjon i fjell, avløpstunnel, tilkomsttunnel, rigg-område og massedeponi i sjø ved tømmerkaia på Håastrondi.

Med tanke på dei planlagde tiltak ber vi om at det blir teke omsyn til fylgjande moment:

1. **Avløps- og tilkomsttunnell og massedeponiet må ikkje vere til hinder for ei utviding av tømmerkaia.** Utvidinga vil bli naudsynt, men detaljerte planar er ikkje laga ennå. Det kan vere snakke om 50 m utviding mot vest i tillegg til ei eventuell utviding av baklageret innover/austover.
2. **Tilkomst til tømmerkaia** er via god veg ned frå fylkesvegen, tilrettelagt for vogntog. Tilkomsten **må ikkje bli redusert av tiltaka.** Skulle dette skje likevel vil dette tyde auka transportkostnad per tømmerstokk og store tap for skogeigarane.
3. **Tipping av massane bør skje på ein måte som ikkje reduserer djupeforhold og dermed tilkomst til kai (også den framtidige kaia) frå sjøsida.** Det bør gjennomførast djupemålingar etter avslutta deponering. Det må sytast for at det ikkje blir hengjande steinmassar høgt oppe som vil kunne rase ut pga. «propellvatn».
4. **Det må sytast for at vatnet frå utløpstunnellen ikkje påverkar skipstrafikken** inn og ut frå kaia på ein negativ måte, t.d. med tanke på straumingsforhold og temperatur (isdanning).
5. **Massedeponi på land.** Det blei både i tidlegare innspel og på ulike møte gjort merksam på at det på sikt vil bli eit **stort behov for massar til vegbygging og vegutbetring** i Feios. I samband med Feios kraftverk er det planlagt eit mellombels deponi i Åfetdalen på ca. 175.000 m³ som no også er komme med i kommuneplan.

Til dei planlagde skogsvegane i Åfetdalen (jmf. utkast for Hovudplan skogsveg, sjå vedlegg) på til saman 11,9 km vil ein truleg trenge ca. 60.000 m³ med massar (5 m³ per meter). I Håali er det planlagt skogsvegar på til saman 3,7 km som vil trenge ca. 18.500 m³ med massar. Til andre planlagde skogsvegar i Feios (6,6 km) kan ein rekne med ca. 33.000 m³.

Til saman dreier det seg såleis om eit behov på **ca. 110.000 m³** steinmassar. Sjølv om noko sikkert vil kunne dekkast av lokale massar som må sprengast ut under vegbygging, vil behovet for massar som eignar seg til vegbygging vere stort.

Det optimale ville vere om ein klarte å samordne det slik at massar kan køyrast direkte på vegane og ikkje på deponi fyrst. I eit møte med Sognekraft 9.3.2012 blei det sagt at i alle tilfelle siste lasset til ei sprengsalve kan bli gratis tilkøyrert innan ein avstand på 2 km. For større avstandar vil ein måtte rekne med ein transportkostnad.

Feiosprosjeket ber om at kaieigar Sogn og Fjordane Skogeigarlag og Feiosprosjektet/Feios skogreisingslag v/ Rune Lunde blir sterkt involvert under detaljreguleringa, der anleggsdrifta og bruk av massane skal avklarast.

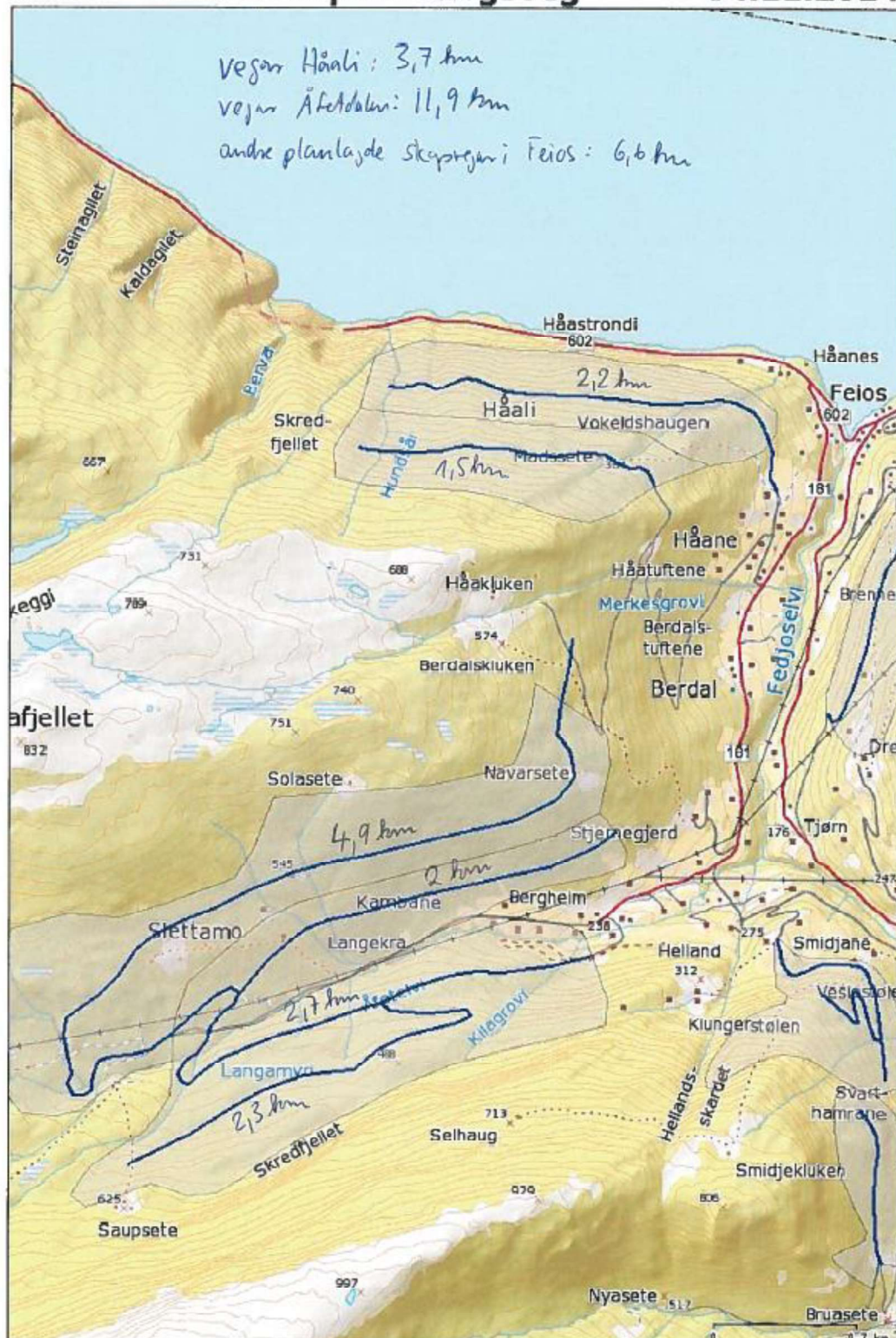
Helsing

Rune Lunde
Leiar styringsgruppe

Karen Weichert
Prosjektleiar

Feios - Utk.Hovudplan Skogsveg

04.11.2014

Målestokk: 1:25 000

Vedlegg 9:

Døme på forenkla skogbruksplan

SKOGBRUKSPLAN MED MILJØREGISTRERINGER

Gårds- og bruksnr:

160 - 1

i VIK

Eier:

VIK KOMMUNE

Adresse:

RINDE

Registreringsår:

2011

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEIING.....	3
2	HOVEDTALL FOR EIENDOMMEN.....	6
3	ENKEL BESTANDSLISTE.....	7
4	BESTANDSOVERSIKT	8
5	BEHANDLINGSFORSLAG I PLANPERIODEN	11
5.1	TILTAK I HOGSTKLASSE 2	11
6	ORD OG UTTRYKK	12
6.1	BESTAND:	12
6.2	BONITET:	12
6.3	PRODUKSJONSEVNE:	13
6.4	HOGSTKLASSAR:	13
6.5	ANDRE UTTRYKK:	14
6.6	UTTRYKK NØKKELBIOTOPAR:	16
7	EIGA OPPFØLGJING	17

1 Innleiing

Bakgrunn

Denne skogbruksplanen er produsert av Sogn og Fjordane Skogeigarlag. Bakgrunn for planen er ei skogregistrering som er utført i 2011. Registreringa byggjer på flyfotos over området frå før 2009. Planen er ferdigstilt i 2013. Skogbruksplanen er eit verktøy for ei optimal utnytting av skogressursane. Samtidig skal det leggst vekt på at skogen er viktig som rekreasjonskjelde for ålmenta, ein viktig del av landskapsbiletet, livsmiljø for planter og dyr og som område for jakt og fiske. I planen er registrert eventuelle livsmiljø som er særleg viktige for det biologiske mangfaldet. Desse er kalla nøkkelbiotopar og skal handsamast på ein spesiell måte eller ligge urøyvde. Alle som vil levere tømmer til skogeigarlaget må ha utført miljøregistreringar på eigedomen sin.

Som ei oppfølging av arbeidet med kystskogbruket er det starta opp eit nasjonalt prosjekt som heiter "Frå ti til ein". Målet med dette arbeidet er m.a. å prøve ut ulike eigedomsoverbyggjande samarbeid. Prosjektet i Feios er eit feltprosjekt som er knytt til det nasjonale prosjektet. Ved å sjå heile bygda som ein felles eigedom kan ein planlegge arbeidet med hogst og skogkultur og ta ut om lag 15 000 m³ kvar år i 25 år.

Prosjektet ønskte skogbruksplanar for Feios for å få ein samla resursoversikt og dermed auke sjansane for eit godt samarbeid mellom skogeigarane i område. Det kan dreie seg om samarbeid om felles veger, sluttavverking eller anna skogbrukstiltak.

Feiosprosjektet medverkar saman med Fylkesmannen til ei gunstig finansiering av planane. Det kan også være aktuelt å bruke pengar frå Borregårdsfondet for å dekke litt av utgiftene. Skogfondsmidlar kan og nyttast til finansiering av skogbruksplanar.

Takseringsmetode og planproduksjon

Skogregistreringa er utført som ein bestandstakst. Ved denne takstmetoden blir skogen delt inn i arealfigurar som blir kalla bestand. Innafor dei ulike bestanda er skogen einsarta med omsyn til treslag, alder, bonitet m.m. Dei ulike bestanda finn ein igjen i kartvedlegg og i bestandslister i planen. Det er også eit sett med bestandslister på baksida av kartet. For kvart bestand kan ein finne dei viktigaste opplysningane og dataene om skogen innafor bestandet. Desse dataene er også summerte opp for kvar teig som skogen er delt i og for heile eigedomen.

Bestandsinndelinga er i hovudsak gjort inne på bakgrunn av flyfotos. Nokre av eigenskapane til bestandet er også tolka eller målt på biletet. Etter at dette er gjort vert bestanda synfarne og kontrollerte i marka, der også resten av målingane vert utførte. Dette er gjort i 2011.

Ved denne takstmetoden vil dei fleste dataene for skogen ha ein feilmargin. I jamne bestand kan feilen variere med avvik inntil 10 – 15 %, og for ujamne bestand opp mot 25 %. For heile skogen vil den totale kubikkmassen sjeldan avvike meir enn 10 % frå det korrekte. Det fins registreringsmetodar som gjev mindre feilmargin, men desse medfører svært høge kostnader.

Kubikkmassen i planen er oppgitt under bork, slik det vert innmålt ved tømnersal. Men volumet er ikkje redusert for topp og avfall og eventuell råde. Kubikkmassen for sal vil difor som regel vere 5 – 10 % lågare enn dei tala som er oppført i planen.

Produksjon av sjølve plandokumentet vert gjort i eit landsomfattande dataprogram som skogeigarlaget har leigd tilgang til. Inntil vidare føreligg det meste berre i bokmålsversjon. Det er difor dessverre litt språkleg blanding i planen.

Hogstkvantum

Det er i planen ikkje berekna noko hogstkvantum utover det som framkjem som behandlingsforslag for dei ulike bestanda i planperioden. Om ein vil ein ha eit grovt overslag på kva som kan vere eit jamt årleg hogstkvantum (balansekvantum) kan ein multiplisere ståande kubikkmasse i hogstklasse fire og fem med 2,5 – 3%. Men ved val av hogstkvantum kan andre faktorar vere vel så viktige, som skogen sin "helsetilstand" og omsyn til eigarskifte, bruksutbygging eller andre investeringar.

Kart

Bestandskartet for skogen er teikna i målestokk 1 : 5.000, på grunnlag av økonomisk kartverk og flybilette. Kartet er plastlaminert med matt plast som kan skrivast på med blyant.

Miljøregistreringar

Sogn og Fjordane Skogeigarlag er miljøsertifisert etter ISO 14001. Sertifikatet er ei vilkår for at laget skal kunne selje tømmer utanlands og innalands. Som ein del av sertifiseringa er skogeigarlaget forplikta til å følgje Levende Skog, som er ein standard for berekraftig skogbruk. Levende Skog inneheld 23 kravpunkt. Eitt av desse er at det må vere utført miljøregistreringar på dei skogeigedommane som skogeigarlaget kjøper tømmer frå. I desse registreringane skal ein registrere, velje ut, dokumentere og kartfeste såkalla nøkkelbiotopar.

Nøkkelbiotopar

Ein nøkkelbiotop er eit avgrensa område som er spesielt viktig for ulike artar av plantar og dyr. Registreringsmetoden som vert nytta til å finne desse nøkkelbiotopane er utvikla i eit eige landsomfattande prosjekt. Ein registrerer ikkje einskildartar, men såkalla livsmiljø. Typane livsmiljø som vert registrerte kan ein finne i kapittelet Uttrykk nøkkelbiotopar.

Der det er registrert konsentrasjonar av eitt eller fleire livsmiljø blir det på kartet teikna inn ein miljøfigur. Innanfor denne figuren vil det vere eit livsmiljø (kan og vere fleire), som er viktig for å ivareta biologisk mangfald. Dersom det ikkje er registrert konsentrasjonar kan det likevel vere registrert meir sporadiske miljøelement. Desse vil vere registrert som miljøførekomstar. Etter ein utveljingsprosess får utvalde miljøfigurar status som nøkkelbiotopar.

Nøkkelbiotopane er avmerka på kartet. Ein finn dei også i avsnittet i planen som heiter Miljøregistreringar og i bestandslistene.

Skogbehandling i nøkkelbiotopar

Kva inngrep som kan utførast i ein nøkkelbiotop vil vere avhengig av kva artar som er knytt til livsmiljøet. Generelt kan ein seie at artar som er knytt til tørre, soleksponerte lokalitetar ofte vil tåle hogstinngrep betre enn artar som er knytt til fuktige og skuggefulle lokalitetar.

Ein har 4 ulike forvaltningstiltak i nøkkelbiotopar:

Urørt- Biotopen får utvikle seg fritt, utan hogstinngrep.

Gjennomhogst- økonomisk verdfulle tre kan hoggast dersom ein ikkje forringar verdfulle miljøkvalitetar i biotopen. Det bør stå igjen minimum 40 tre pr. dekar.

Fristillingshogst- Det bør kun hoggast tre eller busker som konkurrerer ut verdfulle miljøkvalitetar.

Gjensetting av tregruppe- Målet med dette er å oppretthalde rekruttering av til dømes grove/gamle tre og daud ved. Med tregruppe meiner ein holt på inntil 2 dekar.

Kva livsmiljø som er registrert i dei ulike biotopane og korleis desse skal handsamast går fram av kapittelet Miljøregistreringar.

Bruk av skogbruksplanen

Skogbruksplanen inneheld ei mengde data og faguttrykk som i starten kan vere framande for mange. Bak i planen vil ein finne forklaring på dei fleste omgrepa og faguttrykka.

Skogeigarlaget tilbyr også kurs i bruk av planen. Alt etter aktiviteten i skogen reknar ein at planen vil vere "gyldig" for 10-15 år framover.

Skogeigarlaget vil kunne tilby tilgang til ein nettbasert skogbruksplan. Ein kan også få lagt inn bestandsgrenser og bestandsopplysningar på eigen GPS. Ta kontakt med skogeigarlaget om du ynskjer desse tillegg til planen.

Sogn og Fjordane Skogeigarlag

Mai 2013

2 Hovedtall for eiendommen

<u>Areal:</u>	
Totalt areal:	24 dekar
Produktivt skogareal:	18 dekar
Registrert areal med nøkkelbiotoper:	0 dekar

<u>Kubikkmasse:</u>	
Total kubikkmasse:	40 m ³
Kubikkmasse på drivbare arealer :	40 m ³
Kubikkmasse pr. dekar på drivbare arealer:	2,20 m ³ /dekar

<u>Tilvekst:</u>	
Tilvekst hogstklasse 2:	0 m ³
Tilvekst hogstklasse 3 – 5:	2 m ³
Total tilvekst:	2 m ³
Gjennomsnittlig tilvekst/dekar	0,10 m ³ /dekar
Gjennomsnittlig tilvekstprosent	4,5 %

<u>Produksjonsevne:</u>	
Produksjonsevne:	4 m ³
Produksjonsevne pr. dekar:	0,25 m ³ /dekar

Alle tall for kubikkmasse er brutto uten bark. Topp, avfall og miljøhensyn vil redusere det nyttbare hogstkvantumet. Fradragene vil normalt være 10- 15 % i vanlige skogsområder.

3 Enkel bestandsliste

Teig 1 -

Bestandsnummer	Nøkkelbiotop	Bonitet	Hogstklasse	Alder	Produktivt areal i dekar	Volum i m ³						Behandlingsforslag	Takstmetode
						Gran	Furu	Lauv	Totalt	Volum pr. dekar	Tilvekst pr. dekar		
1	NEI	B 11	2A	10	5								F
2	NEI	B 14	2A	15	2								F
3	NEI	F 11	4A	70	2		18		18	11	0,38		M
4	NEI	B 11	3B	40	5	0		22	22	4	0,22		F
5	NEI	B 11	2A	10	2								F
6	NEI	B 14	2A	15	3							JA	F

4 Bestandsoversikt

Teig 1 -

Bestandsnummer: 1	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: B 11 Hogstklasse: 2A Alder: 10år Vegetasjonstype: Rikt hasselkrat Sjikting: Sunnhet:	Kubikkmasse Gran: m ³ Furu: m ³ Bjørk: m ³ Andre treslag: m ³ SUM: m ³	Areal Totalt: 4,5 dekar Produktivt: 4,5 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Litt befart
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter regulering Totalt Treantall: Gran i % Furu i % Lauv i % 100	Andre volumdata Volum pr. dekar: m ³ Tilvekst pr. dekar: m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middelhøyde: m Grunnflatesum pr. ha: m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:		

Teig 1 -

Bestandsnummer: 2	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: B 14 Hogstklasse: 2A Alder: 15år Vegetasjonstype: Blåbærskog Sjikting: Sunnhet:	Kubikkmasse Gran: m ³ Furu: m ³ Bjørk: m ³ Andre treslag: m ³ SUM: m ³	Areal Totalt: 2,0 dekar Produktivt: 2,0 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Litt befart
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter regulering Totalt Treantall: Gran i % Furu i % Lauv i % 100	Andre volumdata Volum pr. dekar: m ³ Tilvekst pr. dekar: m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middelhøyde: m Grunnflatesum pr. ha: m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:		

Teig 1 -

Bestandsnummer: 3	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: F 11 Hogstklasse: 4A Alder: 70år Vegetasjonstype: Bærlyngskog Sjikting: Sunnhet: Normal sunnhet	Kubikkmasse Gran: m ³ Furu: 18 m ³ Bjørk: m ³ Andre treslag: m ³ SUM: 18 m ³	Areal Totalt: 1,6 dekar Produktivt: 1,6 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Befart skog
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter regulering Totalt Treantall: Gran i % Furu i % Lauv i %	Andre volumdata Volum pr. dekar: 11,3 m ³ Tilvekst pr. dekar: 0,38 m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middel høyde: 15 m Grunnflatesum pr. ha: 18 m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:		

Teig 1 -

Bestandsnummer: 4	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: B 11 Hogstklasse: 3B Alder: 40år Vegetasjonstype: Blåbærskog Sjikting: Sunnhet: Normal sunnhet	Kubikkmasse Gran: 0 m ³ Furu: m ³ Bjørk: 22 m ³ Andre treslag: m ³ SUM: 22 m ³	Areal Totalt: 5,4 dekar Produktivt: 5,4 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Litt befart
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter regulering Totalt Treantall: Gran i % Furu i % Lauv i %	Andre volumdata Volum pr. dekar: 4,1 m ³ Tilvekst pr. dekar: 0,22 m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middel høyde: m Grunnflatesum pr. ha: m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:		

Teig 1 -

Bestandsnummer: 5	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: B 11 Hogstklasse: 2A Alder: 10år Vegetasjonstype: Blåbærskog Sjikting: Sunnhet:	Kubikkmasse Gran: m ³ Furu: m ³ Bjork: m ³ Andre treslag: m ³ SUM: m ³	Areal Totalt: 1,7 dekar Produktivt: 1,7 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Litt befart
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter Totalt regulering Treantall: Gran i % Furu i % Lauv i % 100	Andre volumdata Volum pr. dekar: m ³ Tilvekst pr. dekar: m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middel høyde: m Grunnflatesum pr. ha: m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:		

Teig 1 -

Bestandsnummer: 6	Bestandsdel:	Nøkkelbiotop i bestandet: NEI
Bestandsdata Bonitet: B 14 Hogstklasse: 2A Alder: 15år Vegetasjonstype: Blåbærskog Sjikting: Sunnhet:	Kubikkmasse Gran: m ³ Furu: m ³ Bjork: m ³ Andre treslag: m ³ SUM: m ³	Areal Totalt: 2,7 dekar Produktivt: 2,7 dekar Arealgruppe (skogtype): Lukket hogst Registreringsmåte: Litt befart
Registreringer i h.kl. 1 og 2 Høyde bar: meter Høyde lauv: meter Etter Totalt regulering Treantall: Gran i % 5 Furu i % Lauv i % 95	Andre volumdata Volum pr. dekar: m ³ Tilvekst pr. dekar: m ³ Treantall pr. dekar: trær Middeldimensjon: cm Middel høyde: m Grunnflatesum pr. ha: m ² Dimensjonsfordeling i ant. trær/daa: <15cm: 15-25cm: >25cm:	Skogbehandling Tiltak Pri. Utføres Avstandsregulering Kan Midt Flerbruksregistreringer
Kommentar til bestandet:	h.klasse 2 og 3	

5 Behandlingsforslag i planperioden

5.1 Tiltak i hogstklasse 2

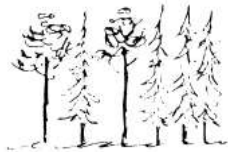
					Avvirkningsareal		
Teig	Best	Behandlingsforslag	Pri	Tid	Dekar	Volum	Dekar
1	6	Avstandsregulering	Kan	Midt	0	0	3
		SUM			0	0	3

6 Ord og uttrykk

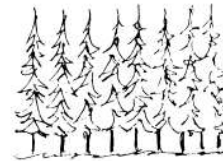
I skogbruksplanen er det nytta ein del faguttrykk som kanskje er noko framandt. Me vil i dette avsnittet ta for oss nokre av desse uttrykka meir utførleg enn det som er gjort i innleiinga.

6.1 Bestand:

Eit skogområde på (oftast) minst 2 dekar med same skogtype,

lik alder og tettleik,

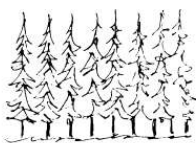
same treslag eller treslagsfordeling

6.2 Bonitet:

Eit uttrykk for kor mykje trevirke skogsmarka kan produsere. Boniteten er oppgitt med treslagsymbol og høgde ved 40 års alder. Treslagsymbol: G = Gran, F = Furu, B = Lauv.

Eks.: G17 tyder at på denne staden vil grana vere 17m høg når ho er 40 år gamal.

Boniteten vert påverka av ulike faktorar:

Treslag

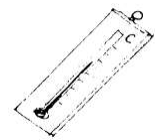
Jord

Nedbør

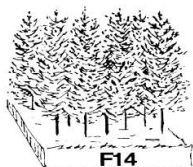

Høgde over havet

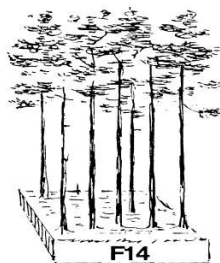

Temperatur

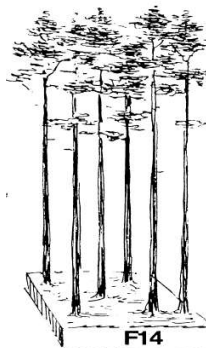
På figuren under følgjer me ein bonitet F14 i tre ulike stadium.

15 år og 7m

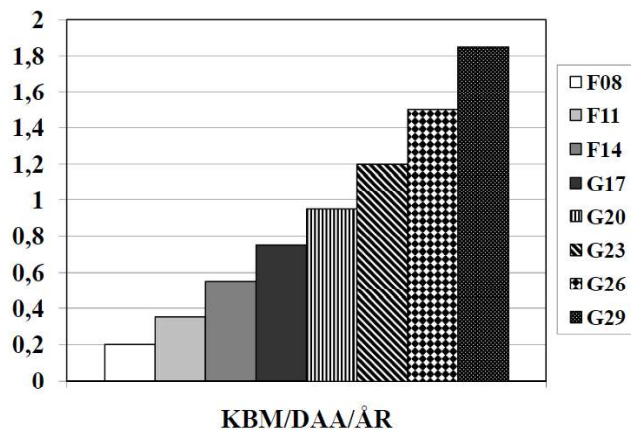
40 år og 14 m

100 år og 22 m

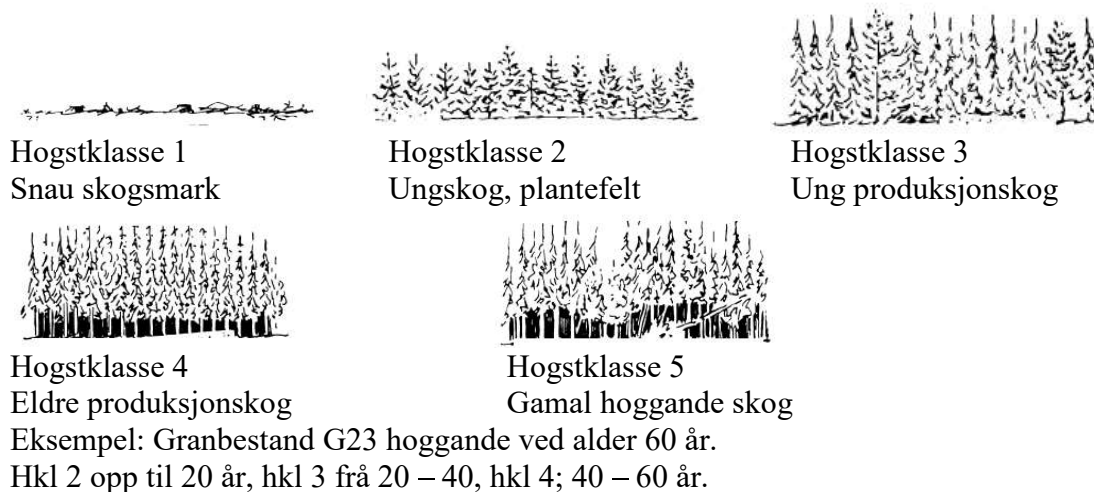
6.3 Produksjonsevne:

I skogbruksplanen er produksjonsevna for skogen oppgitt. Denne syner kva vilkår ein har for å produsera skog, når alle areal er best mogeleg utnytta med omsyn til skogproduksjon. Produksjonsevna i planen er berekna utan omsyn til treslagskifte.

6.4 Hogstklassar:

For å vise kva utviklingstrinn eit bestand er i nyttar ein hogstklassar frå 1 til 5:

Etter hogstklassane nyttar ein A eller B, dette for å uttrykkje tilstanden til bestandet. For hogstklasse 1 tyder:

Hogstklassane 2 til 5 vert delte opp etter tettleik:

6.5 Andre uttrykk:

Alder:	Totalalder til bestandet, eventuelt korrigert for stureperiodar når bestandet har stått undertrykt.
Avst.regulering:	Reduksjon i treantalet (hogstkl. II) for å auke stabiliteten og få større produksjon på dei trea som står igjen.
Balansekvantum:	Det høgste kvantumet som kan hoggast kvart år utan at kvantumet må reduserast i framtida.
Biotop:	Leveområde. Eit område der ein dyreart får oppfylt dei krava han set for å overleve.
Brysthøgde:	1,3 meter over stubbehøgde. Brukast ved klaving av trea for å finne volumet.
Dekar:	1 dekar = 1000 m ² . Oftast forkorta DAA eller DA.
Etterarbeid:	Tiltak i ungsog (Suppleringsplanting, sprøyting, gjødsling m.m.).
Flaterydding:	Rydding av gjenståande vegetasjon etter hogst.
Førehandsrydding:	Rydding av gjenståande undervegetasjon etter hogst.
Frøtrestilling:	Foryngingshogst der ein set igjen 5-15 frøtre pr. dekar. Desse skal produsere frø til ny skog.
Gjenvekstpleie:	Omfattar tiltaka avstandsregulering og lauvrydding.
Grunnflatesum:	Eit uttrykk for tettleik/dimensjonar i bestandet. Er eigentleg sum areal i m ² på stubbane om ein kuttar alle trea 1,3 m over bakken innfor eit område på 10 dekar.
Gruppehogst:	Inneber hogst av små åpningar, inntil 2 dekar, med sikte på naturleg forynging.
Idealskog:	Tenkt modell av ein skog i varig likevekt. Alle hogstklassane er representert med ein andel som gjev ei innbyrdes ideell fordeling. Ved ideell hogstklassefordeling kan ein kvart år hogge eit kvantum lik tilveksten.
Impediment:	Mark som ikkje kan brukast til skogproduksjon. Dette omfattar snaufjell, fjellskrentar, steinur o.l.
Kubikkmeter:	Volummål = 1000 liter. Ofte forkorta m ³ eller kbm.
Lauvrydding:	Fjerning av lauvoppslag som er til hinder for veksten til det bartreslaget ein ønskjer å få opp.

Markbereding:	Avflekking av markdekket i flekkar eller striper for å få betre oppvekstmiljø for plantane.
Markslag:	Skogsmarka er inndelt i ulike markslag som produktiv skogsmark, myr, andre markslag og liknande. Den produktive marka er igjen delt inn i bonitetsklassar.
Middelhogde:	Gjennomsnittshøgda av fleire tre.
Nullområde:	Eit område som i dag ikkje er økonomisk drivverdig.
Overstandarar:	Eldre tre som står igjen over ungsog.
Plukkhogst:	Hogst i ueinsaldraskog der ein fjernar større dimensjonar slik at yngre utviklingsdyktig skog vert fristilt. Denne hogstforma høver i høgareliggjande skog.
Renskingshogst:	Hogst av vindfall, skadde tre o.l.
Skjermstilling:	Foryngingshogst der ein set att 15-40 tre pr. dekar som skal verne småplantane mot frost, snøsig, uønskt vegetasjon og liknande
Skrapskogmark:	Mark med lågare produksjonevne enn det som skal til for å nå opp i lågaste bonitetsklasse.
Sluttavverking:	Hogst av heile flater med hogstmogen skog.
Snauhogst:	Hogst der ein hogg alle trea på flata.
Sprøyting:	Bruk av kjemiske middel til å fjerne uønska vegetasjon.
Stubbebehandling:	Giftbehandling av stubbar for å unngå uønska rot- og stubbeskot.
Suppl.planting:	Planting i hogstklasse II der treantalet ikkje er tilfredstillande (IIb).
Tettleiksklasse:	Sjå hogstklasse.
Tilvekst:	Skilnad i volumet frå eit år til det neste.
Tilvekstprosent:	Den totale tilveksten i skogen i prosent av ståande kubikkmasse.
Tynning:	Hogstinngrep i produksjonsskog (hogstklasse III og IV) som gjev nyttbare dimensjonar, og som betrar vilkåra for dei trea som står att.
Ungskogpleie:	Tiltak i hogstklasse II som sprøyting, lauvrydding og avstandsregulering.

6.6 Uttrykk nøkkelbiotopar:

- Ståande daud ved:** Skog som har døydd på rot. Viktig livsmiljø for bl. anna insekt, sopp, skorpelav og fugl.
- Liggande daud ved:** Daudt trevirke som ligg på bakken. 360 rødlisteartar er knytt til dette livsmiljøet.
- Rikbarkstre:** Lauvtre med spesielt næringsrik bark. Viktig for mange artar av moser og lav.
- Tre med hengelav:** Tre som har mykje tråd- og stryforma lav som heng frå greiner og stamme. Viktig livsmiljø for insekt og edderkoppdyr.
- Eldre lauvsuksesjon:** Konsentrasjon av eldre osper over ein viss diameter. Viktig livsmiljø for sopp, insekt og fuglar.
- Gamle tre:** Tre over ein viss diameter (varierende frå treslag til treslag). Gamle tre utviklar ein oppsprukken og porøs barkstruktur som held godt på fukt. Trekronene vil med alderen også få eit auka innslag av lav og mose.
- Hule lauvtre:** Tre som er meir eller mindre innhole pga rote. Hule tre vert punkt festa på kartet med eige symbol. Trea skal sparast og evt. konkurrerende vegetasjon ryddast vekk.
- Rik bakkevegetasjon:** Rike vegetasjonstypar er eit resultat av ein prosess der stadsbetinga faktorar (som berggrunn og lokalklima) i samspel med flora og fauna har gitt ein gunstig jordsmonnutvikling. Rik bakkevegetasjon oppstår difor berre der naturtilhøva gjev grunnlag for det. Dette livsmiljøet er eit viktig livsmiljø med sine 450 rødlisteartar.
- Fri utvikling:** Nøkkelbiotopen skal få utvikle seg fritt. Det skal dermed ikkje hoggast i nøkkelbiotopen. I nokre høve er det lagt ei buffersone (grå skravur på bestandskartet) rundt sjølve nøkkelbiotopen. Det kan takast ut verdifulle tre i denne sona.
- Gjennomhogst:** Hogst av smågrupper av større tre i sjikta skog, med sikte på å få mindre tre opp i drivverdige dimensjoner.
- Gjensetting av tregruppe:** Hensikten er å oppretthalde rekruttering av t.d grove/ gamle tre og daud ved.
- Nøkkelbiotop:** Områder som er særleg viktige for bevaring av det biologiske mangfaldet fordi dei inneheld naturtypar, nøkkelement eller artar som er sjeldne i landskapet.
- Buffersone:** Sone kring enkelte nøkkelbiotopar, der ein skal sette igjen skog for å oppretthalde høg fuktighet. Verdifulle tre kan takast ut.

7 Eiga oppfølgjing

Liste for ajourføring

For å halde kontroll med kva som er gjort i skogen i planperioden, er det nyttig å føre opp i denne lista alle tiltak ein utfører. det kan vere greitt å dele sida i to, f. eks. eine halvparten for hogst og den andre for kulturarbeid.

Bestand nr	Behandlingsforslag	År	Uttak m3	Arealandel	Notatar

Skogbruksplankart: Vik kommune
Eigar: Leikanger Kommune
Hovudnr: '14170016000010000'

Bestandskart med ortofoto

99/9	Gnr/Bnr	99	Bestandsnummer
Teig 9	Teignummer	5A/ F11	Hogstklasse/Bonitet
		99,9	Areal i daa
	Eigedomsgrense		Kulturminne
	Vernskoggrense	Miljøregistrering i skog	
	Bestandsgrense		Urøyd
	Myr		Gjennomhogst
	Kulturminneområde	99	MiS-figurnr
	Verneområde	AMS	Andre Markslag
	Vatn	FBS	Fjellbjørkeskog
	Sti	IMP	Impediment
	Traktorveg	SKR	Skrapskog
	Privat veg	SF	Snau fjell
	Offentleg veg	VP	Velteplass
	Kraftlinje		

Produsert: Sogn og Fjordane Skogeigarlag 2013

Eigedomsgrenser er ikkje bindande
 Kartgrunnlag FKB-data, Statens kartverk
 Ekvidistanse 5m
 Kartet bør ikkje oppbevarast i direkte sollys
 Målestokk: 1:5 000

SOGN OG FJORDANE
SKOGEIGARLAG SA

378500

Vedlegg 10:

Hovudtal for skogen i Feios

1 Hovedtall for skogen i Feios

Kjelde: skogbruksplanane

Areal:	
Registrert areal:	26 142 dekar
Produktivt skogareal i bruk (uten skogtype 3):	14 287 dekar
Produktivt skogareal inkludert skogtype 3:	14 763 dekar

Kubikkmasse:	
Total kubikkmasse:	242 737 m ³
Kubikkmasse på drivbare arealer (unntatt skogtype 3):	240 136 m ³
Volum pr. dekar på drivbare arealer:	9,1 m ³ /dekar

Tilvekst:	
Tilvekst hogstklasse 3 – 5:	12 485 m ³
Total tilvekst:	12 485 m ³
Gjennomsnittlig tilvekst/dekar	0,72 m ³ /dekar
Gjennomsnittlig tilvekstprosent	4,77 %

Produksjonsevne:	
Produksjonsevne:	10 111 m ³
Produksjonsevne pr. dekar:	0,71 m ³ /dekar

Alle tall for kubikkmasse er brutto uten bark. Topp, avfall og miljøsensyn vil redusere det nyttbare hogstkvantumet. Fradragene vil normalt være 10- 15 % i vanlige skogsområder.

Prognosen er beregnet som om all skogen i takstområdet er på en eiendom.

Forutsetningene for hogstprognosen:

Gran- og lauv dominerte areal:

Hogsttidspunkt: Ved inngangen til hogstklasse 5
Tilvekstprosent i hogstklasse 4 og 5: 3,0 %

Furudominerte arealer:

Hogsttidspunkt: 10 år over inngangen til hogstklasse 5
Tilvekstprosent i hogstklasse 4 og 5: 3,0 %

1.1 Markslagsfordeling

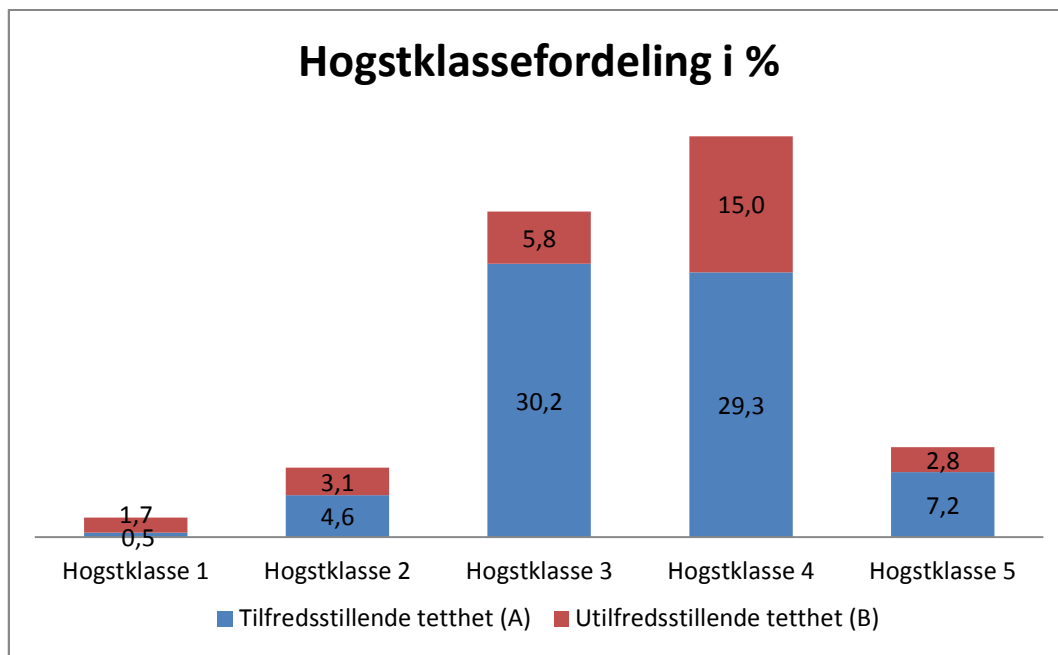
Markslag	Dekar	%	Sum dekar
Produktivt skogareal:			
Høy bonitet (17 og høyere)	9 972	69,8	
Middels bonitet (11 og 14)	4 279	30,0	
Lav bonitet (8 og lavere)	36	0,02	14 287
Utenfor beregn. (skogtype 3)*	476		14 763
Uproduktivt skogareal:			
30 Myr	168		
41 Skrap	6 710		
42 Imp	93		
43 Veger, kraftgater o.l.	351		
44 Vann	0		
45 Andre markslag	3 761		
46-50 Annen uproduktiv mark	134		
Uprod arealer i produktive bestand	162		
Sum uproduktive arealer			11 379
Totalt areal			26 142

* Produktiv skog som ikke er økonomisk drivverdig eller av andre årsaker bør bli stående urørt (nøkkelbiotoper).

1.2 Hogstklassefordeling

Hogstklassefordeling av produktivt areal

Hogstklasse	Forklaring	Dekar	%
1	Skog under foryngelse	316	2,2
2	Foryngelse og ungskog	1 097	7,8
3	Yngre produksjonsskog	5 135	35,9
4	Eldre produksjonsskog	6 320	44,2
5	Gammel skog	1 419	9,9
	Sum produktiv skog	14 287	100

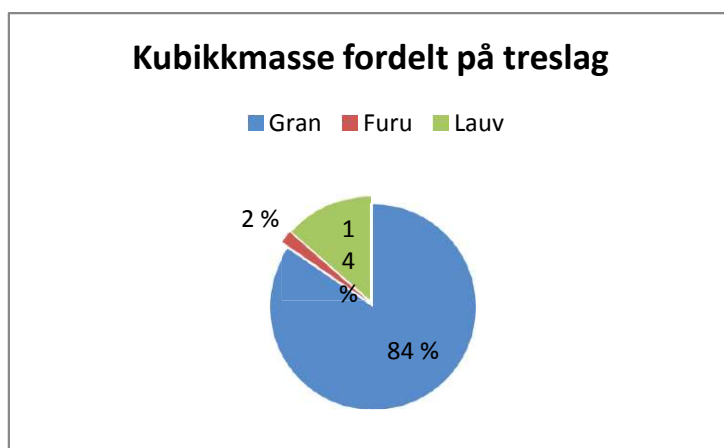

Figur: Hogstklassefordeling vist i prosent

1.3 Stående kubikkmasse

Treslag	Kubikkmasse drivbar skog (skogtype 1 og 2)	Kubikkmasse på arealer som er unntatt fra hogst	Sum	Stående kubikkmasse i %
Gran	202 894	0	202 894	83,6
Furu	4 537	0	4 537	1,9
Lauv	32 705	2 601	35 306	14,5
Sum	240 136	2 601	242 737	100
%	98,9	1,1	100	

Kubikkmasse på drivbare arealer er kubikkmasse på alle arealer som ikke er unntatt fra hogst. Arealer er unntatt fra hogst på grunn av at det er nøkkelbiotoper eller pga andre hensyn. For eksempel naturreservat.

Figur: Kubikkmasse fordelt på treslag

1.4 Biologisk viktige områder

Oversikten inneholder MiS-registreringer og nøkkelbiotopregistreringer for hele takstområdet. Både gamle registreringer og nye registreringer. Sumtallene for takstområdet refererer seg til arealet som er miljøregistrert.

Arealer og prosentvis MiS-andel:	Areal i dekar
Totalt areal	26 142
Produktivt areal	14 763
MiS-areal netto	841
MiS-areal i % av totalt areal	3,2
MiS-areal i % av produktivt areal	5,7

1.4.1 Forvaltningstiltak på MiS-arealene

Forvaltningstiltak:	Dekar
Generelt uttak av bartrær i figuren	
Generelt uttak av gran i figuren	187
Gjennomhogst	582
Hengelavhogst	
Plukkhogst	3
Urørt	69
Uttak av enkeltrær	
Generelt uttak av furu	
Vedhogst hvor sjeldne arter ivaretas	
Beiting + evt vedhogst	
Fristillingshogst	
SUM	841

1.4.2 Livsmiljøer

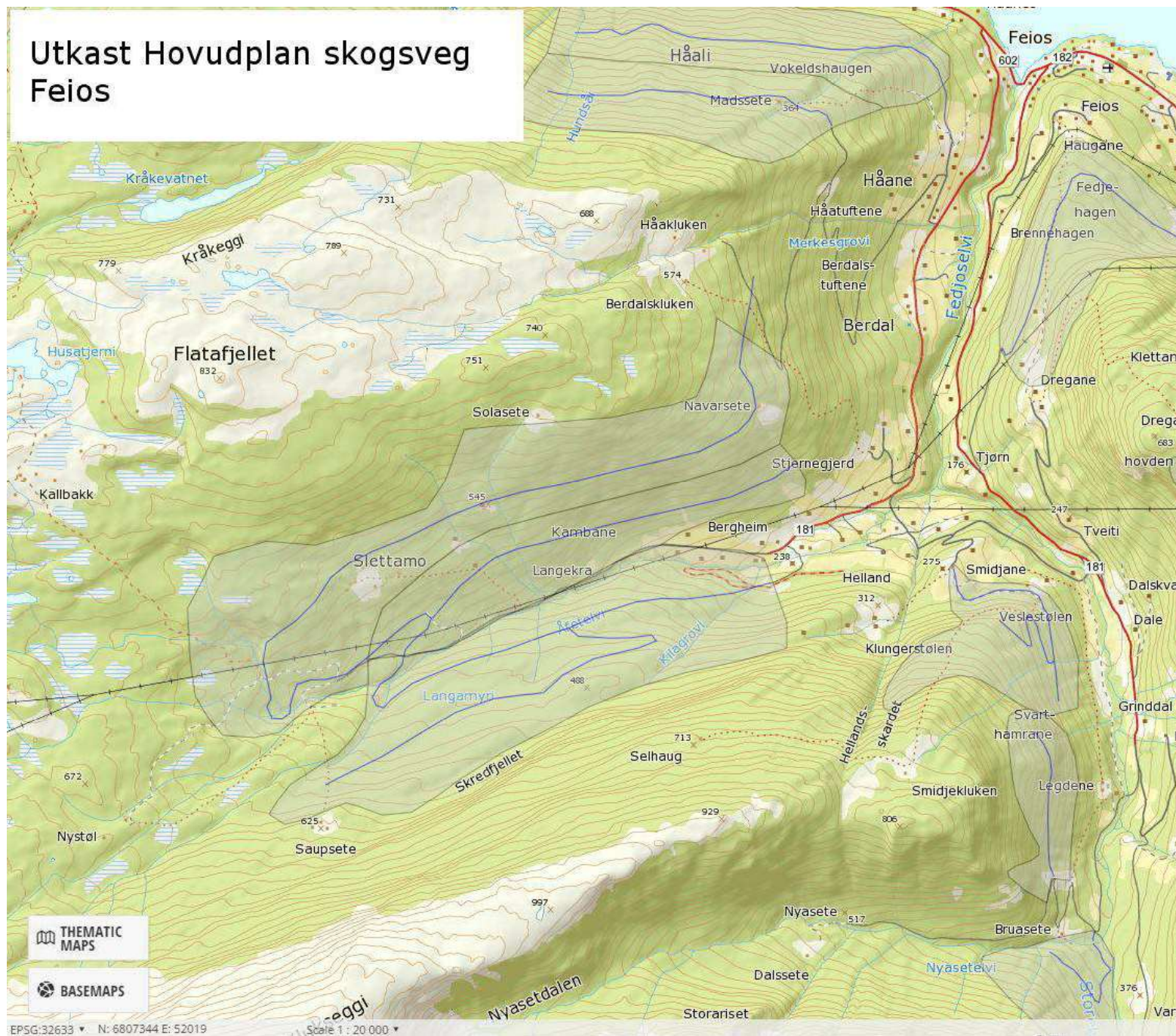
Dominerende livsmiljø i utvalgte figurer:	Dekar
Stående død ved	
Liggende død ved	35
Rikbarkstrær	66
Trær med hengelav	
Eldre lauvsuksesjon	25
Gamle trær	4
Brannflater	
Rik bakkevegetasjon	711
Bergvegger og blokkmark	
Bekkekløfter	
Forvaltningsfigur	
SUM	841

Utvalgte miljøfigurer kan ha flere livsmiljø. Tabellen viser kun dominerende livsmiljø i figuren.

This topographic map of the Håne area in Norway features a color-coded terrain representation with brown contour lines indicating elevation. Major roads are shown in red, and smaller roads in yellow. The map includes numerous place names such as Håne, Feios, Rinde, and Berdal. It also depicts various geographical features like lakes (e.g., Kråkevått, Breiddalsvatnet) and mountains (e.g., Flatafjellet, Reindalsfjellet). A scale bar at the bottom left indicates a distance of 1000 meters. The map is titled 'Vedlegg 11: Ov' in the top right corner.

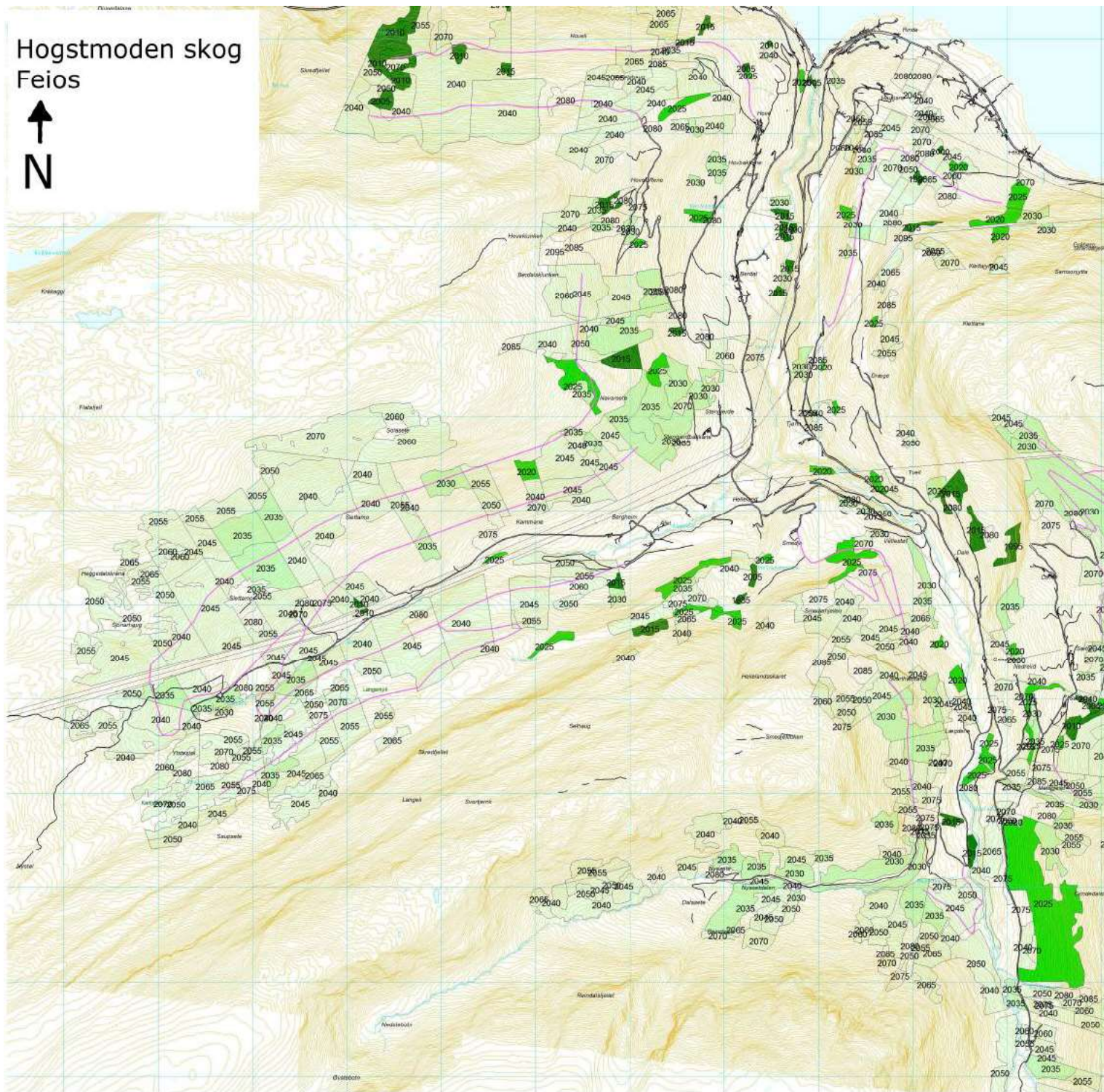
Ram-

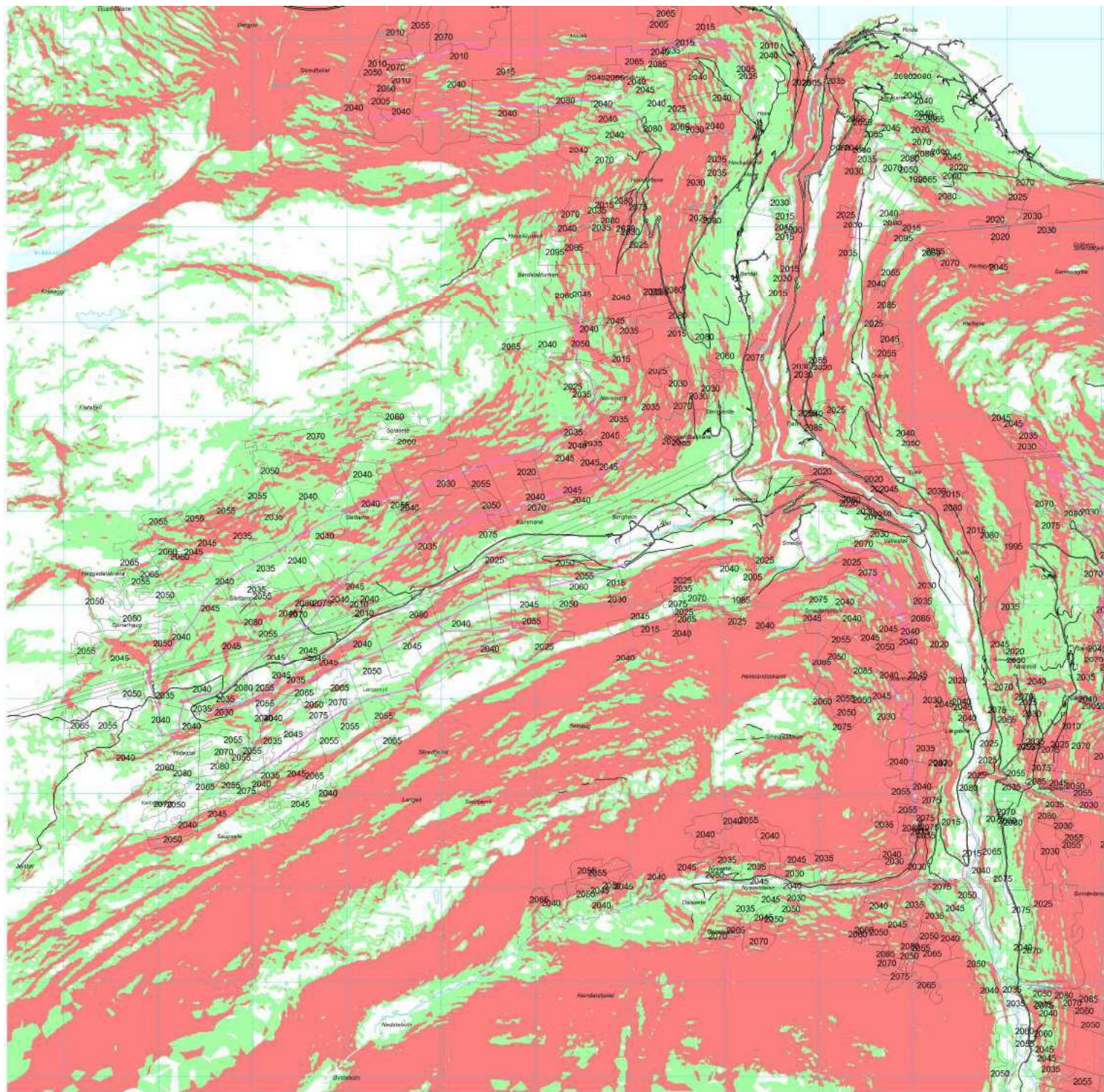
Utkast Hovudplan skogsveg Feios

Hogstmoden skog

Feios

Vedlegg 12:

Feiosprosjektet i media

Attval i styre og stell

LEIKANGER: HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) Sogn og Fjordane har nær 1.200 medlemmer fordelte på åtte lokallag. Valet på årsmøtet baud ikkje på store overraskingar, og det vart stort sett attval av tillitsvalde. Styre- og tillitsvalde i komande arbeidsår er desse: Leiar; Synnøve Solhaugen Engen, Hardbakke, nestleiar; Odd Hansen, Sandane, sekretær; Åse Liv

Lote, Lote, (ny), kasserar Ivar Halland, Byrkjelo, studieleiar; Audun Nedrebø, Jølster. Vara; Gunnar Sjøtun, Vågsøy, Reinert Vigdal, Gaupne. Revisor; Jan Inge Rygg. Fylkeskontaktar: Synnøve Solhaugen Engen (tinnitus), Ragnhild Liv Lunde og Eli Alsaker Nes (meniere), Solveig Sandvik (pårørande), Reinert Vigdal (høyreapparat) og Are Søgnesand (yrkesaktive).

Fire milliardar kroner til rass

LEIKANGER: Samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa vil ha fleire rassikra vegar. – Det er viktig at folk kan reisa trygt. Difor har regjeringa gjennom Nasjonal transportplan varsla ein milliard årleg til rassikring seier statsråden. Pengane er fordelte med femti prosent høvesvis på fylkesvegnettet og riksvegnettet. – Statens vegvesen har no lagt fram eit

SOMMARRUTER I RUTE: Det blir orden på det sesongbaserte båttilbodet også i år, takka vera at balestrandordførar Einar Målsnes tok ansvaret.

Midlar sikrar båtsesongen

LEIKANGER: Fylkeskommunen yter 600.000 kroner til sikring av sommarbaserte ruter på Sognefjorden. – Det er bra, seier Einar Målsnes.

Balestrandordføraren har jobba iherdig med å tryggja drifta på dei etablerte sommarrutene.

I går kunne han pusta letta ut.

utgreiing av løysingar som kan oppfylla behovet for økonomisk bærekraftige sommarruter på Sognefjorden.

– Det er bra at me har løyvende styresmakter som ser det ansvaret ein må forvalta for at fjorden har båttilbod, seier Einar Målsnes.

Vonbroten

Han er vonbroten over den negative responsen som kom tidlegare i vinter.

Frå sentralt hald var det negativ respons på reiselivsinteressene i verdsarvområdene i Leden Sogn og Fjordane i

nes.

Fylkesutvalet gjorde i møtet i går også eit vedtak som sikrar veglausa Frønningen samband til fastlandet dei to problemånadene mai og september.

Dei to sesongskuldrane kom i skvis i kjølvatnet av at Fjord1 tok ned sommarinnsatsen på Lærdal-Kaupanger-Gudvangen.

Nærøyfjorden

No løyver fylkespolitikarane inntil 750.000 kroner for dette formålet, som er ein del av ein planlagt driftstilskudd på

Sa

■■ Feio

FEIOS: Dei enorme tømmermengdene Feios kan hente eit samarbeid med grunneigarane bygda har dei i millionar kroner rot.

Fjellsidene i Feios heitisk aktivitet på et og utover mot 70-åra. I denne perioden det ei storstilla plan gran som no er i fullt bli hogstmogen. I gav lån til grunneig plantar ut om lag 10 utmark.

Ei dekar kan i snitt kubikk tømmer, på lag 300 kroner. Dette gir ein tømmerbrutto 135 millionar Feios.

– Enkelte, mindre hoggast no. Tyngden en får me om fem er Asbjørn Grinde

Effektivt

Grindedal er plan for 10 til 1 – eigen bygd samarbeid. Lokalt blir initial Feiosprosjektet og totalt fire prosjekt

– Her på Vest teigane mange om gjer det vanske rasjonell drift d står åleine. I prosj dømes eitt område teigar bli sett på

Feios blir stor på skog

- og skogen er viktig for distriktet alt no!

Feios har store skogsressursar. Fram til år 2060 vil det vere mogleg å avvirke opp til 450.000 m³ med gran. Dette svarer til i gjennomsnitt 7500 m³ per år - tømmer nok til kring 200 fullasta vogntog eller konstruksjonsvirke til 250 vanlege hus bygd i tre.

Granplantinga i Feios starta i 1955, men skogreisninga starta for alvor etter 1960. I 1965 blei det oppretta ei stilling som skogreisingsleiar i Vik kommune. I

1974 var det tilplanta eit areal på 7500 dekar. Eit uttrykk for kor mykje trevirke skogmarka kan produsere er bonitet. Mange plassar i Feios er det høg bonitet, mest fordi berggrunnen er Fyllitt. Det er ein glimmerskifer som forvitrar lett og har høgt «næringsinnhald» i høve plantevekst.

Feiosprosjektet er eit 5-årig prosjekt som vil leggje til rette for hausting av produktiv skog og god skogkultur i Feios. Prosjektet er eigd av Feios skogreisingslag og medspelar er skognæringsforum i Sogn og Fjordane. I styringsgruppa er også Fylkesmannen og Vik kommune representerte. Viktige oppgåver er å fremje samarbeid mellom skogeigarane i Feios og jobbe for den naudsynte infrastrukturen dvs. meir skogsvegar og betre offentlege vegar. Prosjektet blir avslutta i 2014. Det skal utarbeidast ein sluttrapport som vil vere til hjelp i den vidare prosessen.

Verdiskapinga i skogbruket er per i dag dårleg dokumentert og tala er usikre. Går ein ut frå ein tømmerpris på 300 kr per kubikkmeter, vil den årlege førstehandsverdien til skogeigar i Feios utgjere kring 2,2 millionar kroner. Blir tømmeret foredla lokalt, aukar verdiskapinga. I tillegg kjem anna sysselsetjing i skogbruket. Mykje av verdiskapinga skjer i dag andre stader i landet. Difor kan ein gange førstehandsverdien med 12 for å setje eit tal på den totale og nasjonale verdiskapinga - i dette tilfelle årleg 26 millionar kroner.

Men det er ikkje berre hogst og foredling som skapar sysselsetjing og verdiskaping. Skal ein prøve seg på eit reknestykke kan planlegging av skogsvegar, vegbygging, hogst, tømmertransport og lokal foredling i samband med Feiosskogen utgjere til saman 3-5 årsverk. I tillegg kjem hogst til ved og anna eigebruk som gjerne blir undervurdert. Denne kan faktisk stå for nesten like mange årsverk som det leverte tømmeret.

Totalt sett kann skogbruket i Feios komme opp i 9-10 årsverk. Og jo fleire lokale entreprenørar og andre lokale krefter som blir brukte, jo meir vil denne verdiskapinga bety for lokalsamfunnet!

Billettekst: Åfetdalen sett frå stien opp til Drægahovden

Karen Weichert